

391 THẾ GIỚI MỖI

TẠP CHÍ CỦA
BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Olympia

21-6

Nhà báo trẻ:
Đam mê
& gian nan

VINABECO

Sản phẩm
quen thuộc
của
Mọi Người

TỔNG CÔNG TY RƯỢU-BIA-NƯỚC GIẢI KHÁT VIỆT NAM
VINABECO

Địa chỉ: 94 Lò Đúc, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội
Điện thoại: (04) 8.219261 Fax: (04) 8219661
Văn phòng đại diện: 12 Đồng Du-Q.1 TP.Hồ Chí Minh
Điện thoại: (08) 8.296342 Fax: (08) 8.296856

CÁC ĐƠN VỊ TRỰC THUỘC

CÔNG TY BIA SAIGON
187 Nguyễn Chí Thanh, Q.5 tp HCM
Tel: 08.8.558.3558 Fax: 08.8.577.385

CÔNG TY RƯỢU HÀ NỘI
84 Lò Đúc, Hai Bà Trưng, Hà Nội
Tel: 04.8.713.2498 Fax: 04.8.212.802

CÔNG TY NƯỚC GIẢI KHÁT CHƯƠNG DƯƠNG
279 Bến Chương Dương, Q.1 tp HCM
Tel: 08.8.368.7476 Fax: 08.8.367.738

CÔNG TY THUYẾT TINH HẢI PHÒNG
17A Đường Ngô Quyền, quận Ngô Quyền, Hải Phòng
Tel: 031.837.257 Fax: 031.837.137

NHÀ MÁY THUYẾT TINH PHÚ THỌ
152 Đường Lạc Long Quân, Q.11 tp HCM
Tel: 08.8.558.870 Fax: 08.8.564.912

VIỆN NGHIÊN CỨU RƯỢU-BIA-NƯỚC GIẢI KHÁT
84 Lò Đúc, Hai Bà Trưng, Hà Nội
Tel: 04.8.218.232 Fax: 04.8.218.833

CÔNG TY TNHH THUYẾT TINH MALAYA VIỆT NAM
78 Tân Thuận, Q.4 tp HCM
Tel: 08.8.804.055 Fax: 08.8.954.293

CÔNG TY TNHH THUYẾT TINH SANMIGUEL HẢI PHÒNG
17A Ngô Quyền, tp Hải Phòng
Tel: 031.8.37.065 Fax: 031.8.37.222

XI NGHIỆP LIÊN DOANH CARNAUD METALBOX SAIGON
88 Lô Hoàng Hoa Thám, Q.9 tp HCM
Tel: 08.8.961.640 Fax: 08.8.962.141

CÔNG TY BIA HÀ NỘI
70 A Hoàng Hoa Thám, Quận Đống Đa, Hà Nội
Tel: 04.8.4038438 Fax: 04.8.4038438

● Tổng Biên tập:
ĐỖ QUỐC ANH

● Phó Tổng Biên tập:
PHÚC TIẾN

● Hội đồng Biên tập:
GS.TS. hóa học
CHÂU DIỆU ÁI
GS.TS. toán học
NGUYỄN CANG
Nhà thơ

HUY CẬN
GS. Viện sĩ sinh học
VŨ TUYẾN HOÀNG
GS.TS. triết học
NGUYỄN DUY QUÝ
Nhà báo

TRẦN ĐỨC TAM
Nhà báo

HỮU THỌ
GS.TS. văn học
LÊ NGỌC TRÀ
GS.TS. vật lý
NGUYỄN CHUNG TÚ

THE GIOI MÔI

SỐ 391

Thứ hai 19.6.2000

TẠP CHÍ TRI THỨC TỔNG HỢP RA HÀNG TUẦN

VIẾT VỀ GIÁO DỤC, CÁC NHÀ BÁO ĐÃ CÓ
SỰ CÔNG BẰNG? *Lê Việt Nhân - Hương Giang* 3
ĐÀO TẠO PHÓNG VIÊN BÁO CHÍ: PHẢI CHĂNG
CUNG ĐÃ VƯỢT CẦU? *Đào Quốc Toàn* 9
NGƯỜI MANG ÁNH SÁNG CHO
HỌC SINH MÙ *Đinh Thu Hiền* 12

TRÙM TRUYỀN THÔNG RUPERT MURDOCH
TIẾT LỘ BÍ MẬT *Trần Ngọc* 15
CA THOÁT HIỂM CỦA VIÊN PHI CÔNG
BẤT ĐẮC DĨ *Lê Nguyễn* 19
CÁC BÀ MẸ CỦA TỔNG THỐNG *Phan Nghị* 22

"VÙNG IM LẶNG" Ở MEXICO *Minh Luân* 25
KÝ GIẢ... ĐI ĂN MÀY *Đặng Chí Lợi* 28

BÍ QUYẾT CỦA LE FIGARO MAGAZINE
Nhã Chi 32

CIA VÀ CON BÀI BÁO CHÍ *Lương Thái Sỹ* 36
ẤN ĐỘ - PAKISTAN: CUỘC CHẠY ĐUA
VŨ KHÍ HẠT NHÂN *Lê Tây Sơn* 40

LOÀI GIUN CAENORHABDITIS VÀ GIẤC MỘNG
TRƯỜNG SINH CỦA CON NGƯỜI *Khanh Khanh* 44

Bitas
BINH TAN PTE., LTD

22 Âu Cơ, P.17, Q.Tân Bình, TP.HCM
ĐT: 8444173. Fax: 8496005

ACB

ASIA COMMERCIAL BANK

TRUNG TÂM THẺ
NGÂN HÀNG
THƯƠNG MẠI Á CHÂU
Tầng 2, nhà số
29 Ter Nguyễn Đình
Chiểu, Q.1, TP.HCM.
ĐT: 8222022.
Fax: 8220392

• Thư ký tòa soạn:
VŨ TRỌNG THANH

• Trình bày: **KIM LAN**
• Bìa: **MAI VĂN THI**

• Trụ sở: 322 Điện
Biên Phủ, Q.10,
TP. Hồ Chí Minh. ĐT:
(848) 8399050-8399055.
Fax: 8399053. Email:
thegioimoi@hcm.vnn.vn

• Phòng liên lạc phía
Bắc: 3B Ông Ích
Khiêm, Q. Ba Đình, Hà
Nội. ĐT: (844) 8234489

- Giấy phép xuất bản số 809-GPXB của Bộ VHTT cấp ngày 30-6-1994. ISSN 0868-3433.
- Thiết kế, dàn trang tại Phòng Kỹ thuật vi tính tạp chí Thế Giới Mới.
- Chế bản tại ITAXA và nhà in Trần Phú.
- In tại nhà in ITAXA và nhà in báo Nhân Dân TP. Hồ Chí Minh.

KỸ THUẬT CHO MỌI NGƯỜI Đức Khanh 47
VỠ CƠ HOÀNH VÀ NẠN BẠO HÀNH
TRONG GIA ĐÌNH Nguyễn Hoài Nam 49
ĐÃ TÌM RA THUỐC CHỮA ALZHEIMER?

Trần Thu Hương 53
HƠI BỊ, HOÀN CẢNH, VÔ TƯ Vũ Tuyên Hoàng 58

TÌNH DỤC DƯỚI MẮT CÁC NHÀ KHOA HỌC
Lam Thi 60

ĐI TÌM BẢO BỐI CHO MỘT CUỘC
HÔN NHÂN BỀN VỮNG Diệu Hiền 62

NHỮNG KIỂU CÂU KHÁCH MỚI CỦA
TRUYỀN HÌNH PHƯƠNG TÂY Hoàng Duy 67

NHỮNG NHÀ BÁO Ở MŨI NHỌN TIẾN CÔNG
Hoàng Thị 72

VUI BUỒN NGHỀ BÁO Phanxiăng 77
LÊN MẠNG Viễn Giao 82

1.001 CHUYỆN TỪ INTERNET Hoài Vọng 83
HẬU TRƯỜNG EURO 2000: CUỘC CHIẾN VỚI

HOOLIGAN Đinh Công Thành 85
ĐỒNG TIẾN TRONG BÓNG ĐÁ ĐỈNH CAO

Nguyễn Phương Anh 88
XÉT NGHIỆM ADN: TRÒ Ú TIM ĐỐI VỚI
TỬ TỘI MỸ Trung Nguyên 92

NHỮNG TRANG SỬ CỦA KHOA HỌC
HÌNH SỰ (Kỳ 6) Xuân Huyền 95

NHÀ BÁO TRẺ: ĐAM MÊ VÀ
GIAN NAN Nguyễn Đức Hiền 100

SIÊU THỊ BÁCH HỖ 107

- Bìa 1: Ống kính phóng viên. Ảnh: Ngọc Hải
- Bìa 4: Cổ động viên Euro 2000

Vietcombank
NGÂN HÀNG NGOẠI THƯƠNG VIỆT
NAM CHI NHÁNH TẠI TP. HCM
29 Bến Chương Dương, Q.1,
TP.HCM - ĐT: 8297245
Fax: (848) 8297228

NHẬT TÂN
“THẾ GIỚI THỜI TRANG
ĐẸP NHẤT CHO TRẺ EM”
28 Gio An, P.17, Q.Tân Bình, TP.HCM
ĐT: 8496029. Fax: 8428506

**NHÂN NGÀY BÁO CHÍ VIỆT NAM (21.6.1925 - 21.6.2000), HỎI CHUYÊN
5 NHÀ BÁO ĐƯỢC TẶNG HUY CHƯƠNG VÌ SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC:**

Viết về giáo dục, các nhà báo đã có sự công bằng?

Thời gian qua, trên các phương tiện thông tin, các nhà báo viết về giáo dục, với các tác phẩm của mình, đã góp công sức to lớn trong việc định hướng và phát triển nền giáo dục nước nhà. Nhưng cũng có một số dư luận cho rằng: các nhà báo viết về giáo dục chỉ nhìn giáo dục với cặp mắt quá khắt khe, phiến diện, thiếu sự công bằng và chê nhiều hơn khen... Nhân ngày Báo chí Việt Nam, chúng tôi đã tiếp xúc với những “người trong cuộc”, họ là những nhà báo đã và đang đi tiên phong trong lĩnh vực viết về giáo dục và đều được Bộ Giáo dục và Đào tạo tặng thưởng huy chương Vì sự nghiệp giáo dục cho những công sức của họ trong công việc thông tin và hôm nay, họ đã nói về công việc của mình với những khúc mắc của dư luận...

Nhà báo Kim Dung (báo Nhân Dân):

Chê hay khen đều có nguyên cớ của nó. Có thể nói thế này: 10 năm nay, trong sự đổi mới của đất nước, chất lượng cuộc sống nâng cao hơn trước nhiều thì quy mô giáo dục phát triển khá mạnh, nhưng điều đó lại mâu thuẫn với những điều kiện thực hiện để

đảm bảo chất lượng. Mặt khác, bộ máy quản lý ngành cùng những chủ trương cũng còn khá bất cập. Đời sống nâng cao, nhu cầu dân trí nâng cao thì xã hội cũng quan tâm đến giáo dục nhiều hơn, vì đây là vấn đề cực kỳ nhạy cảm, đụng chạm đến niềm vui hay nỗi lo âu của mọi gia đình, bởi hầu như gia đình nào cũng có một, hai đứa con đi học. Nhà báo là người phát ngôn của nhân dân, phản ánh tâm tư của người dân trước những vấn đề giáo dục mà dân bức xúc, như vậy thì báo chí khen nhiều hay chê nhiều cũng thể hiện sự “cảm thụ” của người dân đối với giáo dục. Nhưng theo tôi, quan trọng hơn cả là khen có đúng không và chê có đúng không. Một lời chê đúng còn bổ ích hơn một lời khen không đúng. Dĩ nhiên sự khen chê của báo chí bao giờ cũng thể hiện nhãn quan cụ thể của người viết báo, cái tâm, nhân cách văn hóa của người viết nên

Nhà báo Kim Dung

cũng không tránh khỏi những bài viết thông tin phiến diện, không có tính thuyết phục và dễ gây phản cảm cho người đọc. Tôi cho rằng sự am hiểu vấn đề cực kỳ quan trọng, vì nhà báo phải góp phần tạo dựng một xã hội ổn định, chứ không phải đưa ra những thông tin giật gân, tưởng là có tính

phát hiện nhưng lại làm rối thêm tâm lý xã hội.

Nhà báo Cẩm Bình (báo Hà Nội Mới): Nói về cái xấu nhiều hơn cái tốt là xu hướng chung của xã hội trong nhiều vấn đề chứ không phải chỉ riêng đối với ngành giáo dục và các nhà báo cũng không thiên lệch. Những cái tốt thì tự bản thân ai cũng thấy rồi và người ta giữ ở trong lòng mình, còn những cái chưa tốt thì cần phải nói ra để mọi người thấy và sửa chữa để càng có nhiều điều tốt hơn. Cách đây 10 đến 15 năm, có rất ít các nhà báo viết về giáo dục, ít người theo dõi về mảng giáo dục. Bây giờ tôi thấy dường như chưa có ngành nào như ngành giáo dục lại có đông phóng viên đến dự họp báo đến thế, hầu như báo nào cũng đăng bài viết về giáo dục. Trước đây, viết về giáo dục rất thận trọng trong khen chê, thậm chí nên khen là chính. Còn ngày nay, có lẽ nhiều người cũng

coi giáo dục như sản phẩm của công nghệ và sản phẩm của giáo dục cần phải được đánh giá. Tuy nhiên, cũng không loại trừ một số nhà báo chưa hiểu hết tính chất của ngành giáo dục nên đã đưa ra những nhận định thiên kiến. Tôi cho rằng xã hội vẫn rất công bằng trước dư luận báo chí.

Nhà báo Bùi Thanh (báo Tuổi Trẻ):

Về những điều mà “dư luận cho rằng...”, tôi nghĩ là có lúc này lúc khác, trên báo này báo kia. Có những bài báo đẩy vấn đề đi quá xa bản chất của nó, hoặc phê phán quá nặng nề bằng một ngòi bút quá dễ dãi. Nhưng thử hỏi, liệu ông bộ trưởng hay giám đốc sở giáo dục - đào tạo có thực sự vui mừng khi báo chí đột nhiên hoặc khen hoặc im lặng? Chắc là không. Bởi vì nền giáo dục Việt Nam không vì thế mà tốt lên được và báo chí không vì thế mà được gọi là công bằng hơn.

Thật đáng buồn là vào những năm 2000, nền giáo dục của chúng ta tiếp tục tìm kiếm chân dung của mình, tiếp tục làm lại nhiều chuyện cực kỳ quan trọng. Nếu coi giáo dục là số phận ngày mai của một dân tộc, thì ngày mai đó vẫn còn là những câu hỏi lớn. Nhà báo cũng đang đứng trước những câu hỏi đó của nhân dân. Anh ta, vì vậy, không thể và không phải là một nhà phê bình khen chê văng mạng.

Nhà báo Bùi Thanh

Nhà báo Từ Nguyên Thạch (báo Người Lao Động): Không riêng gì lĩnh vực giáo dục, các nhà báo viết về các lĩnh vực khác cũng rất khát khe đó chứ! Tôi nghĩ đó là điều bình thường trong hoạt động báo chí. Trước khi đặt bút viết về một vấn đề nào đó, tôi không đặt “chỉ tiêu” trước là khen hay chê. Vấn đề khen, chê do tự thân vấn đề được nêu quyết định. Nếu bản thân vấn đề chưa hay thì dù có cả trăm bài báo khen cũng vô ích.

Nhà báo Mai Lan (báo Sài Gòn Giải Phóng): Giáo dục là một lĩnh vực mà hoạt động của nó đụng chạm đến tất cả mọi người dân, mọi gia đình. Một trong những nhiệm vụ chủ yếu của người viết báo là nói lên tiếng nói của người dân - phụ huynh học sinh, người đi học và cả người thầy, người làm giáo dục nói chung.

Với xã hội thông tin đang hình thành, một nền kinh tế tri thức đang là xu thế của toàn cầu; do đó,

▲ Nhà báo Mai Lan

◀ Nhà báo Từ Nguyên Thạch (bên phải) đang phỏng vấn GS. Phạm Tất Dong

giáo dục ngày càng trở thành nền tảng cho mọi sinh hoạt của đất nước. Cầm bút, tôi luôn trăn trở “Làm thế nào để giáo dục Việt Nam hội nhập được với giáo dục khu vực và thế giới?”. Lẽ nào cứ đóng cửa để tự hài lòng với những gì mình đã tiến bộ, đã đạt được, trong khi khoảng cách giữa chúng ta với khu vực và thế giới cứ ngày một kéo dài ra?

♦ *Như vậy, viết về giáo dục vẫn còn những “khó khăn” và các nhà báo phải tự tìm cách khắc phục?*

Nhà báo Kim Dung: Về cái khó thì có rất nhiều nghĩa. Nhưng theo tôi giáo dục là một lĩnh vực về con người, mà sản phẩm của nó không dễ dàng thấy ngay. Có khi kết quả giáo dục phải 10-15 năm sau mới thấm thấu hết. Trong khi đó chủ trương giáo dục liên tục xuất hiện, liên tục triển khai, liên tục thay đổi và có phần nào đó mất tính ổn định tương đối vốn là bản chất của giáo dục. Bởi trải trong hàng loạt những vấn đề mới, chủ trương mới, chọn lựa, điều tra, phân tích

để khen hay chê quả không dễ chút nào. Không có cách nào khác, người làm báo chỉ có thể luôn bám sát chủ trương và bám sát thực tiễn cơ sở để soi rọi, kiểm nghiệm và có khi góp phần điều chỉnh chủ trương sao cho sát thực tiễn, hợp quy luật. Nghĩa là phải chịu nghe, chịu đi, chịu nghĩ và chịu viết.

Nhà báo Cẩm Bình: Khó nhất là làm sao viết về giáo dục thật khách quan, bỏ qua những chi tiết lặt vặt để tìm một cái gì lớn hơn, cần nhất là cái tâm của người viết. Đôi khi cũng có sự mâu thuẫn giữa tính khách của một số tờ báo và một cái nhìn nghiêm túc, toàn diện, phân tích những cái hay, cái dở cho thật thấu đáo. Có một số vấn đề của ngành giáo dục bị sức ép tạm thời của dư luận báo chí khiến ngành buộc phải vội vã thay đổi, tôi cho đó là đáng tiếc. Cho nên, một số phóng viên cũng cần phải được đào tạo thêm để viết đúng.

Nhà báo Mai Lan: Đúng là viết giáo dục trong giai đoạn hiện nay khó quá: nền giáo dục đất nước

đang đổi mới từng ngày. Làm sao nhà báo “tỉnh táo” để nhận định rõ những cơ chế, chính sách mới ban hành có thật sự phù hợp với thực tiễn cuộc sống hay không? Bởi, thời gian qua đã chứng minh rất nhiều điều: nhiều quyết định của ngành giáo dục có vẻ đúng trên “lý thuyết”, nhưng lại rất xa vời thực tiễn! Và giáo dục luôn phải sửa sai. Đến nỗi, một đồng nghiệp của tôi đã phải kêu lên rằng: “Giáo dục hiện nay giống truyện cổ tích *Cây tre trăm đốt* với câu thần chú “khắc - nhập - khắc - xuất” mà chưa có hồi kết”.

Còn khắc phục khó khăn? Bài học muôn thuở của các nhà báo mà tôi luôn tâm niệm rằng: hãy sống không vì lợi, hết mình với nghề; và hãy lao vào với cuộc sống, người dân sẽ giúp câu trả lời cho mọi vấn đề.

Nhà báo Từ Nguyên Thạch: Dân tộc mình có truyền thống kính trọng người thầy. Có thể coi người thầy là biểu tượng của đạo đức, của lương tâm xã hội. Mọi người, trong đó có các nhà báo, phải ra công vun đắp để biểu tượng này ngày càng cao đẹp.

Còn trong thực tế, vị trí xã hội của người thầy đang xếp ở mức thấp, hiểu theo kiểu “cơm-áo-gạo-tiền”. Thiên chức của họ bị sút mẻ nhiều trong tầm nhìn của một xã hội đang ở giai đoạn đầu của nền kinh tế thị trường. Tôi muốn góp một cái gì đó, cùng mọi người, để đưa người thầy về đúng vị trí xã hội của họ, nhưng chưa làm được.

Nhà báo Bùi Thanh: Những người làm giáo dục hiện nay đang đứng trước những luồng quan điểm

khác nhau, đôi khi trái ngược nhau, về giải pháp và chính sách giáo dục. Cái nào nghe cũng có lý. Nhưng đối với một nhà báo mà cái lý nào nghe cũng đúng thì mãi mãi sẽ xoay tròn giữa những cuộc tranh luận. Chính thực tế ngồn ngộn của đời sống giáo dục sẽ cho bạn biết phải làm gì, như thế nào. Những tài liệu dày cộp từ những cuộc hội thảo, hội nghị không thể nào giúp bạn trở thành một nhà báo.

♦ *Từ trong những khó khăn chung vẫn tồn tại ấy giữa ngành giáo dục và cả những người làm báo, nhưng nhà báo đã thành công. Nhân dịp ngày Báo chí Việt Nam 21-6, nói về nghề của mình, anh (chị) tâm sự điều gì?*

Nhà báo Cẩm Bình: Tôi viết về giáo dục đã 25 năm nay và mặc dù hiện nay có phụ trách nhiều lĩnh vực khác nữa nhưng tôi vẫn dành tâm huyết và sở trường cho giáo dục. Cách đây 25 năm tôi phụ trách viết về kinh tế và đã tự nguyện xin viết về giáo dục, khoa học - công nghệ. Mà các bạn biết đấy, viết về giáo dục thì nghèo rồi (cười). Sống trong môi trường giáo dục mình thấy rất hợp, có lẽ rất hợp vì mình là phụ nữ nữa. Còn nghề báo thật là vất vả nhưng đã say mê rồi thì không thấy vất vả nữa.

Nhà báo Kim Dung: Tôi phải cảm ơn nghề nghiệp của mình đã giúp tôi rất nhiều trong việc nuôi dạy con cái. Ngược lại, việc nuôi dạy con cái giúp tôi viết về giáo dục sâu sắc hơn; giúp cho tôi rất nhiều khi lấy tư liệu, trò chuyện với con người, cho tôi sự rung cảm với con người. Nhà báo nữ cũng có nhiều

BÚT BẢNG TRẮNG WB-03

 **CÔNG TY BÚT BI
THIÊN LONG**

TOP TEN '98 & '99

Whiteboard Marker

thuận lợi hơn nhà báo nam lắm chứ, nhưng tôi bao giờ cũng có một nguyên tắc là cái ưu thế ấy, cái mạnh ấy phục vụ cho mục đích công việc, không hề vụ lợi cho cá nhân; bởi vì nhiều khi cái được cũng gần với cái mất lắm. Tôi sống rất thanh thản với nguyên tắc ấy. Viết về giáo dục đối với tôi từ trách nhiệm thành tâm huyết, từ ngẫu nhiên thành số phận, từ bốn phận thành tình yêu.

Nhà báo Bùi Thanh: Tôi chưa bao giờ nghĩ rằng mình là một nhà báo viết rất thành công. Bởi tôi có những suy nghĩ rất khát khe về sự thành công của một nhà báo. Mà nghĩ đến điều đó làm gì, một khi nền báo chí của chúng ta vẫn chưa ngang tầm thời cuộc, một khi chúng ta vẫn cảm thấy chưa làm tròn sứ mạng của những người đưa tin.

Năm ngoái, tôi rất xúc động khi được lãnh đạo Bộ Giáo dục và Đào tạo trao huy chương Vì sự nghiệp giáo dục. Xúc động vì nhớ lại những năm là sinh viên ĐH Sư phạm, những năm đứng trên bục giảng ở một miền quê xa, đầy khốn khó nhưng rất đẹp. Cuộc sống sư phạm

đã khắc trong tôi những điều thiêng liêng mãi cho cuộc đời làm báo sau này. Bây giờ, mỗi lần ghé vào một trường học, tôi vẫn cảm thấy trái tim mình xao động.

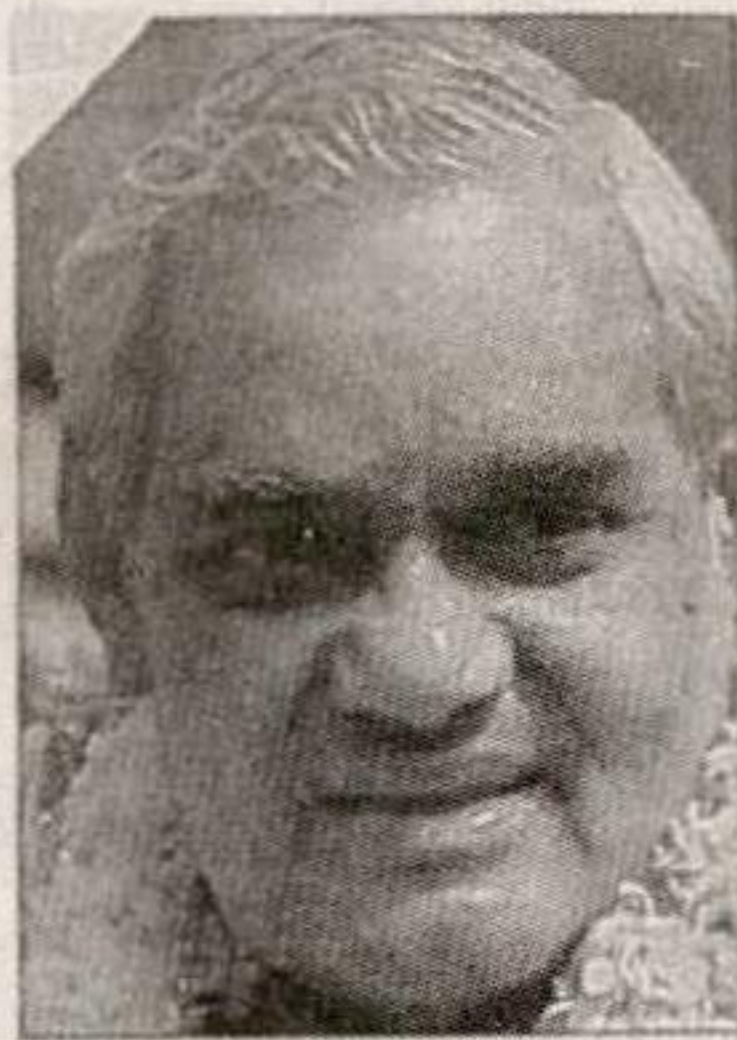
Nhà báo Từ Nguyên Thạch: Ở chỗ tôi làm việc có nhiều sinh viên báo chí đến thực tập. Nhiều người trong số họ tỏ ra năng động trong cuộc sống. Một số bỏ vốn ra tập kinh doanh, một số đi làm thêm ngoài giờ như tiếp thị, bảo vệ... Tôi học ở họ một điều: tập sống trước khi tập viết.

Nhà báo Mai Lan: Nếu kiếp sau có được làm người, thì tôi vẫn xin chọn nghề làm báo và chỉ chuyên viết về giáo dục như hiện nay. Nhưng có một điều là, tôi không bao giờ muốn các con mình làm báo. Vì với những gì đã trải qua, tôi thấy nhà báo thật vất vả về vật chất lẫn tinh thần (kể cả nghĩa đen và nghĩa bóng). Nên với tấm lòng của một người mẹ, tôi muốn con mình có một cuộc sống yên bình hơn, như chọn nghề nhà giáo chẳng hạn...

LÊ VIỆT NHÂN - HƯƠNG GIANG

thực hiện

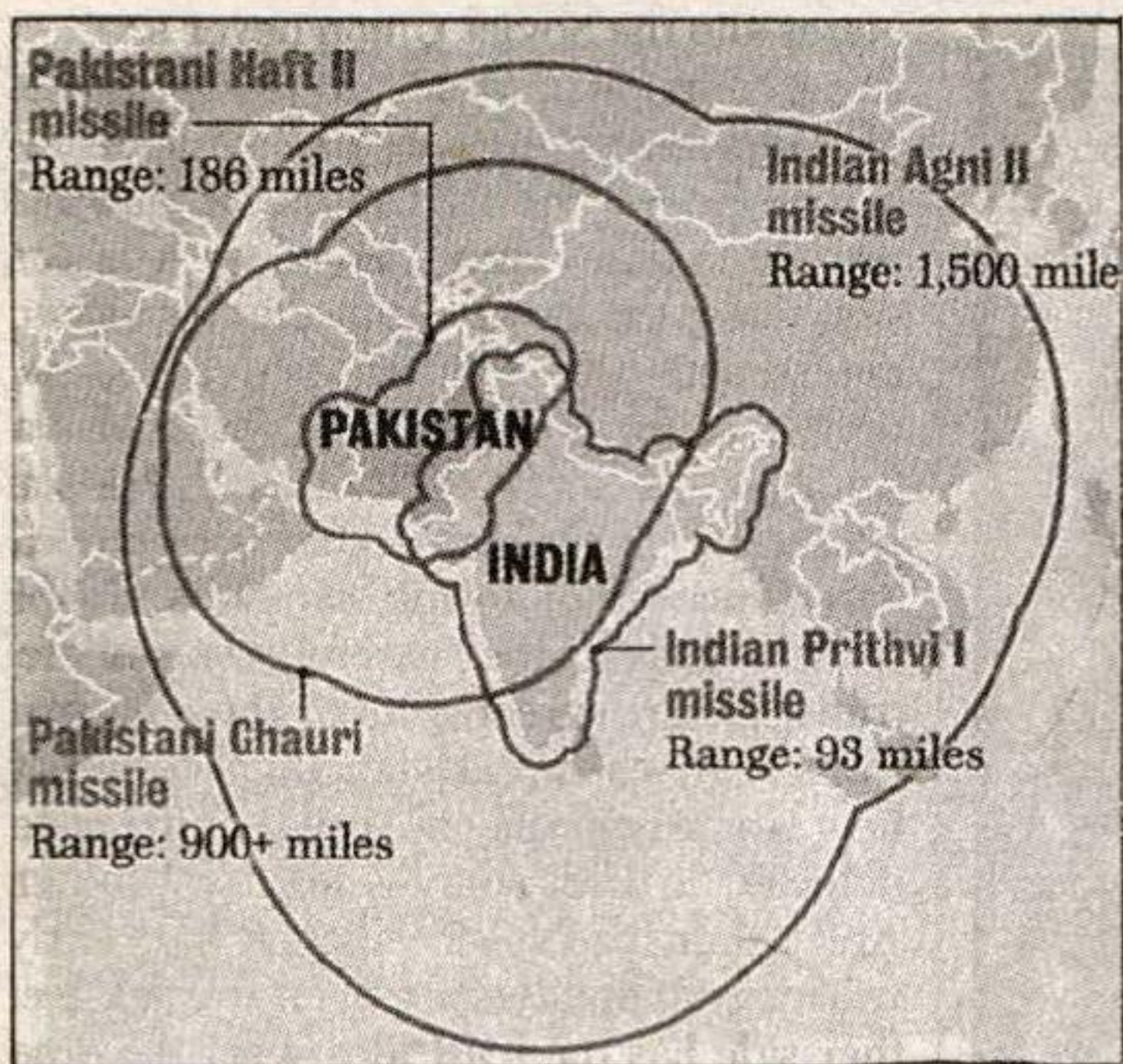
cơ hội cho các cuộc chiến tranh khu vực. An ninh thế giới vẫn còn rất mong manh và chiến lược để đi tới mục tiêu này cũng rất mù mờ cùng với sự mong manh trong quan hệ của những quốc gia độc lập. Vào bất cứ thời điểm nào, một cuộc khủng hoảng vẫn rất dễ xuất hiện. Khi nguy cơ chiến tranh thế giới bùng nổ có thể hủy diệt loài người, sự phổ biến vũ khí hạt nhân là mối đe dọa lớn nhất. Kết thúc cuộc đối đầu hạt nhân giữa hai siêu cường Nga - Mỹ mà cả hai bên đều biết là không có người thắng trong cuộc chiến tranh này, loài người lại chứng kiến một cuộc đối đầu mới với mức độ nguy hiểm cao hơn tại Nam Á giữa hai đất nước Ấn Độ và Pakistan. Nam Á là khu vực địa chính trị ngày càng trở thành điểm nóng trên bản đồ thế giới. Ấn Độ và Pakistan đã trải qua ba cuộc chiến tranh - năm 1945 về Kashmir, năm 1965 về Punjab và năm 1977 về khu vực Multan-Sind-Kutch tranh chấp. Cả hai nước đều tích trữ với số lượng lớn các nguyên liệu hạt nhân như plutonium và uranium đã được làm giàu (có trên 20% uranium 235). Hiện nay, mức độ đối đầu giữa Ấn Độ và Pakistan vẫn không giảm. Các biến cố mới đây như cuộc chiến cục bộ tại Kagil thuộc phần lãnh thổ Kashmir Ấn Độ càng làm cho sự căng thẳng

ngoài. Nếu trong cuộc chiến tranh lạnh, Ấn Độ và Pakistan dựa vào một trong hai siêu cường để răn đe lẫn nhau thì nay chiến Thủ tướng Ấn Độ Vajpyee và nhà lãnh đạo Pakistan Musharat (ảnh dưới)

thêm sâu sắc, đặc biệt là nó xảy ra trong bối cảnh cả hai nước vừa thực hiện các vụ thử hạt nhân để răn đe nhau. Hai bên tố cáo lẫn nhau và bên nào cũng tự cho mình là nạn nhân của “cuộc chiến tranh cường độ thấp” mang tính khiêu khích. Làm như cả Ấn Độ lẫn Pakistan đều muốn tận dụng cuộc đối đầu để làm giảm các bất ổn chính trị, bạo lực, khủng hoảng kinh tế và một số vấn đề khác trong nước. Hậu quả là cấm vận kinh tế và mỗi nước đều mất một số nguồn viện trợ nước

Phạm vi sát thương của các tên lửa đạn đạo của Ấn Độ và Pakistan

thuật này đã vô hiệu sau khi Liên Xô tan rã. Chỗ dựa thế vào chính là kho vũ khí hạt nhân mà hai nước thi nhau phát triển bằng các chi phí khổng lồ đối với một đất nước mà đa số người dân vẫn còn rất nghèo.

Nguy cơ được báo trước

Ngày 17-8-1999, hội đồng cố vấn thuộc Cơ quan An ninh quốc gia Ấn Độ (NSC) đã công bố dự thảo học thuyết hạt nhân của Ấn Độ trong đó mừng tượng ra một triển vọng tương lai khi vũ khí hạt nhân của Ấn Độ được vận chuyển bằng máy bay, tàu ngầm và tên lửa đạn đạo cơ động trên đất liền. Dù Ấn Độ có thể không chọn lựa phương án trên nhưng chính sách hiện nay của chính phủ Ấn Độ là triển khai vũ khí hạt nhân. Hành động này lôi kéo sự đáp ứng tương ứng của Pakistan trong cuộc chạy đua vũ

trang ngày càng nóng. Hậu quả là sự ổn định của khu vực, sự ổn định của cả Trung Đông và hòa bình thế giới bị đe dọa (năm 1974, Ấn Độ biểu dương sức mạnh hạt nhân và kéo theo là hành động tương tự của Pakistan). Kho vũ khí hạt nhân của hai nước phát triển cùng với sự leo thang đối đầu và nghi kỵ lẫn nhau. Từ tháng 5 đến tháng 7-1999, Ấn Độ và Pakistan ở trong

tình trạng có thể tiến đến một cuộc chiến tranh toàn diện nếu ngòi nổ Kargil không được tháo kịp thời. Cuộc không tặc một máy bay của Hãng hàng không Ấn Độ mà chính phủ Ấn nghi có sự tiếp tay của Pakistan càng cho thấy nguy cơ chiến tranh giữa hai nước vẫn còn nguyên vẹn. 1/5 dân số loài người sống ở Nam Á là con tin của sự căng thẳng Ấn Độ - Pakistan. Việc Ấn Độ và Pakistan triển khai vũ khí hạt nhân có ảnh hưởng ra ngoài khu vực, đe dọa quyền lợi và an ninh quốc gia nhiều nước, kể cả Mỹ, tạo điều kiện cho các nước khác như Iran tiến hành chương trình hạt nhân mà không sợ bị chỉ trích. Học thuyết hạt nhân của Trung Quốc cũng bị ảnh hưởng bởi bước phát triển vũ khí hạt nhân của Ấn Độ vì giữa hai nước đã từng xảy ra một cuộc chiến tranh biên giới. Nói thế

có nghĩa là cuộc chạy đua hạt nhân Ấn Độ - Pakistan sẽ dẫn đến cuộc chạy đua hạt nhân Pakistan - Iran và Trung Quốc, dù ở mức độ kín đáo hơn. Những cuộc chạy đua như vậy làm ảnh hưởng đến tinh thần của Hiệp ước không phổ biến vũ khí hạt nhân (NPT) mà nhiều nước đã ký. Nay những nước đã ký vào hiệp ước cảm thấy mất niềm tin vào hiệp ước trong việc bảo vệ an ninh cho họ.

Chính sách cấm vận của Mỹ

Một số nhà phân tích cho rằng sở dĩ Mỹ thất bại trong việc ngăn chặn sự phổ biến vũ khí hạt nhân ở Nam Á vì chính sách của Mỹ đối với khu vực này không nhất quán và Mỹ trông chờ quá nhiều vào cây gậy cấm vận và củ cà rốt viện trợ kinh tế. Khi không ngăn chặn được việc phổ biến vũ khí hạt nhân tại Nam Á, Mỹ chỉ còn giải pháp khác thực tế hơn là kiểm soát chặt chẽ những vũ khí đã được triển khai và cắt đứt mọi cơ hội nâng cấp chúng (như kiểm soát chặt chẽ việc chuyển giao công nghệ hạt nhân). Biện pháp cấm vận phải được thay thế bằng các sáng kiến khác, như phân tích cái được và cái mất của cuộc chạy đua hạt nhân bằng những con số cụ thể với sức thuyết phục cao.

Trong quá khứ, chính sách cấm vận của Mỹ chưa bao giờ được áp dụng đúng lúc. Năm 1974, khi Ấn Độ thử nghiệm thành công vũ khí hạt nhân, Mỹ quyết định không đưa ra lệnh cấm vận và thế là Pakistan theo chân Ấn. Đến thập niên

1980, Mỹ không chỉ dung thứ cho chương trình phát triển vũ khí hạt nhân của Pakistan mà còn cung cấp hàng tỉ đôla cho chế độ độc tài quân sự Zia ul Haq để viên tướng này hỗ trợ cho cuộc chiến chống Liên Xô tại Afghanistan. Tháng 5-1998, khi Ấn Độ và Pakistan tái tục các cuộc thử nghiệm hạt nhân, phản ứng của Mỹ cũng khá nhẹ nhàng: cấm vận tạm thời hai nước. Sau đó, sự căng thẳng giữa hai nước giảm dần nhờ một phần vào nỗ lực của Mỹ nhưng cuộc xung đột tại Kargil (Kashmir) đã biến mọi thứ thành công cốc. Cả Ấn Độ và Pakistan đều rút lời hứa ký vào Hiệp ước cấm thử nghiệm vũ khí hạt nhân (CTBT).

Theo các chuyên viên và nhà phân tích quốc tế thì Mỹ chỉ có thể thành công trong vai trò ngăn chặn cuộc chạy đua hạt nhân ở Nam Á nếu Quốc hội Mỹ thông qua Hiệp ước không phổ biến vũ khí hạt nhân (APT) và thực hiện nghiêm túc khoản 5 của hiệp ước này về sự giải trừ vũ khí hạt nhân toàn cầu.

(Theo India & Pakistan: Asia Nuclear Peace, Insight 5.2000 và Mario Profica, 5. 2000)

♦ Có thể trở nên uyên bác bằng kiến thức của người khác, nhưng chỉ có thể trở nên khôn ngoan bằng sự khôn ngoan của chính mình.

M. Montaigne

♦ Sửa điều dở cho ai, chớ nên nghiêm khắc quá. Dạy điều hay cho ai, chớ nên cao xa quá.

Kinh Dịch

LOÀI GIUN

Giun *Caenorhabditis*
bình thường (trái) và
được xử lý gen (phải)

CAENORHABDITIS

VÀ GIÁC MỘNG

TRƯỜNG SINH

CỦA CON NGƯỜI

KHANH KHANH

MỘT NHÀ NGHIÊN CỨU Ở FLORIDA (MỸ) CHỌN ĐỐI TƯỢNG THÍ NGHIỆM LÀ MỘT LOÀI GIUN ĐẤT. KẾT QUẢ: NHỮNG CON VẬT NÀY SỐNG LÂU GẤP ĐÔI ĐỘ TUỔI MÀ THIÊN NHIÊN GIỚI HẠN CHO CHÚNG.

Chọn "kẻ thù" là tuổi già

Người đàn bà có mái tóc vàng ánh sợi bạc đó mới 45 tuổi nhưng đã cảm nhận rất rõ rằng tuổi tác đang thấm dần vào làn da, vào xương tủy chị. Chị mãi cảm như vậy vì chị đã chọn chính tuổi già làm kẻ thù và muốn ngăn bước nó, chẳng phải bằng phương pháp

luyện thể thao hay những loại kem đắt tiền. Cynthia Kenyon đã tốt nghiệp ĐH Cambridge (Anh) nổi tiếng và hiện là nhà nghiên cứu tăng tuổi thọ thành công nhất thế giới, giáo sư ĐH Tổng hợp California tại San Francisco (Mỹ). Chị đã tìm ra gen trường sinh trong những con giun nhỏ bé. Hiện thời, chị có khả năng kéo dài tuổi thọ cho chúng từ 13 ngày lên gần 4 tuần, có những con sống gấp 4 lần khoảng thời gian mà thiên nhiên cho phép. Nhà khoa học tin rằng trong một tương lai gần, điều thần diệu này cũng sẽ xảy ra với con người.

Không gì chứng minh chiến

Tài xế dùng giọng nói để điều khiển xe (ảnh 1)

Ngay cả những tài xế độc hành trên đường nay cũng có "người" để trò chuyện nhờ Công ty Jaguar. Kiểu xe mới 2000 S-Type của công ty là xe hơi đầu tiên dùng giọng nói điều khiển radio, máy hát CD, hệ thống điều hòa nhiệt độ và điện thoại trên xe. Kỹ thuật này mở ra bước đột phá cho sự

tương tác giữa tài xế và thiết bị điện tử trên xe hơi.

Máy tính chuyên dùng xử lý ảnh (ảnh 2)

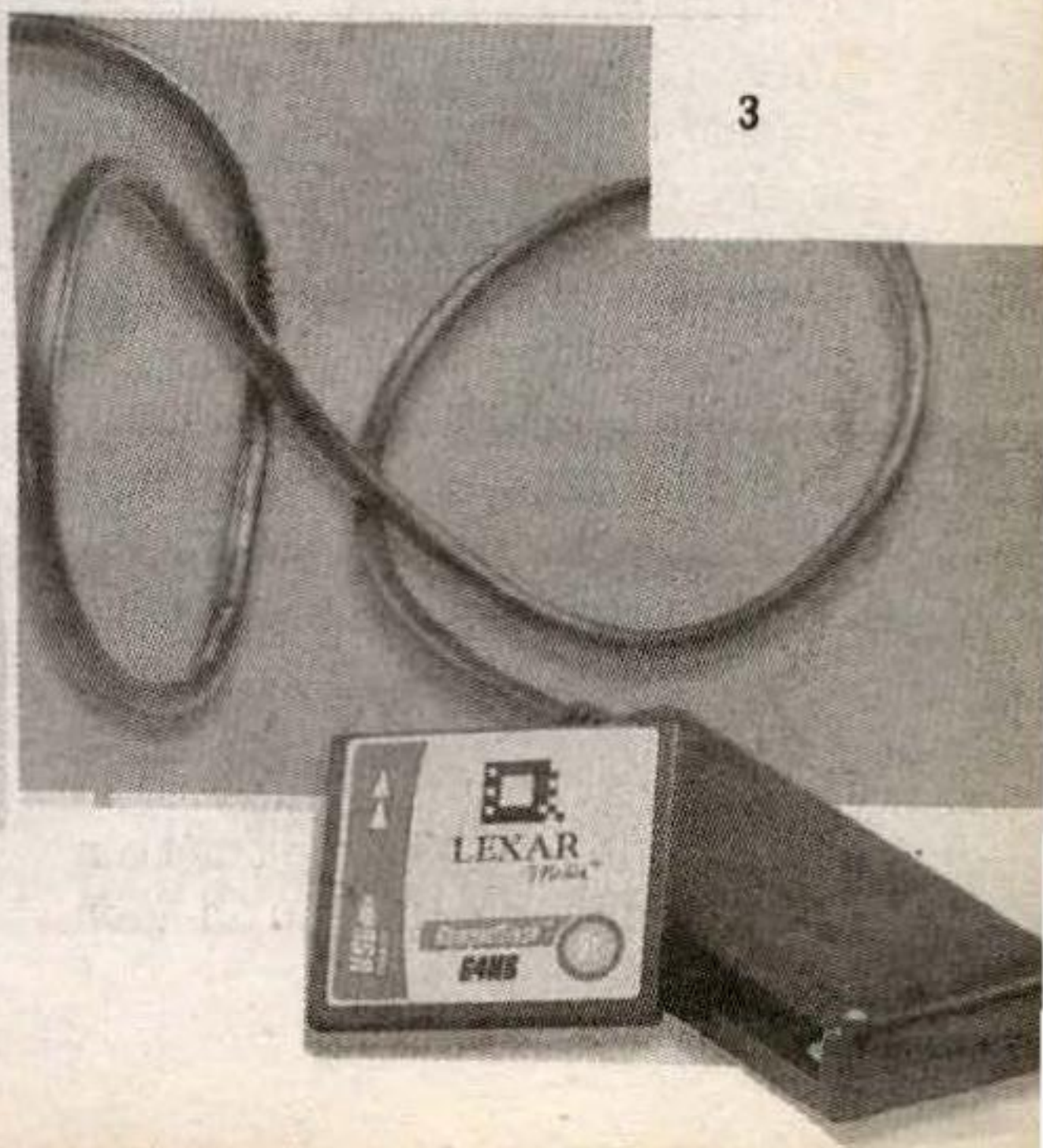
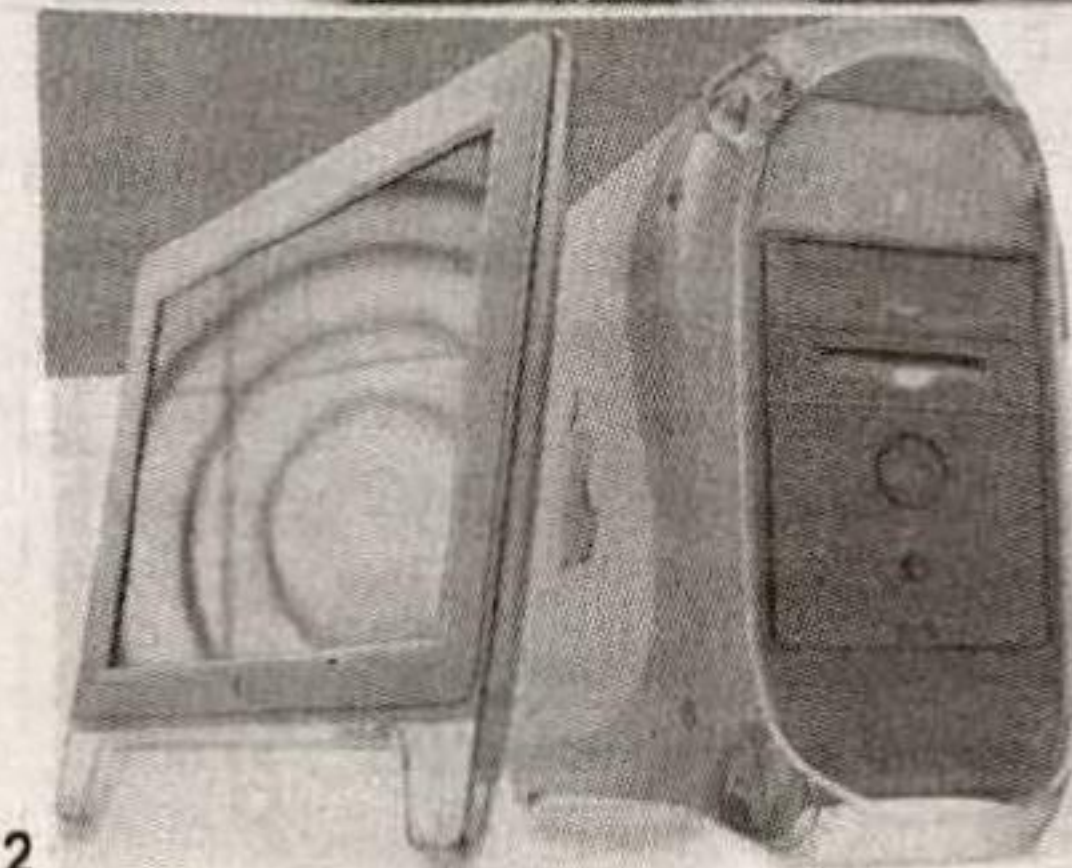
Power Mac G4 thuộc thế hệ máy Macintosh, hiện được xem là máy tính để bàn nhanh nhất dùng xử lý đồ họa. Máy dùng chip Power PC G4 với

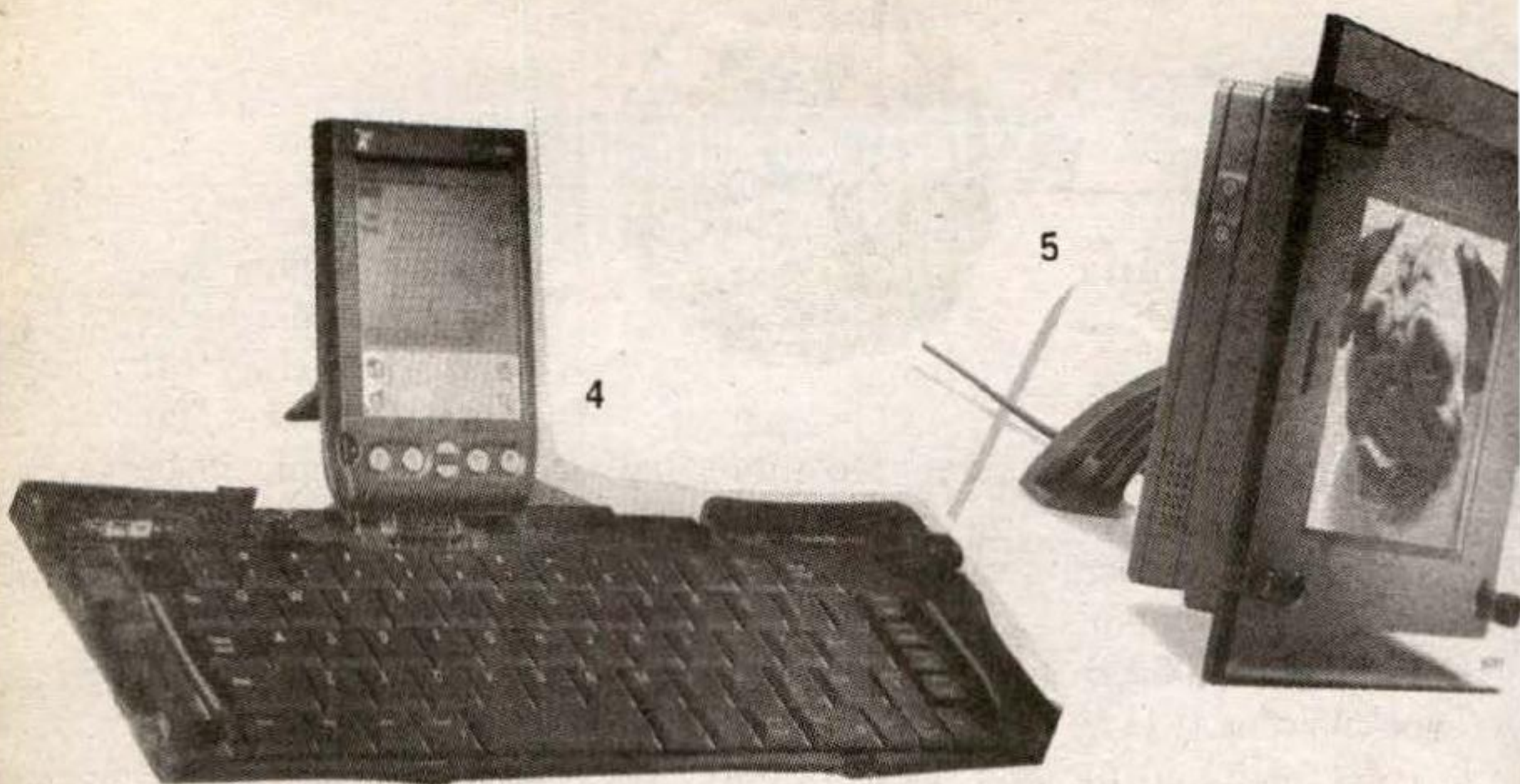
khả năng xử lý hàng triệu toán tử trong một giây. Các ứng dụng đồ họa phức

tạp, từ các game (trò chơi) 3 chiều đến bộ lọc Photoshop, chạy rất nhanh trên Power Mac G4. Hãng Apple còn bổ sung thêm một màn hình rộng cho loại máy này nhằm phục vụ công tác đồ họa tốt hơn.

Bộ truyền ảnh hiện đại (ảnh 3)

Việc chép hình ảnh từ một máy ảnh kỹ thuật số sang máy vi tính là một quá trình tốn thời gian và tẻ nhạt. Công ty Lexar giới thiệu bộ Jumpshot với một thẻ Compact Flash và một hộp nhỏ. Bạn dùng thẻ để chụp ảnh, sau đó đưa thẻ vào khe hộp và cắm bộ Jumpshot vào cổng máy tính. Quá trình

chuyển dữ liệu sẽ diễn ra mau chóng.

Máy trợ lý cá nhân kỹ thuật số đa năng (ảnh 4)

Visor là một máy PDA (máy trợ lý cá nhân kỹ thuật số) có thể “chuyển mình” thành nhiều thiết bị khác nhau: điện thoại di động, máy nhắn tin, máy nhận tín hiệu định vị toàn cầu GPS. Chức năng của Visor tương tự một máy tính sổ tay, phía sau còn có một khe để nối với

những hộp và thiết bị phụ trợ như modem, bàn phím.

Khung ảnh điện tử (ảnh 5)

Khung hình số của Sony được chế tạo để hiển thị ảnh kỹ thuật số - cả ảnh tĩnh lẫn động. Khung hình đọc file trực tiếp trên que ký ức (Memory Stick) được đút vào phía sau khe bộ nhớ của khung. Vì vậy, bạn không cần in ảnh mà vẫn có thể trưng ảnh trong khung hình.

Bộ chipset mới cho máy vi tính cá nhân tính năng cao

Tập đoàn Intel vừa giới thiệu bộ chipset Intel 820E dùng cho các máy vi tính có gắn bộ vi xử lý Intel Pentium III. Chipset Intel 820E giúp tận dụng các ưu thế về năng lực của các bộ vi xử lý Intel Pentium III, cung cấp tính năng cao nhất về hình ảnh, đồ họa và đa phương tiện cả trên và ngoài mạng Internet.

ĐỨC KHANH

Cần mua máy lạnh, tủ lạnh,
máy văn phòng, máy giặt
đã qua sử dụng, cũ, hư...
Nhận sửa chữa bảo trì dài hạn.

CƠ SỞ HUY HÀ
115ter Hai Bà Trưng, Q.1, TP.HCM

Liên hệ: anh Hoàng
ĐT: 8224586 - 091900050

SAIGON
NewsReader
BẢN TIN KINH TẾ ANH NGỮ

51 Đinh Tiên Hoàng, Q.1,
TP.HCM, SRV.

ĐT: (848) 9100092
Fax: 9100594

Y HỌC & SỨC KHỎE

Vỡ cơ hoành

Mổ thoát vị cơ hoành qua đường bụng

VÀ NẠN BẠO HÀNH TRONG GIA ĐÌNH

Từ một trường hợp lâm sàng

Ngồi trên giường bệnh là một cô gái trẻ, mới ngoài 20 tuổi. Cô vừa trải qua một cuộc phẫu thuật khá nặng nề tại Bệnh viện Chợ Rẫy, TP. Hồ Chí Minh. Cô kể cho tôi nghe về những nỗi đau mà cô đã phải chịu đựng suốt bốn năm qua kể từ ngày lên xe hoa về nhà chồng. Cô và S lấy nhau vì tình yêu; với cả hai người đây là tình yêu đầu đời, tuy nhiên chỉ sau vài tháng chung sống, do những bất đồng về quan niệm sống kèm theo tình trạng thất nghiệp của mình, S lâm vào tình trạng nghiện ngập. Rượu và ma túy đã làm S mất hết tính người. Những trận đòn như cơm bữa xảy ra mỗi khi cô không có tiền để đưa

TS. NGUYỄN HOÀI NAM

cho S. Cách thời điểm nhập viện hơn một năm, cô thường hay có những cơn đau bụng kèm theo ớn lạnh, tức ngực và khó thở. Khi vào cấp cứu tại bệnh viện, vì tự ái, cô đã giấu kín chuyện thường xuyên bị chồng đánh. Với một phim X quang phổi thẳng, cô được chẩn đoán thoát vị cơ hoành do chấn thương, cuộc mổ kéo dài hai giờ, các bác sĩ đã cố gắng kéo xuống bụng cả dạ dày, ruột già và lá lách chui lên nằm trong lồng ngực. Vết rách cơ hoành khá lớn, dài gần 10cm, đã được khâu lại. Bệnh nhân ra viện trong nỗi lo của chúng tôi, liệu câu chuyện bạo hành

trong gia đình có lại tiếp tục với cô gái trẻ đáng thương này nữa không?

Vỡ cơ hoành - theo dòng lịch sử

Trường hợp của bệnh nhân kể trên không phải hiếm. Từ hơn 400 năm về trước, bác sĩ Sennertus đã báo cáo một trường hợp vỡ cơ hoành do chấn thương đầu tiên. Năm 1579, Ambroise Parré là người mô tả đầy đủ các triệu chứng của thoát vị cơ hoành. Trong báo cáo này, ông khảo sát tử thi thiết một sĩ quan pháo binh Pháp bị tắc nghẽn đại tràng do thoát vị qua cơ hoành với vết rách chỉ đứt lìa một ngón tay do đạn pháo tám tháng trước.

Tại Việt Nam, hầu hết các báo cáo về vỡ cơ hoành đều được làm trong chiến tranh từ thời kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ và gần đây nhất là chiến tranh ở biên giới Tây Nam, bởi các bác sĩ quân y. Các tổn thương của cơ hoành đều nằm trong một bệnh cảnh chung của tình trạng đa chấn thương như chấn thương sọ não, chấn thương bụng, chấn thương các chi... Trong thời bình, cùng với sự đi lên của nền kinh tế và xã hội, các loại vết thương và chấn thương do bom đạn dần dần đã nhường chỗ cho các tai nạn khác xảy ra trong giao thông, trong lao động và nhất là trong sinh hoạt hàng ngày mà trường hợp trên là một thí dụ điển hình. Ở Bệnh viện Chợ Rẫy, chỉ trong thời gian 5 năm, từ 1978-1983, đã có 60 trường hợp vỡ cơ hoành. Chỉ trong một thời gian ngắn chưa đầy 5 tháng, Bệnh viện Nhân dân Gia Định, TP. Hồ Chí Minh đã tiếp nhận và điều trị thành công 5 trường hợp vỡ cơ hoành, trong đó có đến 3 trường hợp bệnh nhân nữ do bị chồng đánh.

Cơ hoành là gì?

Cơ hoành được cấu tạo từ nhiều cơ

có hai thân, phần gân ở giữa bắt chéo và đan dính vào nhau để tạo nên một bản cân gọi là tâm hoành rất cơ giãn. Cơ hoành giữ một vai trò rất quan trọng trong hoạt động hô hấp của con người, trong sinh hoạt, hoạt động của cơ hoành duy trì từ 60-70% dung tích sống cùng với các cơ của thành ngực làm cho hoạt động của hệ hô hấp được bình thường. Ngoài ra, cơ hoành còn tham gia vào hoạt động của hệ tuần hoàn, giúp máu tĩnh mạch về tim được tốt hơn, hệ tiêu hóa làm tăng nhu động và bài tiết của các tạng tiêu hóa, trong đó bao gồm cả gan, tụy tạng. Sự gia tăng áp lực đột ngột trong ổ bụng trong chấn thương tạo ra các sóng chấn thương có thể làm vỡ cơ hoành. Tỷ lệ vỡ cơ hoành bên trái là 84%, cao hơn bên phải (16%) có lẽ do có gan là tạng đặc đã hạn chế sự lan tỏa lên cơ hoành của sóng chấn thương.

Khi cơ hoành bị vỡ

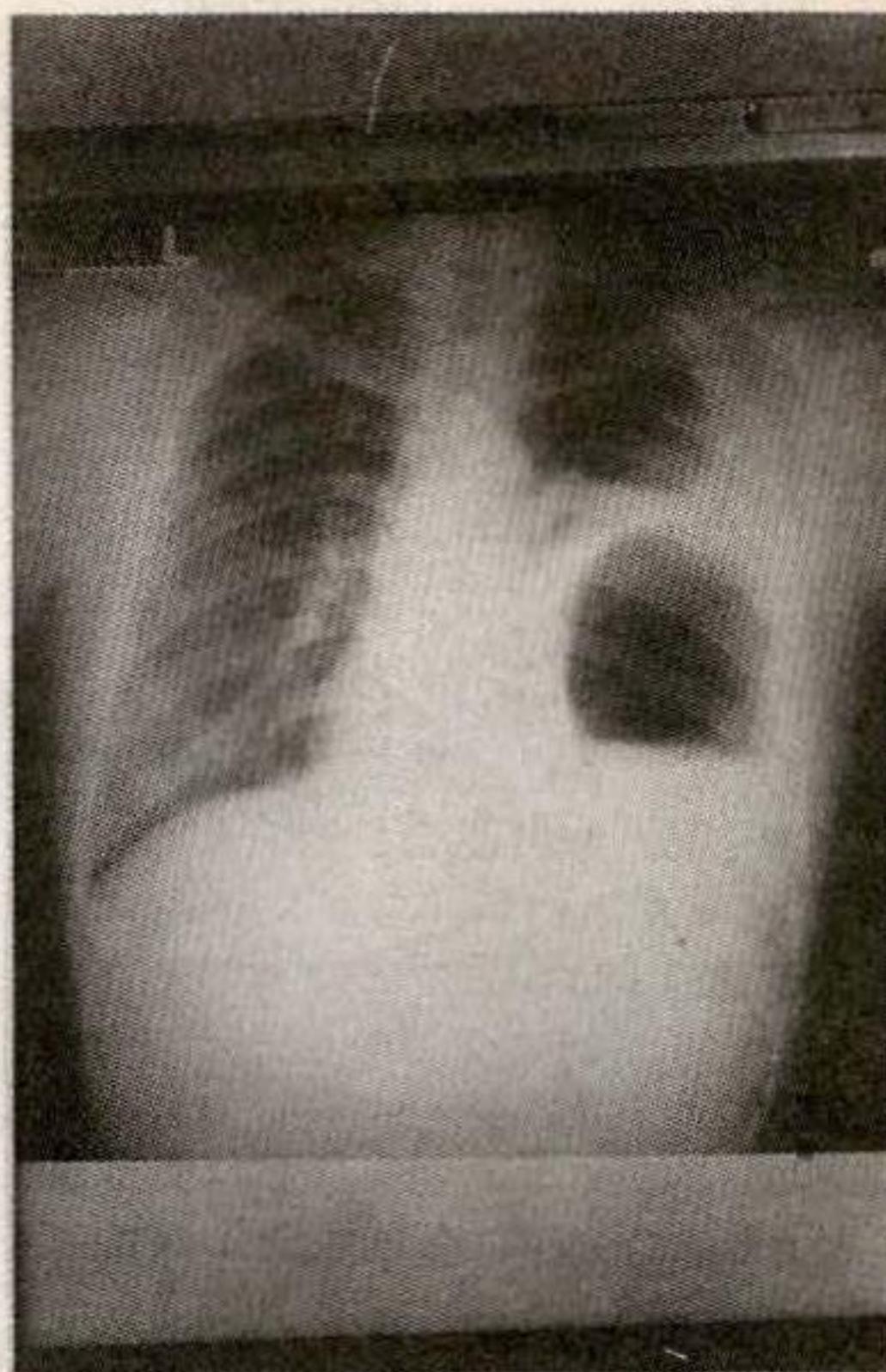
Khi cơ hoành bị vỡ, do áp lực trong ổ bụng bao giờ cũng cao hơn trong khoang lồng ngực nên các nội tạng sẽ chui lên trên và gây ra rất nhiều biến chứng, thậm chí có cả tử vong. Thường gặp nhất là dạ dày: chúng tôi đã gặp những trường hợp dạ dày bị vặn xoắn, hoại tử và giãn rất to, có khi dạ dày bị vỡ và thức ăn lan tràn trong khoang màng phổi gây nên tình trạng nhiễm trùng rất nặng nề, nếu không xử lý kịp thời, tính mạng của bệnh nhân có thể bị đe dọa. Một số trường hợp khác, ruột già hoặc ruột non chui lên trên, bệnh nhân nhập viện trong tình trạng tắc ruột hoặc viêm phúc mạc do hoại tử ruột. Chúng tôi còn gặp khá nhiều bệnh nhân, nội tạng chui lên trên chèn ép vào phổi gây xẹp phổi, chèn ép và đẩy lệch trung thất bao gồm tim và các mạch máu lớn

Một ca vỡ cơ hoành thoát vị dạ dày lên khoang ngực trái (phim X quang)

sang phía đối diện, bệnh nhân dễ dàng tử vong do suy hô hấp rất nặng.

Về phân loại, phần lớn các tác giả trên thế giới cũng như ở Việt Nam đều thống nhất có hai loại vỡ cơ hoành: *vỡ cơ hoành sớm* và *vỡ cơ hoành muộn* khi vỡ cơ hoành xảy ra sau chấn thương trên một tháng. Sự phân loại này rất quan trọng trong việc quyết định hướng xử trí của thầy thuốc.

Triệu chứng của vỡ cơ hoành thường thì rất mơ hồ nên người bệnh dễ bỏ qua, có đi khám hoặc tự điều trị khi bệnh ổn định lại thôi, do đó trong lịch sử đã có những bệnh nhân 42 năm sau chấn thương mới phát hiện ra vỡ cơ hoành. Trong giai đoạn sớm, trên thực tế vỡ cơ hoành không phải là một chấn thương đơn độc mà có đến 80% tổn thương các tạng trong ổ bụng đi kèm, bệnh nhân thường được đưa vào bệnh viện trong tình trạng đa chấn thương, choáng và khó thở nặng. Tình trạng thoát vị cơ hoành chỉ được nghĩ đến khi chụp phim X quang phổi thẳng thấy hình ảnh các bóng hơi nằm trên vòm hoành hoặc thường thấy nhất là phát hiện được trong lúc mổ ổ bụng. Ở giai đoạn muộn, nếu không có vỡ tạng như dạ dày, gan, lách, ruột... đi kèm thì vỡ cơ hoành rất khó phát hiện. Bệnh nhân thường có các triệu chứng giống như rối loạn tiêu hóa hoặc viêm dạ dày như đau vùng thượng vị, nôn mửa kèm theo và nhất là khi có các triệu chứng của hô hấp đi kèm như: đau tức ngực, đau lên vai trái do kích thích thần kinh hoành và khó thở đi kèm. Nếu chịu khó khai thác kỹ, hầu hết các bệnh nhân đều có tiền căn chấn thương vùng bụng ngực, tiền căn này có thể xảy ra rất rõ ràng, có y chứng và bệnh nhân nhớ rõ, cũng có khi tiền căn chấn thương xảy ra nhiều lần và bệnh nhân không chịu nói thật ngay từ

đầu với thầy thuốc như trường hợp bệnh nhân mà chúng tôi đã đề cập đến trong phần đầu của bài viết.

Chẩn đoán và điều trị vỡ cơ hoành

Các xét nghiệm cần phải làm ngay để xác định chẩn đoán không nhiều: một tấm phim X quang phổi thẳng với bóng hơi hoặc mực nước hơi của dạ dày nằm trên lồng ngực là đã đủ để chẩn đoán đến 90% các trường hợp vỡ cơ hoành. Trong một số trường hợp khó khăn trong chẩn đoán, bác sĩ có thể cho bệnh nhân uống thuốc cản quang hoặc bơm thuốc cản quang qua đường hậu môn để chụp đường tiêu hóa với tư thế đầu thấp. Với thuốc cản quang, hình ảnh tạng thoát vị lên trên lồng ngực được thấy rất rõ và là bằng chứng hiển nhiên để quyết định phẫu thuật cho bệnh nhân. Tại một số trung tâm lớn trên thế giới, người ta có thể áp dụng kỹ thuật nội soi ổ bụng hoặc nội soi lồng ngực, chụp điện toán cắt lớp, chụp cộng hưởng từ hoặc chụp nhấp nháy đồ với chất phóng xạ để chẩn đoán, tuy nhiên chưa có trường

♦ Bộ Y tế vừa ban hành quy định đối với các đơn vị sản xuất (SX) dược phẩm: đến năm 2001, cơ sở nào đạt tiêu chuẩn "Thực hành tốt SX thuốc" (GMP) mới được SX dịch truyền; đến năm 2002, cơ sở nào đạt GMP mới được SX thuốc kháng sinh nhóm B-lactam, thuốc tiêm và nói chung, đến năm 2005, toàn ngành phải có 50-80% cơ sở SX thuốc đạt GMP ♦ Nhà nước đã đầu tư 2,2 tỉ đồng để xây dựng hệ thống phân lũ cho vùng trũng Ngũ Điện, huyện Phong Điện, Thừa Thiên-Huế, vùng bị ngập sâu nhất, dài ngày nhất trong cơn lũ đầu tháng 11-1999

♦ Công ty dược phẩm Rohto-Mentholatum vừa đưa vào thị trường Việt Nam hai sản phẩm mới: son dưỡng môi Lip Ice Sheer Color và Campus Apo nhằm phục vụ tốt hơn nhu cầu chăm sóc sức khỏe và sắc đẹp của khách hàng ♦ Hiện tượng La Nina tuy đang bắt đầu yếu dần đi song vẫn còn tác động xấu đến môi trường khí hậu, có khả năng gây bão lũ nghiêm trọng ở khu vực Đông Nam Á trong năm nay

♦ Cơ quan bảo vệ môi trường của Mỹ (EDA) chính thức cảnh báo về tác hại của một số thuốc trừ sâu và diệt cỏ: có thể gây ung thư và bệnh về da ♦ Theo đánh giá của Liên hiệp quốc và Tổ chức Y tế thế giới, Ukraina là nước có tỉ lệ lây nhiễm AIDS cao nhất châu Âu. Điều đáng lo ngại là giới trẻ nước này không có chút kiến thức nào về AIDS ♦ Loài voi ở Thái Lan đang bị tàn sát do có tin đồn thịt và dương vật voi có tác dụng cường dương. Đầu thập niên 1990, Thái Lan có 4.000 con voi, nay chỉ còn chưa đến 2.000 con.

hợp nào của chúng tôi phải áp dụng đến kỹ thuật này.

Xử trí vỡ cơ hoành phải tuân theo nguyên tắc: can thiệp phẫu thuật để giải phóng tạng thoát vị và khâu phục hồi lại cơ hoành càng sớm càng tốt kể từ khi được chẩn đoán. Đường mổ thông thường nhất là mổ theo đường bụng với gây mê nội khí quản và thuốc giãn cơ thật tốt, chỉ mổ bằng đường ngực khi có vỡ tạng trên lồng ngực làm thức ăn lan tràn trong khoang màng phổi hoặc tổn thương có dính nhiều tạng trên lồng ngực. Việc mở ngực giúp phẫu thuật viên xử trí tổn thương dễ dàng hơn, tuy nhiên đường mổ này cần phải có kỹ thuật gây mê hồi sức phức tạp, phẫu thuật viên có trình độ chuyên khoa sâu nhưng ngược lại bệnh nhân đau sau mổ và các biến chứng sau mổ như viêm phổi, xẹp phổi xảy ra nhiều hơn. Các động tác kế tiếp là gỡ dính và giải phóng khối thoát vị, động tác này cần phải nhẹ nhàng, tỉ mỉ, tránh làm tổn thương các tạng. Cuối cùng, vết rách cơ hoành cần được khâu lại bằng các mũi chỉ lớn và không tan. Nếu cuộc mổ diễn ra suôn sẻ, bệnh nhân có thể ra viện và về nhà sau 7 đến 10 ngày.

Vĩ thanh

10 ngày trước khi viết bài này, chúng tôi đã báo cáo 5 trường hợp vỡ cơ hoành xảy ra trong vòng 5 tháng tại Bệnh viện Nhân dân Gia Định trong buổi sinh hoạt khoa học kỹ thuật lần thứ 11 của Hội Phẫu thuật lồng ngực và tim mạch TP. Hồ Chí Minh. Có rất nhiều tham luận của các bác sĩ đồng nghiệp; một bác sĩ của Bệnh viện Bình Dân cũng đã kể lại cho mọi người, ông đã gặp một trường hợp người vợ bị vỡ cơ hoành bên trái do bị chồng ngồi lên bụng và đánh vào bụng rất mạnh. Bệnh nhân đã tử vong do vào viện quá trễ. ■

Đã tìm ra thuốc chữa **ALZHEIMER?**

TRẦN THU HƯƠNG

Một ngày nào đó, bạn bỗng thấy mình luôn luôn đặt sai các đồ vật, quên những từ thông thường hoặc không còn nhớ nổi tên một người quen mới. Bạn cố gắng che giấu những điểm yếu này nhưng tình hình ngày càng tệ hơn và đến lúc bạn trở thành khách lạ đối với cả con cái và sống trong sự bẽ mặt giữa hư và thực. Bạn có thể kết luận mình đang bị bệnh Alzheimer. Cựu Tổng thống Mỹ Ronald Reagan đã mắc phải bệnh này. Liệu căn bệnh nguy hiểm này có được chế ngự?

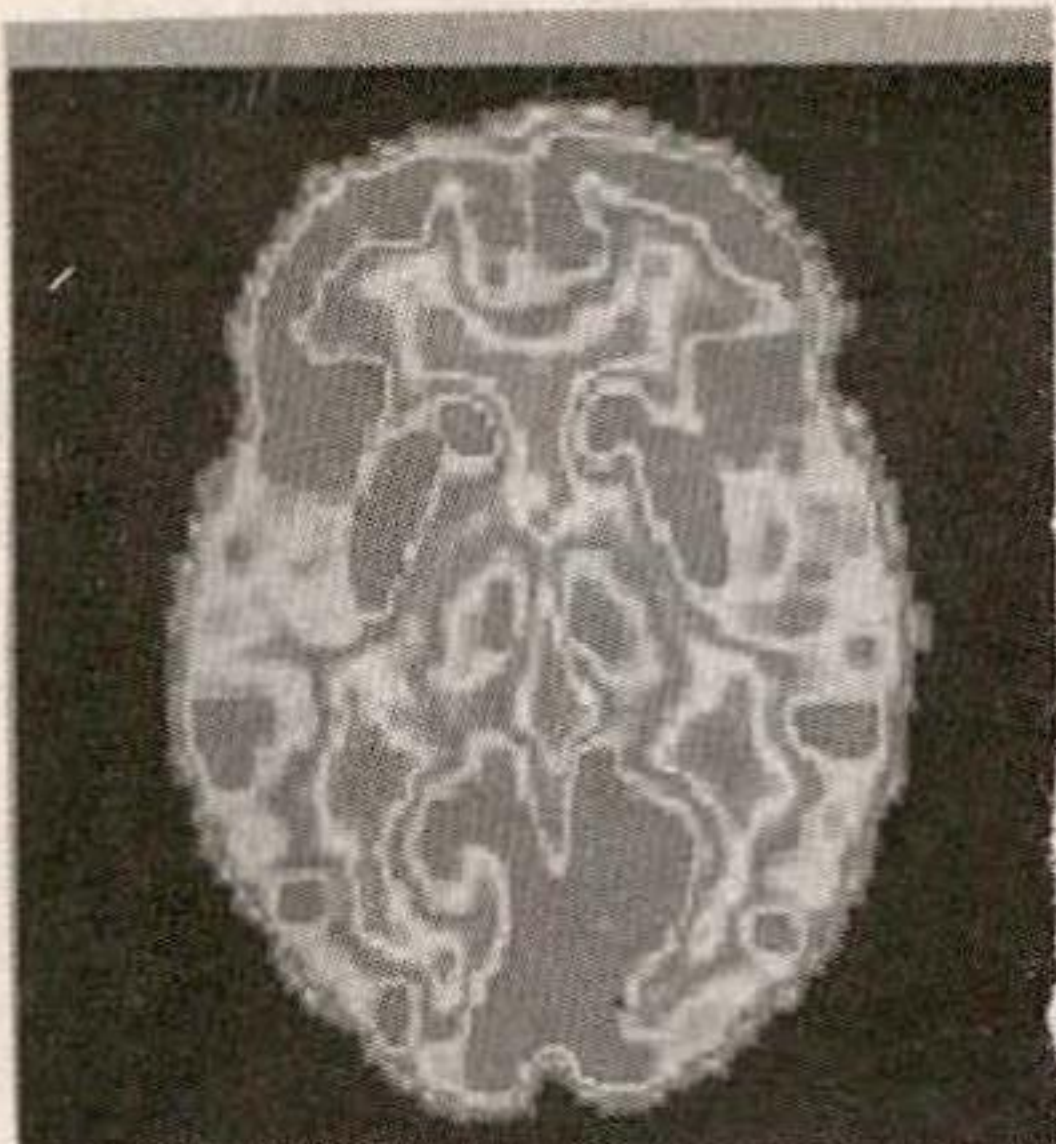
Con ám ảnh mới

Khi nhà tâm thần Alois Alzheimer mô tả căn bệnh này vào năm 1906, ít có ai quan tâm đến nó. Lý do: không có bao nhiêu người sống đủ già để bị bệnh tấn công. Nhưng tuổi thọ con người đã tăng nhanh (tính trung bình từ 44 tuổi năm 1906 đến 77 tuổi hiện nay ở Mỹ) nên Alzheimer trở thành cơn ám ảnh của xã hội. Cứ 5 người Mỹ tuổi từ 74 đến 84 thì có một người bị bệnh này. Tổng số người bệnh Alzheimer ở Mỹ đã lên đến con số 4 triệu. Xã hội càng lão hóa thì tình hình càng tệ hơn. Đến giữa thế kỷ 21, số nạn nhân Alzheimer ở Mỹ có thể sẽ là 14 triệu. Khác với bệnh tim mạch mà các nguy cơ gây bệnh đã được xác định, bệnh Alzheimer vẫn khó được tiên đoán. Công tác chữa trị chỉ mới làm giảm nhẹ triệu chứng chứ chưa loại trừ được bệnh. Nay, việc định bệnh đã có một số tiến bộ so với cách nay 15 năm. Chỉ riêng năm 1999, các nhà khoa học đã có nhiều khám phá về cách Alzheimer hủy hoại bộ não và các khám phá này đã làm tăng hy vọng cho việc điều trị bệnh. Các công ty dược phẩm đang

theo đuổi nhiều cách chữa mới và dự báo sẽ có một hay nhiều loại thuốc đặc trị xuất hiện trên thị trường trong 7 năm tới.

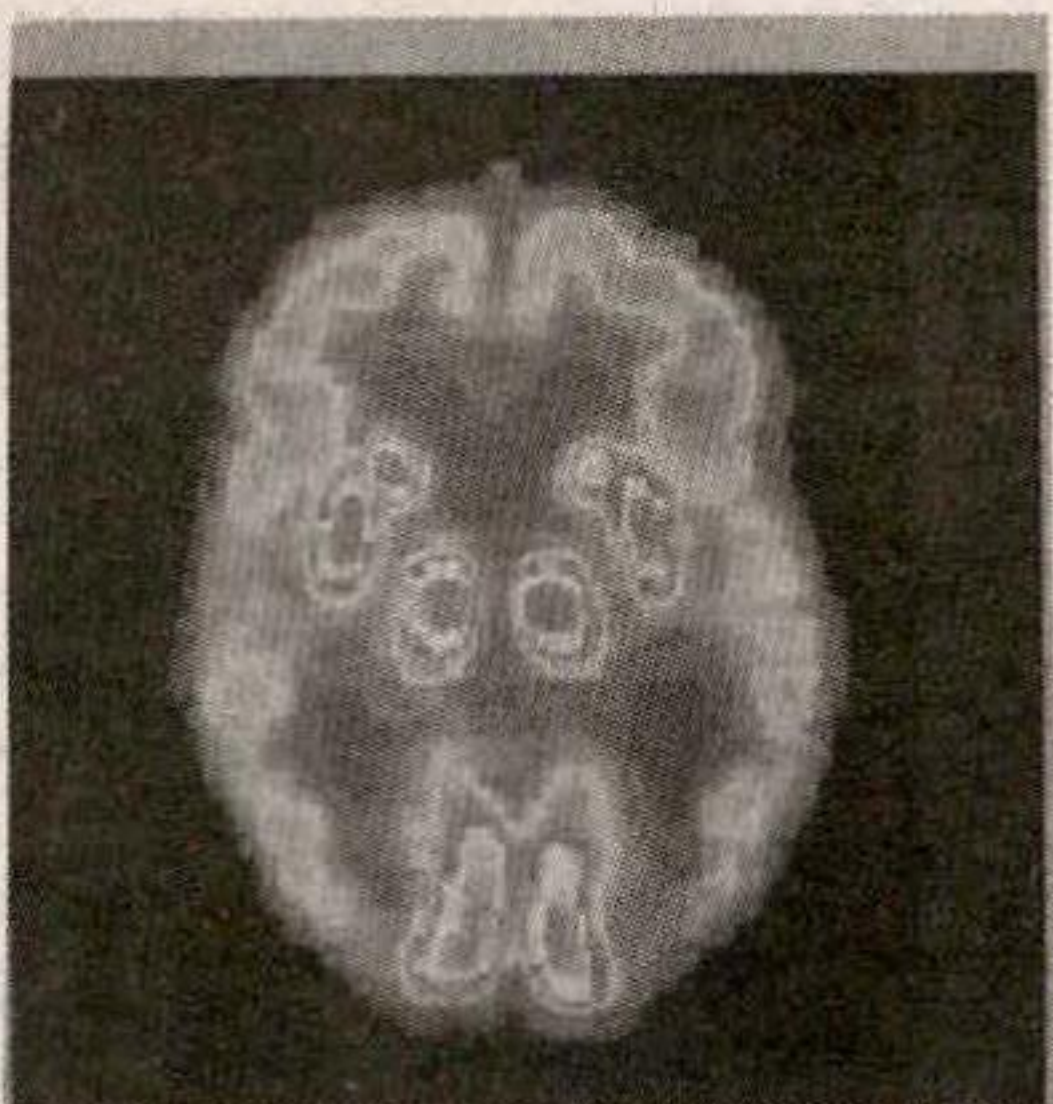
Tuy nhiên, bất chấp các tiến bộ, người ta vẫn không thể chẩn đoán chính xác bệnh Alzheimer ở người sống. Khi bệnh nhân có dấu hiệu lảng trí, các bác sĩ thường truy tìm các nguyên nhân khác như tai biến mạch máu não, khối u hay thiếu vitamin. Có bệnh nhân phải chờ được xét nghiệm về tình trạng tinh thần và chụp cắt lớp, khi không thấy có dấu hiệu đột quỵ mới được quy cho bệnh Alzheimer. Vậy thì điều gì đã xảy ra với tư tưởng bệnh nhân? Việc giải phẫu tử thi cho thấy não của họ có những *plaque* (những "tấm" dính vào nhau) và các tế bào thần kinh có chứa các sợi protein xoắn vào nhau thành những *tangle* (đám rối). Đến gần đây, các nhà khoa học vẫn chỉ đoán mò về ý nghĩa của các vết loét này. "Không ai biết chúng đến từ đâu, có cấu tạo thế nào - Paul Greengard, giám đốc Trung tâm Fisher Alzheimer ĐH Rockefeller nói - Nay câu hỏi đã được giải đáp".

Manh mối đầu tiên đến vào những

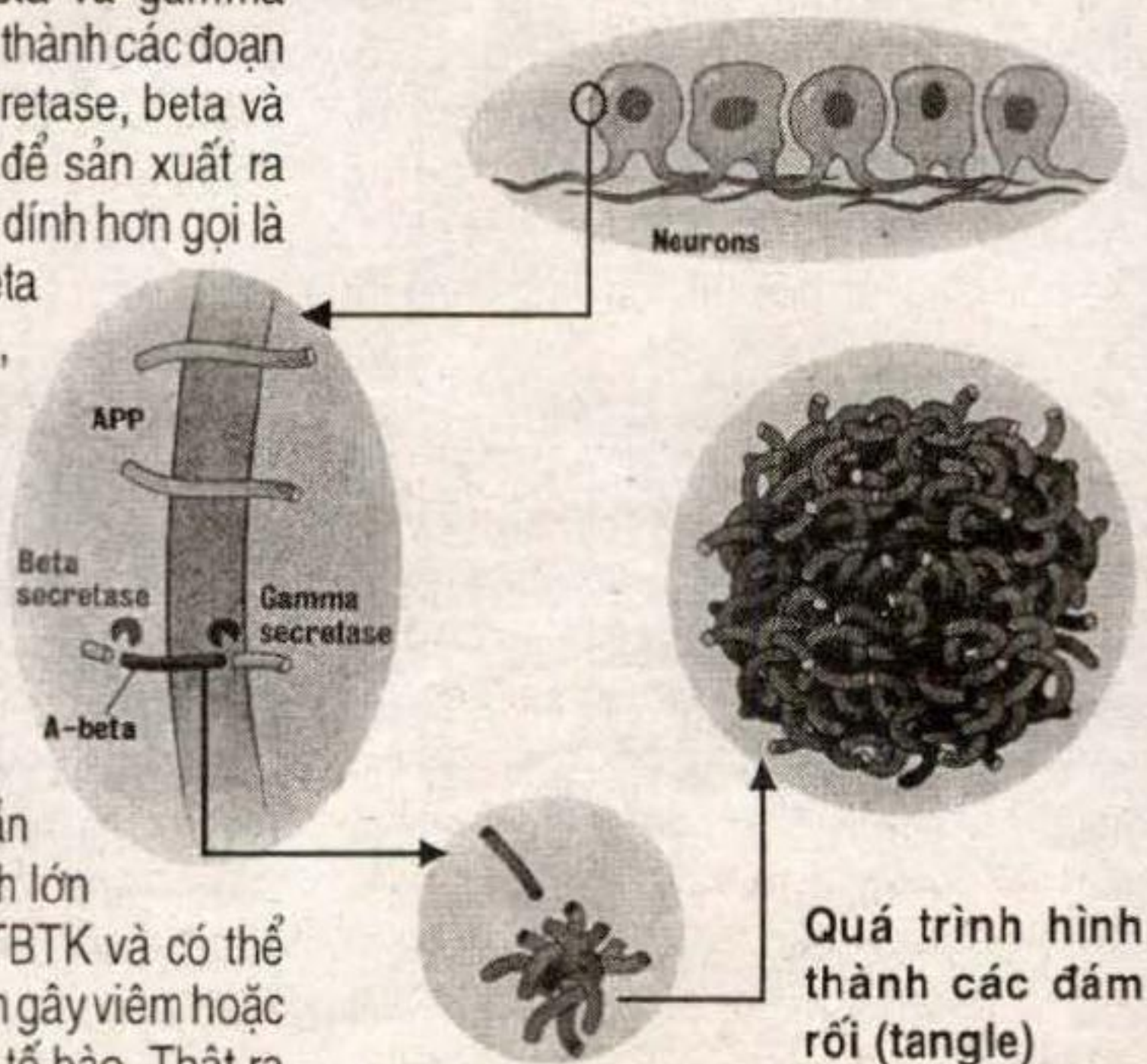
Não người khỏe mạnh

năm cuối thập niên 1980 khi các nhà khoa học nhận biết được một phân tử gọi là APP (viết tắt của amyloid precursor protein), một loại protein bình thường do các tế bào thần kinh (neuron) lành mạnh sản xuất. APP nằm vắt ngang màng neuron như cây kim đâm vào mảnh vải. APP trợ giúp sự tăng trưởng và duy trì tế bào thần kinh (TGTK). Sau đó, các nhà nghiên cứu xác định cơ thể chúng ta sản xuất ít nhất là 3 enzyme - alpha, beta và gamma secretase - có thể cắt APP thành các đoạn ngắn. Khác với alpha secretase, beta và gamma enzyme hợp tác để sản xuất ra một protein ngắn hơn, dễ dính hơn gọi là A-beta từ APP. Khi A-beta thoát khỏi màng tế bào, chúng thường phân rã nhanh trong dung dịch bao quanh các TGTK nhưng một số bề cong để tạo thành các fibril tồn tại dưới dạng móc xoắn vào nhau. Các móc xoắn này bành trướng dần để tạo thành các tấm dính lớn hơn chiếm chỗ của các TGTK và có thể giết chúng hoặc bằng cách gây viêm hoặc làm tổn thương bên trong tế bào. Thật ra

Não người bệnh

thì mọi người chúng ta đều sản xuất A-beta nhưng mục tiêu phục vụ của nó thì không được biết chính xác. Việc sản xuất A-beta ở người lành mạnh và người bị Alzheimer đều chung nhịp độ. Tất cả chúng ta cũng có các tấm dính quanh TGTK khi già dần. Vấn đề chỉ bắt đầu khi tấm dính tạo ra sự viêm nhiễm. Nếu sự viêm nhiễm này cứ kéo dài, các TGTK sẽ chết.

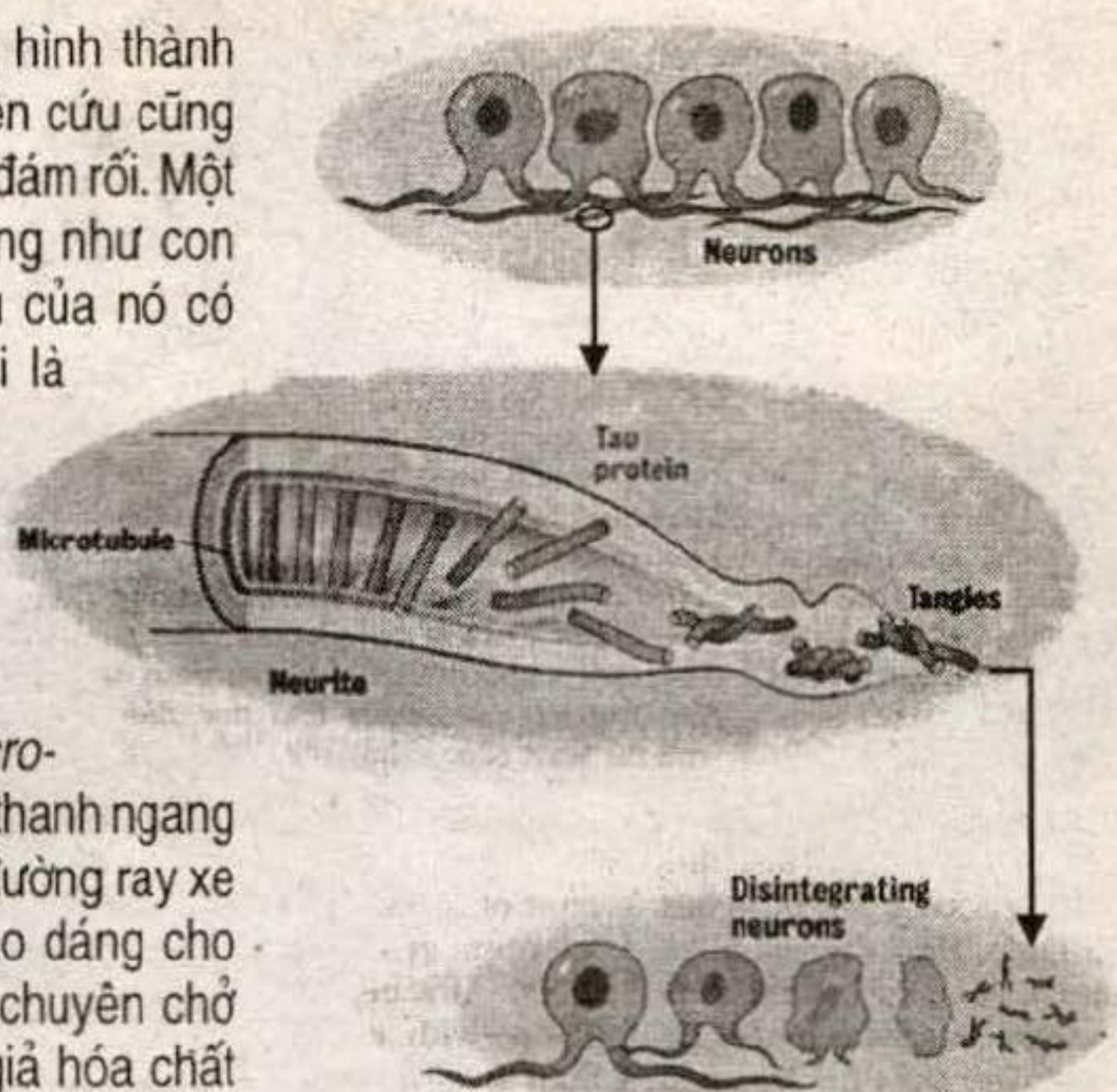

Khi hiểu được quá trình hình thành các tấm dính, các nhà nghiên cứu cũng biết được cách tạo thành các đám rối. Một TBTk lành mạnh trông giống như con bạch tuộc. Cơ thể hình cầu của nó có những xúc tua (nhánh) gọi là *neurite*, giúp các tế bào nối kết với nhau. Bên trong các *neurite* là những cơ cấu hình khung gọi là *microtubule* đảm trách nhiều nhiệm vụ quan yếu. Mỗi *microtubule* được làm chắc bởi các thanh ngang gọi là *tau protein* giống như đường ray xe lửa. Các *microtubule* vừa tạo đường cho TBTk vừa là hệ tuần hoàn chuyên chở các dưỡng chất và các sứ giả hóa chất của tế bào. *Tau protein* như một loại hồ giữ vững *microtubule* nhưng ở những người bệnh Alzheimer, các phân tử *tau protein* rời ra và cột thành nùi hai ba cái một gọi là *tangle*; thiếu các thanh ngang *tau protein* làm hồ liên kết, các *microtubule* bắt đầu phân rã khiến các *neurite* co lại dặt theo cả TBTk teo lại và chết.

Tìm ra tác nhân gây bệnh

Vậy điều gì đã tác động lên các phân tử *tau protein* và làm cho nó lỏng ra? Một số nhà khoa học tin rằng vấn đề bắt đầu khi các tấm dính ép mặt ngoài của TBTk tạo ra một loạt biến đổi hóa chất bên trong tế bào. Trong một công trình nghiên cứu vừa được xuất bản tháng qua, một nhóm nghiên cứu của ĐH Harvard đã chứng minh rằng chính một loại enzyme gọi là Cdk5 đã góp phần tạo ra các *tangle* bằng cách làm cho các *tau protein* lỏng ra.

Một câu hỏi khác về bệnh Alzheimer: tại sao có người bị bệnh sớm ở độ tuổi 50, có người mãi đến tuổi 90 mới bị? Trong 10 năm qua, khoa học đã nhận diện được 3 gen mà khi đột biến làm cho các tế bào sản xuất ra nhiều A-beta hơn bình thường.

Quá trình hình thành các tấm dính (plaque)

Các đột biến này có tính di truyền và ai thừa kế nó có nguy cơ bị Alzheimer ở độ tuổi 60. Các cuộc nghiên cứu cho thấy những người có cha hay mẹ bị Alzheimer dễ mắc bệnh hơn người có cha và mẹ không bị bệnh đến 3 lần, còn nếu có cả cha và mẹ bị bệnh, con số này sẽ là 5. Tuy nhiên, môi trường sống cũng có ảnh hưởng vì thực tế cho thấy trong hai phụ nữ sinh đôi cùng trứng chỉ có một người bị bệnh Alzheimer lúc về già còn người kia thì không. Ngoài ra, những người từng bị bất tỉnh do chấn thương ở đầu dễ bị Alzheimer hơn người không bị chấn thương đến 3 lần. Chấn thương đầu cũng có hại như một "bộ não lười biếng". Các cuộc nghiên cứu tại nhiều nước cho thấy những người ít học chiếm tỉ lệ cao trong thành phần bị Alzheimer. Một nghiên cứu mới đây tại Mỹ trên 2.200 người Mỹ gốc Phi quá 65 tuổi đã cho kết quả bất ngờ: những người có gốc nông thôn và chỉ ngồi ghế nhà trường dưới 7 năm dễ bị

những người có gốc nông thôn và chỉ ngồi ghế nhà trường dưới 7 năm dễ bị Alzheimer hơn những người có giáo dục cao và gốc ở thành phố. Tập san *Neurology* còn đăng một báo cáo về nguy cơ bị Alzheimer cao của những người sống trong các gia đình có nhiều con cái (có thể là do được nuôi dưỡng không đầy đủ).

Chúng ta có thể tối thiểu hóa các thiệt hại cho não lúc về già bằng cách dùng thuốc. Vitamin E có thể trấn áp A-beta và các gốc tự do gây ung thư. Sử dụng thường xuyên thuốc kháng viêm các loại như Ibuprofen có thể giảm nguy cơ Alzheimer đến 60%. Estrogen (hormone ngăn chặn được việc tạo thành A-beta) dùng sau mãn kinh cũng giảm 50% nguy cơ; Cognex và Aricept, hai loại thuốc vừa có mặt trên thị trường có thể làm giảm các triệu chứng bệnh bằng cách tăng cường hoạt động của hóa chất não acetylcholine. Nhưng mỗi bệnh nhân phản ứng với thuốc mỗi khác. Có người giảm nhiều, có người giảm ít.

Được trang bị các hiểu biết mới về bệnh, các nhà nghiên cứu đang tìm cách làm giảm các triệu chứng cũng như chặn đứng việc hủy hoại các TBTk. Thị trường cho các loại thuốc trị Alzheimer rất lớn và một loạt các công ty công nghệ sinh học nhỏ lớn như chàng khổng lồ Bristol Myers Squibb đang chạy đua để tiến nhanh về đích theo những cách khác nhau. Có công ty được phẩm tập trung sản xuất loại thuốc chặn đứng việc hình thành các A-beta trong cơ thể, có công ty lại tập trung vào việc chủng ngừa chống tác hại của A-beta

Cựu Tổng thống Mỹ Ronald Reagan - một nạn nhân của bệnh Alzheimer

và kích thích hệ miễn dịch xoi tái các tấm dính mỗi khi chúng xuất hiện. Công ty dược phẩm Flan Pharmaceutical thì trộn A-beta với một chất làm tăng phản ứng của hệ miễn dịch rồi tiêm hỗn hợp vào chuột. Kết quả thật khả quan, những con chuột không được tiêm hỗn hợp có số tấm dính tăng 17 lần trong 7 tháng trong khi những con được tiêm có số tấm dính giảm đáng kể. Một số nhà nghiên cứu lại tìm cách giữ cho các *tau protein* đừng rời khỏi *microtubule* để ngăn cản việc hình thành các *tangle*. Số khác hy vọng sẽ trị bệnh Alzheimer bằng các gen bảo vệ.

Tuy nhiên, tất cả các giải pháp trên đây đều không phục hồi được sự sống cho các TBTk đã chết. Vì vậy, việc chữa trị chỉ thành công khi bệnh được xác định trước khi nó gây ra triệu chứng nghiêm trọng. TS. Gary Smal, ĐH Los Angeles đang sử dụng kỹ thuật chụp ảnh để dò tìm sớm các tấm dính và các *tangle* ở các bệnh nhân mới phát bệnh. Nhiều đội nghiên cứu đang xem xét ý nghĩa của việc xét nghiệm mức A-beta trong máu như xét nghiệm cholesterol.

(Theo Newsweek, 5.2000)

♦ **Nguyễn Thị Tâm** (Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh): Tôi bị bướu cổ, đi khám ở nhiều bệnh viện và phòng mạch, nơi thì bảo phải mổ, nơi bảo chỉ cần uống thuốc, không cần mổ, nơi lại bảo không cần làm

gì cả vì bướu lành... Tôi rất băn khoăn. Xin gửi kèm kết quả siêu âm, xét nghiệm... nhờ bác sĩ chỉ dẫn hướng điều trị. Tôi rất lo nên huyết áp tăng.

Tôi có một đứa con trai nay đã 11 tuổi mà vẫn còn đái dầm (cháu bị từ nhỏ, đến nay thỉnh thoảng vẫn còn). Xin hướng dẫn cách khắc phục.

- Theo như chị mô tả bệnh cảnh: bướu ở cổ, không có triệu chứng gì; siêu âm tuyến giáp: bướu giáp nhân; kết quả T3, T4 bình thường, có lẽ chị bị bệnh bướu giáp nhân dạng bình giáp. Không biết là chị đã làm xét nghiệm xạ hình tuyến giáp chưa. Bướu lành tuyến giáp thì không di căn; bướu giáp nhân dạng bình giáp có trường hợp không phát triển to lên, có trường hợp ngày càng to lên, có trường hợp lại chuyển thành bướu độc giáp. Nếu bướu giáp to có thể ép vào khí quản gây khó thở, cần phẫu thuật. Theo tôi, chị nên đến khám bệnh tại Phòng khám đa khoa ĐHY dược TP. Hồ Chí Minh (chuyên khoa nội tiết), nơi đây rất đáng tin cậy.

Bệnh cao huyết áp có nhiều nguyên nhân như: vô căn, bệnh lý mạch máu bệnh thận, tâm lý... Trong thư chị không nói rõ là chị đo huyết áp thấy chỉ số 15/8 trong trạng thái lo lắng hay bình thường, đo mỗi ngày hay chỉ đo một lần. Theo tôi, chị nên đi khám thêm chuyên khoa về tim mạch.

Con chị 11 tuổi vẫn còn đái dầm (đã đi khám và xét nghiệm được chẩn đoán bình thường) là hiện tượng cần khắc phục: buổi tối chị hạn chế cho cháu uống nước; đánh thức cháu dậy đi tiểu trong đêm (một thời gian sau thành thói quen, cháu sẽ không còn đái dầm nữa). Chúc chị vui, khỏe, hạnh phúc.

♦ **Liên Hương** (Vĩnh Long): Em tôi 12 tuổi, cách đây 4 tháng bị tai nạn lọt gót chân vào bánh xe máy, được cấp cứu, nửa tháng thì ra viện. Nay bàn chân hơi chệch vào trong. Chụp X quang, kết quả: trật sên gót. Bị như vậy có ảnh hưởng gì về sau không? Nên chữa ở đâu, chi phí (em tôi có bảo hiểm y tế)?

- Nên đưa em đến khám bệnh lại (tại chuyên khoa chấn thương chỉnh hình) nơi em đăng ký bảo hiểm y tế. Bác sĩ sẽ có hướng xử trí tiếp theo. Nếu có trật xương sên gót thì cần chữa trị, không nên để lâu. Tùy vào loại xử trí mà chi phí khác nhau, thời gian điều trị khác nhau và loại nào thì được bảo hiểm y tế thanh toán viện phí (theo quy định của bảo hiểm y tế).

BS. THU HƯƠNG

Hơi bị, hoàn cảnh, vô tư

VŨ TUYÊN HOÀNG

Trong một buổi xem ca nhạc, gặp một cô gái, mấy chàng trai sấn sổ: “Em *hơi bị* đẹp đấy!”. Cô gái đang vui cười với bạn, bỗng nghiêm sắc mặt lại. Các chàng trai lảng đi, nói với nhau: “Cô nàng *hơi bị* kiêu!”. *Hơi bị* dùng ở trường hợp này có nghĩa như *rất, cực kỳ*. “Chị mua cái này *hơi bị* đắt!”. Trong câu này, *hơi bị* có thể nghĩa là *quá*, cũng có thể là *hơi*, vượt mức bình thường. Mấy năm nay ở Hà Nội, rồi lan đi một số nơi, chẳng biết ai khởi đầu “sáng tác” ra cách dùng từ *hơi bị*, nghe ngổ ngỗ, châm biếm, đùa chơi. Có người nghe, mới đầu cho là chương tai, vô nghĩa, nhưng sau cũng dùng, thích dùng cho những lúc đùa đùa.

Ở nông thôn ngày nay hay dùng từ *hoàn cảnh* nhất là các cô, các bà. “Anh thông cảm cho, em *hoàn cảnh* lắm” - Cô em nói thế để chỉ hoàn cảnh khó khăn, hoặc khó nói, hoặc khó diễn tả một ý gì đấy, có khi lại là từ chối khéo... *Hoàn cảnh* vốn là danh từ Hán-Việt, dùng như trên đây lại biến thành tính từ.

Lại còn từ *vô tư* nữa, được thông dụng từ thành thị đến nông thôn ở nhiều địa phương phía Bắc. *Vô tư* vốn là từ Hán-Việt, có nghĩa không lo nghĩ, không tư lợi, khách quan. Khi chuyển sang lối dùng khá phổ biến hiện nay, cái nghĩa vốn có đã không còn như cũ, đã đa dạng, lạ tai. “Việc làm xong rồi, *vô tư*!”. “Năm nay vải được mùa, *vô tư*!”. “Ông anh cứ *vô tư* đi, em sẽ giúp cho!”. “Giá hàng thế này *vô tư*!”. “Con chim này tốt mã lắm, *vô tư*!”. “Em ơi, *vô tư* đi, em!”.

Một nhà nghiên cứu nói chuyện với đồng nghiệp: “Tôi thấy hiện nay khó giữ được sự trong sáng của tiếng Việt! Có nhiều từ ngoại lai không đáng có, lại có những từ kỳ cục như là lạm dụng, dùng sai, chẳng rõ ý nghĩa thế nào!”. Người bạn đồng nghiệp trả lời: “Đấy cũng là một hiện tượng trong ngôn ngữ, có những cái mới sản sinh ra, có cái sẽ bị loại trừ nếu không phù hợp với quy luật, với đặc thù của ngôn ngữ...”. “Dù sao tôi vẫn lo lắm. Tôi vẫn biết ngôn ngữ phát triển có quy luật của nó, tuy vậy...”. Đồng nghiệp gạt ngay: “Lo gì mà lo, lo bò trắng răng. Tôi nói anh nghe, thực ra cái chuyện này không ăn nhập gì với vấn đề chúng ta bàn hôm nay, nhưng cho thấy cái gì không hợp sớm muộn sẽ biến mất. Chắc anh cũng biết, cách đây mấy chục năm vào thời bao cấp, nhiều đám cưới tổ chức theo đời sống mới chỉ có kẹo bánh và nước trà, nhưng lại có tiết mục giới thiệu lý lịch cô dâu, chú rể, theo nội dung tên, tuổi (ngày sinh, tháng đẻ), quê quán, chiều cao một mét mấy, nặng bao nhiêu cân... Ấy thế mà cũng thực hiện một thời gian ở một vài nơi, sau này cũng bỏ. Con đường phát triển ngôn ngữ cũng thế. Cứ *vô tư* đi!”.

THEO DÒNG PHÁT MINH

♦ Cách đây 90 năm (19-6-1910), **W. D. Coolidge** người Mỹ đã chế tạo ra sợi đốt vonfram dùng cho đèn nóng sáng ♦ Cách đây 210 năm (20-6-1790), **O. Booth** đã sáng chế ra xe trượt băng ♦ Cách đây 90 năm (21-6-

1910), **Frank và Ben Dumont** đã phát minh môn đua xe buồm ♦ Cách đây 75 năm (22-6-1925), **F. Walker** người Mỹ đã phát minh ra môn lướt ván ♦ Ngày 23-6-2000: 225 năm ngày sinh của nhà vật lý Pháp **E. I. Malus** (1775-1812), người có nhiều đóng góp cho sự phát triển của môn vật lý quang học ♦ Cách đây 20 năm (24-6-1980), Hãng **Philips** đã chế tạo được loại đèn tương tự đèn huỳnh quang nhưng tiêu thụ năng lượng chỉ bằng một nửa so với đèn nóng sáng cùng độ sáng và có tuổi thọ gấp 5 lần ♦ Cách đây 50 năm (25-6-1950), lần đầu tiên người ta tổ chức cuộc đua xe hơi thể thức 1.

HÃY GÕ TỪ A ĐẾN Z

● Có bao nhiêu loại bệnh lây truyền từ súc vật sang người? (Hoàng Thông, Gia Viễn, Ninh Bình)

- Theo số liệu của Tổ chức Lương nông thế giới và Tổ chức Sức khỏe thế giới, có 33 loại bệnh (LB) do động vật gặm nhấm truyền sang người, 27 LB do chó truyền, 21 LB do mèo truyền, 26 LB do trâu bò truyền, 25 LB do lợn truyền (trong đó có bệnh viêm não Nhật Bản rất nguy hiểm, có khả năng thành dịch hàng năm ở nước ta), 24 LB do chim (bao gồm cả gà, vịt) truyền, 23 LB do cừu truyền, 13 LB do ngựa truyền...Đáng chú ý nhất là bệnh xuất huyết do chó mèo truyền, bệnh chó dại, bệnh viêm não Nhật Bản do lợn truyền, bệnh xoắn trùng do chó, lợn, trâu bò, chuột...truyền, bệnh phó thương hàn do gia cầm truyền, bệnh giun xoắn dạ múi khế do trâu bò, lợn truyền. Cần biết, uống sữa bò bị bệnh lao cũng có thể bị lây bệnh.

● Vừa rồi, được đi xem cá heo biểu diễn, cháu rất thích. Cháu muốn được biết thêm nhiều điều về loài cá này. (Mai Hoa, TP. Hồ Chí Minh)

Cá heo (CH) không phải là cá mà là thú có vú sống ở dưới nước. Có hai họ CH: CH biển (Delphinidae) và CH sông (Platanisidae), cùng thuộc bộ Cá voi. CH có rất nhiều răng, tới 70 chiếc. CH còn là tay bơi thiện nghệ, có thể đạt vận tốc 50km/giờ. CH sống khá thọ, có khi tới nửa thế kỷ. Khoảng lên 4, 5 tuổi, CH "lập gia đình", con cái mang thai đúng 1 năm, mỗi lần đẻ 1 con, vừa đẻ xong lại có thể mang thai tiếp mặc dù phải cho con bú đến nửa năm. Cơ quan định vị âm của CH rất phát triển, có thể thu hoặc phát âm trong dải tần từ vài chục đến 150 kHz. CH thông minh, biểu diễn được nhiều tiết mục phức tạp như cháu đã xem, nhờ có bộ não rất phát triển, bán cầu đại não rất lớn, chứa tới 30 tỉ tế bào thần kinh. CH sống bầy đàn theo mẫu hệ (cá heo đực khi trưởng thành thì rời đàn) và rất ưa gần gũi với người. Đã có không ít trường hợp CH cứu sống người bị nạn đắm thuyền trên biển, bằng cách nâng nạn nhân lên khỏi mặt nước, đẩy vào bờ.

UYÊN UYÊN thực hiện

■ GIÁO DỤC GIỚI TÍNH ■

Bản thân sex (tình dục) không có gì sai trái. Nó là một hoạt động tối cần thiết, giúp con người duy trì nòi giống, quân bình đời sống tâm-sinh lý và cảm thông với nhau hơn. Theo những kết quả khảo sát mới nhất, nếu các cặp vợ chồng biết duy trì một đời sống tình dục khỏe mạnh và thích hợp thì những lợi ích mà nó mang đến cho sức khỏe đôi khi vượt quá suy nghĩ thông thường của chúng ta.

Theo TS. Michael Cirigliano, giáo sư y học tại trường y khoa thuộc ĐH Pennsylvania (Mỹ), "hoạt động tình dục là một hình thức thể dục". Điều này được

thực tế chứng minh là đúng. Mặc dù mỗi hành vi tình dục cá nhân chưa phải là một sự rèn luyện đầy đủ, nhưng xin hãy nhớ đến bài học về các kim tự tháp: mỗi viên gạch thì vô nghĩa, nhưng kết hợp với nhau, chúng sẽ làm nên điều kỳ diệu.

Theo những khảo sát khoa học mới nhất, tình dục giúp cho đời sống vợ chồng đạt được nhiều thuận lợi về các mặt tâm-sinh lý

DUỐI MẮT CÁC NHÀ KHOA HỌC

LAM THI

trên những lĩnh vực sau:

Tình dục và cholesterol: Hoạt động tình dục làm thay đổi tỉ lệ cholesterol tốt/cholesterol xấu trong chiều hướng gia tăng lượng cholesterol tốt và hạ giảm lượng cholesterol xấu. Sự thay đổi này không lớn nhưng cũng đủ góp phần vào việc hồi phục sức khỏe của mỗi chúng ta.

Tình dục và hormone: Theo quan điểm của nhà tâm lý học trị liệu Karen Donahey, giám đốc một chương trình trị liệu về tình dục và hôn nhân, tình dục làm gia tăng lượng các hormone cần thiết cho cả nam lẫn nữ. Ở nam giới, bất cứ một dạng thể dục nào cũng làm gia tăng hormone testosterone. Loại hormone này có tác dụng duy trì sự ham muốn tình dục và góp phần vào sự phát triển xương và cơ bắp. Ở phụ nữ, hoạt động tình dục đều đặn làm gia tăng lượng hormone estrogen bảo vệ tim và giúp cho các mô ở bộ phận sinh dục được mềm mại hơn. Một đời sống tình dục ổn định cũng giúp cải thiện được hội chứng tiền kinh nguyệt (một hình thức rối loạn tâm-sinh lý do những biến đổi về hormone xảy ra trước kỳ kinh nguyệt).

Tình dục và tác dụng giảm đau: Có nhiều chứng cứ cho thấy một số hóa chất do cơ thể tiết ra trong quá trình sinh hoạt tình dục là những chất chống đau nhức. Theo Beverly Whipple, giáo sư tại trường ĐH Rutgers, sự kích thích tình dục và sự cực khoái làm gia tăng ngưỡng của cảm giác đau.

Tình dục giúp giảm nhẹ chứng đau khớp, đau cổ và nhức đầu. Đặc biệt chất endorphin do não tiết ra trong sinh hoạt tình dục có tác dụng làm giảm những cơn đau nhức ở đầu. Ngoài ra, khi con người đạt đến tình trạng cực khoái, lưu lượng máu trong cơ thể tăng lên, làm sức ép ở não giảm xuống, sự thư giãn sẽ khiến cho các cơ bắp ở cổ không còn bị căng thẳng nữa. Sự cực khoái cũng làm cho các tĩnh mạch và động mạch mở ra, do đó mức độ cực khoái càng cao thì sự đau nhức càng được giảm nhẹ nhiều hơn.

Tình dục và tuyến tiền liệt (prostate): Khi người đàn ông đạt tới độ tuổi 40, một số vấn đề nhỏ nhỏ có thể xảy đến cho tuyến tiền liệt, trong trường hợp các chất dịch trong bộ phận này không được điều hòa thích hợp. Nhờ có sự cực khoái, các cơ bắp quanh tuyến tiền liệt co thắt nhiều lần, đưa bớt chất dịch ra ngoài. Các chuyên gia không nhất trí với nhau về một tần suất sinh hoạt tình dục thích hợp nhất để sự bảo vệ tuyến tiền liệt đạt hiệu quả tối đa, người thì cho rằng mỗi tuần một lần là đủ, người lại bảo phải nhiều lần hơn, nhưng rõ ràng là sinh hoạt tình dục đều đặn sẽ có lợi cho tuyến tiền liệt.

Tình dục và stress: Theo một bài báo đăng trên tạp chí *Time* (Mỹ), sự kích thích tình dục giúp cơ thể phóng thích nhiều hóa chất có tác dụng tạo ra sự hưng phấn và sảng khoái như phenylethylamine (PEA), dopamine, norepinephrine, serotonin...

Những hóa chất này làm giảm nhẹ những rối loạn do stress gây ra. Trong giai đoạn cực khoái, serotonin được phóng thích, kết hợp với oxytocin giúp đối tượng kiểm soát được chứng trầm cảm. Điều nên nhớ là hàng trăm căn bệnh của cơ thể có liên quan đến stress, trong đó có thể kể bệnh suy tim, hội chứng rối loạn ở ruột, chứng đau nhức nửa đầu...

Tình dục và hệ miễn dịch:
Căn cứ vào kết quả nghiên cứu của một đơn vị khảo sát về những rối loạn do stress gây ra thuộc Trung tâm y khoa trường ĐH New York (Mỹ), nhiều hóa chất do cơ thể tiết ra khi sinh hoạt tình dục có thể làm gia tăng số lượng và tính hiệu quả của những tế bào trong hệ miễn dịch. Nhờ đó, nguy cơ mắc bệnh ở những người có sinh hoạt tình dục thích hợp sẽ giảm bớt đi.

Qua những kết quả khảo sát trên, có thể thấy sinh hoạt tình dục vợ chồng đóng một vai trò quan trọng trong việc duy trì và cải thiện sức khỏe, giúp cơ thể tránh được nhiều căn bệnh phát sinh do tình trạng ức chế hoặc những lối sống bừa bãi gây ra. Sinh hoạt tình dục đều đặn, phù hợp với nhu cầu sinh lý của cơ thể, mang đến cho con người sự hưng phấn, sảng khoái và niềm vui sống. Hẳn nhiên là mọi sự lạm dụng, vượt quá khả năng điều hòa và chịu đựng của cơ thể sẽ dễ dàng tạo ra những tác hại cho sức khỏe.

(Theo Reader's Digest và The Daily Telegraph 5.2000)

■ HÔN NHÂN – GIA ĐÌNH ■

ĐI TÌM BẢO BỐI CHO MỘT CÚC HÔN NHÂN BỀN VỮNG

DIỆU HIỆN

Yêu nhau từ cái nhìn đầu tiên

Quả là tốt đẹp và hạnh phúc cho những ai đi đến hôn nhân được khởi đầu bằng tình yêu. Trong hôn nhân với không biết bao nhiêu điều lo lắng, vất vả và phiền muộn, nếu không có thứ men tình yêu trời cho, gắn kết giữa người đàn ông và người đàn bà thì làm sao người ta có thể đủ sức tha thứ và chịu đựng để sống với nhau đến đầu bạc răng long? Tuy vậy, thực tế cho thấy: có biết bao nhiêu cuộc hôn nhân ban đầu vốn không có tình yêu nhưng vẫn tồn tại hạnh phúc đến trọn đời. Cũng có không ít đôi lứa đến với nhau bằng tình yêu say đắm, thậm chí còn phải vượt qua không ít trở

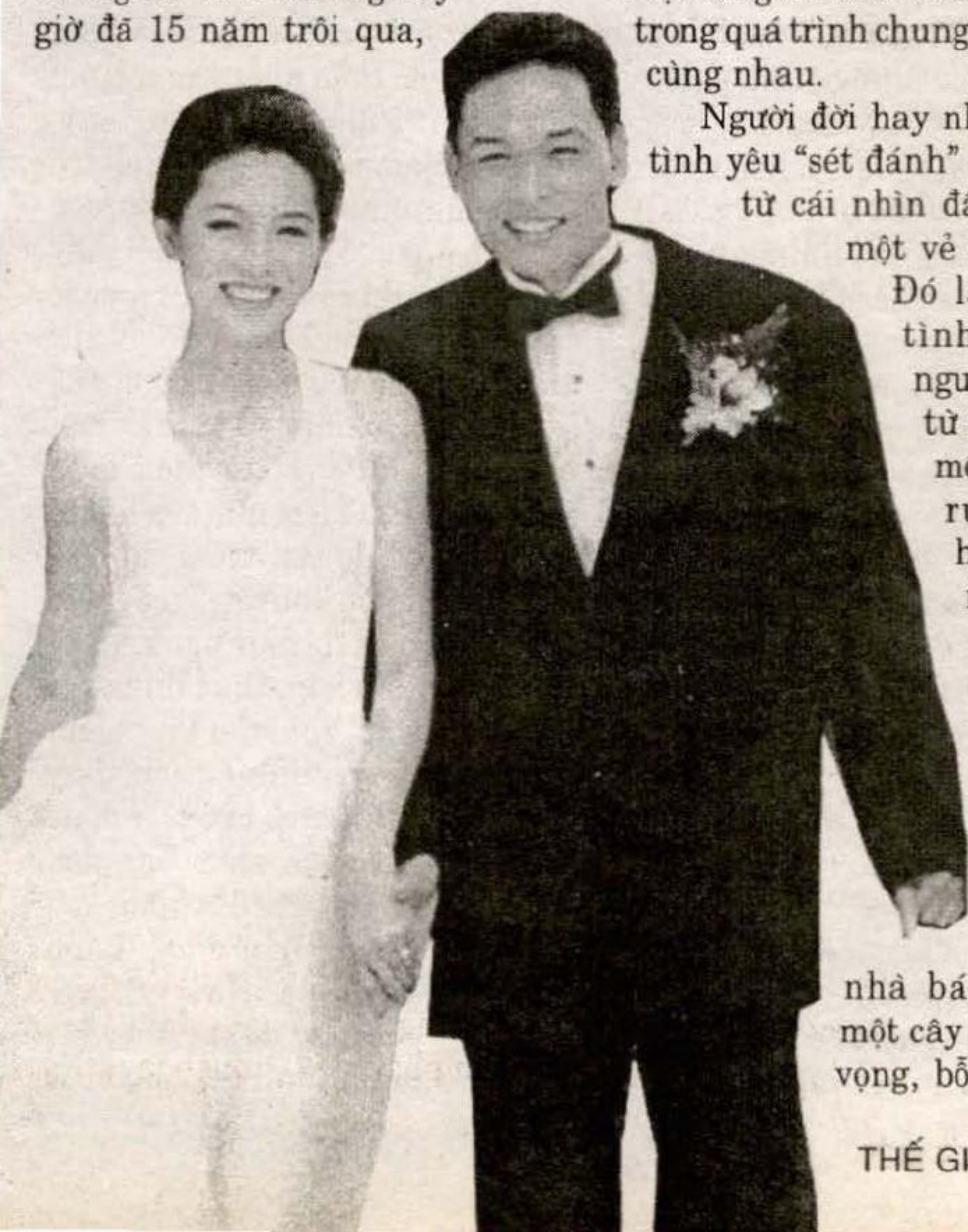
HÔN NHÂN BỀN VỮNG LÀ MỘT ĐIỀU MÀ AI AI CŨNG HẰNG
AO ƯỚC. BẢO BỐI CỦA NÓ LÀ GÌ? TRƯỚC HÔN NHÂN
NGƯỜI TA KHAO KHÁT. TRONG HÔN NHÂN NGƯỜI TA LOAY
HOAY. NGAY CẢ KHI HÔN NHÂN TAN VỠ NGƯỜI TA VẪN
KHÔNG NGỪNG ĐẶT RA CÂU HỎI...

ngại, vậy mà rồi hôn nhân vẫn tan
vỡ. Tôi có cô em gái thuận lòng cha
mẹ lấy một người chồng bác sĩ (vì
cô hay đau ốm). Tôi cứ nhớ đêm
cuối cùng chị em tôi nằm ngủ với
nhau và trò chuyện. Em tôi buồn,
lo vì không cảm thấy yêu người
chồng sắp cưới. Tôi an ủi em nhưng
quả thật trong lòng cũng thấy
không an tâm. Nhưng bây
giờ đã 15 năm trôi qua,

hạnh phúc đã tràn ngập gia đình
bé nhỏ đó. Em tôi tỏ ra rất yêu quý
và mãn nguyện về chồng. Mà quả
thật em tôi đã được ông tư bà
nguyệt xe chỉ cho một người chồng
hết lòng thương yêu vợ con. Rõ
ràng: tình yêu không phải là bất
biến, không phải là siêu nhiên, hay
là ánh hào quang khó nắm bắt, mà
thực tế người ta vẫn có thể tìm thấy
trong quá trình chung sống tốt đẹp
cùng nhau.

Người đời hay nhắc đến thứ
tình yêu "sét đánh" - "yêu nhau
từ cái nhìn đầu tiên" với
một vẻ ngưỡng mộ.

Đó là một kiểu
tình yêu bất
nguồn có khi chỉ
từ sự mê thích
một nét quyến
rũ về ngoại
hình nào đó
như: mái
tóc, miệng
cười, tiếng
đàn, giọng
hát... Tôi
có một
anh bạn
đồng nghiệp
nhà báo. Đang là
một cây bút có triển
vọng, bỗng dưng bỏ

ngang, bỏ Huế vượt đèo Hải Vân vào tận Tuy Hòa lấy vợ. Nghe anh kể cô ấy đẹp lắm. Đẹp đến nỗi bạn bè phải hồi thúc: “Vào lấy ngay đi không thì uổng”. Nghe theo tiếng gọi trái tim, anh đã bỏ cha già, bỏ cả bạn bè lẫn sông Hương núi Ngự để theo người đẹp. Vậy mà cũng chỉ vài tháng sau gặp lại anh, thấy vẻ mặt bí xị của anh, tôi linh cảm có điều gì bất ổn. Bạn bè bình: “Vợ nó đẹp thì có đẹp thật nhưng có miệng mà giống như câm, bạn bè tới nhà không nói được một câu ra hồn”. Khổ vậy đó!

Tôi đã không ít lần nghe bạn bè bàn tán: “Quả thật không thể hiểu nổi con bé A (hoặc anh chàng C) lại có thể yêu anh chàng T (hoặc con bé L)?”. Đúng vậy, người ngoài cuộc làm sao có thể hiểu được tình yêu mà chỉ riêng trái tim của người trong cuộc mách bảo. Tình yêu quả là bí ẩn, dễ đến mà cũng chóng đi nếu không biết giữ gìn nó. Nhưng một thứ tình yêu tưởng chừng vu vơ đó lại cũng có ý nghĩa thật quyết định. Đó là khởi đầu dẫn người ta đến với nhau trước khi có quyết định đi đến hôn nhân. Trên đường đi tìm bạn đời, một số người hay than vãn: “Đối diện với cô ấy (hoặc anh ấy), biết cô ấy (hoặc anh ấy) là người tốt nhưng sao không thể tìm thấy một chút rung cảm nào”. Cũng đúng thôi, không có rung cảm thì sao người ta có thể đem cuộc đời mình trao cho người khác. Nhưng cứ loay hoay với một chút hy vọng rung cảm đó, người ta có thể để trôi qua biết bao cơ hội lập gia đình.

Khi tuổi già đến, họ chợt nhận ra rằng họ đã sai lầm và nuối tiếc thì đã quá muộn.

"Anh cần em như cần chính nửa bản thân mình"

Có bao giờ trong đời mình, bạn được nghe một lời tỏ tình như vậy chưa? Không ít đôi lứa đã đến với nhau như vậy đó. Thay vì thì thầm bên tai nhau một câu thuộc “dòng kinh điển”: “Anh yêu em”, hoặc “Em yêu anh” thì những đôi lứa này lại “phát sóng”: “Anh cần em”, hoặc “Em cần anh”. Cảm giác của bạn sẽ ra sao khi nhận được câu nói này? Riêng tôi, tôi cảm nhận được sự tôn trọng, sự tự tin, sự yên tâm của bản thân khi nghe câu nói ẩn chứa rất nhiều sức nặng này. Một cuộc hôn nhân chỉ thực sự trở nên hạnh phúc khi người ta còn cần đến nhau. Người này phải thấy được người kia là phần nửa cuộc đời mình và cao hơn là họ ý thức được sâu sắc rằng họ không thể sống được nếu thiếu nhau. Mỗi một người trên đường đời luôn luôn khao khát tìm kiếm nửa còn lại, có nghĩa người đó tìm kiếm cái nửa mà mình khiếm khuyết. Trong thời đại bây giờ hình như người ta bị cuộc sống gấp gáp, thực dụng chi phối nên kiểu tình yêu lãng mạn có vẻ như ngày càng hiếm hoi, thay vào đó người ta tích cực huy động bộ óc vào việc tìm kiếm bạn đời. Nhìn quanh, tôi thấy dễ có đến hơn 1.001 cuộc hôn nhân được thành hình qua chọn lựa. Nhạc sĩ TQT lấy vợ ở quê với lý do rất được gia đình tán thành: “Mình sống cuộc

đời nghề sĩ phức tạp quá rồi nên lấy người vợ đơn giản thôi!". Nhà văn NQL ở trong hoàn cảnh kinh tế ngặt nghèo nên đã xiêu lòng vì một cô công nhân đi lao động nước ngoài về. Nhà thơ NHN sau mấy chục năm sống thành phố đã quyết tâm về quê lấy vợ "vì hoàn cảnh gia đình mình khó khăn một cách đặc biệt, e mấy cô thành phố khó lòng mà thông cảm nổi"... Thực tế trong biển đời, cái người ta cần tìm thì rất nhiều nhưng xác định cho được cái mình cần nhất mới là quan trọng. Tôi có một người bạn bị sa vào mê cung này đến nỗi phải trải qua cho mình ba đời vợ và 5 đứa con. Người vợ đầu tiên, bạn tôi lấy khi mới thoát bậc phổ thông, ti toe học đòi làm người lớn, chả xác định được cho mình thích gì và cần gì. Đương nhiên sau khi tốt nghiệp đại học, tầm mắt đã vượt qua lũy tre làng thì mối tình với cô thôn nữ kia cũng tan ra mây khói. Cú sa chân thứ hai thì do anh ta sa vào thói thường: mê sắc đẹp. Lỡ có thai, phải cưới. Nhưng sâu xa trong con người có vẻ trắng hoa này lại một nỗi niềm yêu thích, ái mộ những phụ nữ có trí tuệ. Anh ta luôn coi thường vợ và "đi ra ngoài" với những phụ nữ mà anh ta "kính trọng". Trớ trêu thay, ông trời thường lấy bớt trí tuệ ở người phụ nữ đẹp để hào phóng ban phát cho người phụ nữ kém nhan sắc. Sau nhiều năm vật lộn như vậy, đến lần kết hôn thứ ba, anh ta cũng đã xác định được cho mình điều gì mà anh ta cần nhất. Bây giờ, bạn tôi

cảm thấy rất mãn nguyện và sống hạnh phúc với nỗi tự hào về người vợ, dù không đẹp nhưng "có những hai bằng đại học". Hay như anh Tr. mà tôi quen biết. Anh ta làm giám đốc một công ty dịch vụ điện tử, 45 tuổi, khá đẹp trai, chỉ mỗi tật nhậu nhẹt thì quả là một căn bệnh trầm kha. Anh lấy một cô vợ chỉ 20 tuổi. Khi có đứa con trai 2 tuổi thì vợ anh đâm đơn ly dị chồng, vì không thể chịu nổi tật nhậu nhẹt của anh. Mới đây anh đã lập lại gia đình. Lần này, dường như hiểu rõ mình hơn và có lẽ rút kinh nghiệm từ cuộc hôn nhân trước, anh đã lấy một cô vợ gần 40 tuổi, nhan sắc dưới trung bình, nhưng là bác sĩ có phòng mạch tư. Có lẽ một người vợ như vậy sẽ đủ sức chịu đựng anh ta hơn hoặc chí ít cũng đủ tầm cỡ để giúp anh ta cải tà quy chính?

Gần đây, tôi có dịp được nghe tâm sự của một bậc đàn anh trong làng báo mà quả thật cuộc hôn nhân của ông đã gây ra không ít lời bàn tán. Chỉ vì ông hơn vợ đến 40 tuổi. Và còn vì vợ ông vốn là một vũ nữ. Ông cho rằng ông đã quyết định đúng như điều mong muốn. Sau khi lo liệu chu toàn cho người vợ quá cố mà ông rất mực yêu thương, ông quyết định phải đi bước nữa vì xác định không thể làm việc tốt nếu không có một tổ ấm. Với độ từng trải của bản thân, ông biết không thể ngồi chờ một sự ngẫu nhiên, mà phải đi tìm. Ông đã đến vũ trường và quả nhiên đã tìm được đối tượng mà ông cần. Quả

thật không phải ai cũng có thể đủ bản lĩnh để sống đúng với chính mình như vậy.

"Yêu nhau ba ngày và chịu đựng nhau 30 năm"

Đó là một câu nói vui mà thật của một người đồng nghiệp, tôi đã nghe từ khi chưa lập gia đình, đến giờ càng ngẫm lại càng thấy đúng. Tất nhiên là người đó cũng nói vậy cho có vần điệu và cũng để dễ so sánh đối chiếu. Nhưng trong thực tế nhiều khi quả thật cái hương vị ngọt ngào của tình yêu người ta được hưởng trước hôn nhân thật không đáng là bao so với những điều mà người ta phải chịu đựng khó nhọc suốt cả một cuộc đời. Khi người ta xác định những điều mình cần thì cũng chính là lúc người ta phải xác định điều cần phải chấp nhận, tức là điểm yếu của người bạn đời tương lai của mình. Đôi khi một số tính xấu của vợ hoặc chồng mãi đến sau khi cưới nhau người ta mới nhận thấy rõ. Như anh bạn tôi: lấy vợ vì yêu thích vẻ đẹp khỏe mạnh của một nữ thanh niên xung phong. Nhưng đến khi lấy nhau thì mới thấy tính vợ mình nóng nảy, thậm chí hung dữ. Sau nhiều lần nhẹ nhàng bảo ban vợ không được, cứ mỗi lần chị "lên cơn" là anh lặng lẽ im và bỏ đi. Anh bảo: "Thôi, nhìn "bà" cho rồi, chẳng lẽ tranh cãi để rồi tan nát gia đình". Bà C đâm đơn ly dị chồng vì bắt được quả tang ông nhà "mèo mả". Việc này cứ tái diễn hoài mà rốt cuộc bà vẫn không dứt được cũng chỉ vì thương đứa con "chả nhẽ không cha". Vậy là

bà cứ cứ cấn răng chịu đựng cho đến ngày ông nhà cười cười xoa mái đầu tóc bạc - "dấu hiệu của sự chung thủy". Anh H. phó giám đốc một công ty xuất nhập khẩu, lấy vợ năm 45 tuổi. Anh lấy vợ với một điều kiện hết sức đơn giản: cao, mập, trắng. Nhưng vào cuộc rồi anh mới thấy có nhiều điều thật khó chịu. Anh vốn kén ăn, vợ anh vì bận công việc nên hàng ngày không thể tự tay nấu ăn, do đó người giúp việc nấu sao anh phải ăn vậy. Thay cho tật đi đêm về hôm, bạn bè, nhậu nhẹt, bây giờ anh nghiêm chỉnh hơn: không đi nhậu quá 10 giờ tối. Anh bảo: "Để bà cấn nhằn mãi cũng mệt". Thế rồi đứa con trai ra đời, anh trở thành người cha tận tụy. Thương vợ ngày đêm làm lưng vắt vả, anh tình nguyện chăm sóc con để vợ ngủ cho ngon giấc. Đêm đêm, anh vẫn dậy canh cho con bú, thay tã cho con, chơi với con như một người mẹ thực thụ. Anh bảo: "Ban đầu không quen mắt cứ cay xè. Hoàn cảnh vậy thì phải chấp nhận thôi". Năm tháng trôi qua, gia đình anh đã sống hòa thuận trong niềm cảm thông, thương yêu, chia sẻ lẫn nhau.

Vậy đó, để đi đến hôn nhân và cao hơn là có một cuộc hôn nhân tốt đẹp, bền vững, mọi việc quả không đơn giản chút nào. Hai mảnh đời khớp lại, đâu dễ dàng vừa khít. Bảo bối hạnh phúc thì ngay trong tầm tay nhưng quả cũng không dễ lấy như kho báu mà chàng Alibaba chỉ cần hô: "Vùng ời, mở ra!".

Những chiêu câu khách MỚI

Đố vui có thưởng cả triệu đôla

Ngày 18-12-1999 lúc 23 giờ 30, sau hơn 2 giờ căng thẳng, kỹ thuật viên tin học Laurent Fournier đã bỏ túi chi phiếu 5 triệu franc ngon ơ. Anh đã loại hết các đối thủ trong một cuộc thi hỏi đáp kiến thức tổng quát do đài truyền hình TF1 tổ chức phát hình trực tiếp. Món lợi mà TF1 thu được là số người xem đài tăng vọt đến con số 8 triệu. Thật ra chiêu thức biến sân diễn truyền hình thành chỗ đánh cược không phải là trò quảng cáo độc nhất vô nhị của đài TF1. Ở Mỹ, chương trình *Ai muốn trở thành triệu phú?* đã bắt đầu phát sóng trên đài truyền hình ABC từ ngày 16-8-1999. 10 thí sinh tham gia trò chơi đố vui với các câu hỏi có mức độ khó dần. Ai không trả lời được sẽ bị loại trực tiếp. Thí sinh thắng cuộc cuối cùng nhận được phần thưởng 1 triệu đôla. Cuộc thi vừa được thông báo, thí sinh đã đăng ký nườm nượp. Từ nhân viên giao dịch trên thị trường chứng khoán Wall Street cho đến anh nông dân ở bang Dakota, ai cũng mơ trở thành triệu phú qua màn ảnh nhỏ. Chỉ trong 2 tuần đầu phát sóng chương trình *Ai muốn trở thành triệu phú?*, đài ABC đã thu hút không dưới 115 triệu người xem.

CỦA TRUYỀN HÌNH PHƯƠNG TÂY

HOÀNG DUY

Laurent Fournier vui mừng với giải thưởng 5 triệu franc của đài TF1 (ảnh trên) và chương trình phát hình The Vill@ của Anh phô bày trần trụi cuộc sống đôi lứa của các thí sinh

Đóng bè trên đảo: chương trình *Những kẻ sống sót* của đài CBS

chương trình trò
chơi có thưởng đầu
tiên mang tên
Những kẻ sống sót.
16 thí sinh đại diện
cho nhiều tầng lớp
tiêu biểu của dân
Mỹ (2 người da
đen- trong đó có
một phụ nữ, một

Hồi tháng 10-1999, khi thí sinh John Carpenter làm nghề nhân viên bảo vệ loại hết các đối thủ và chỉ còn phải trả lời đúng hoặc sai cho câu hỏi cuối cùng, đúng vào thời điểm này có 22 triệu người xem cùng hội họp không kém gì John Carpenter. Sức mạnh của đồng tiền ghê gớm như thế đó! Số lượng người xem truyền hình tăng lên tất nhiên các công ty môi giới quảng cáo cũng bu lầy đài ABC như ruồi bu mật. Không bao lâu sau, các đài truyền hình khác bắt đầu bắt chước ABC, thậm chí còn cạnh tranh giành khán giả bằng cách tăng giá trị giải thưởng lên. Hiện nay, tổng cộng có 22 chương trình truyền hình đồ vui có thưởng theo kiểu của ABC đang được phát hình trên các kênh chính ở Mỹ. Đài truyền hình NBC đã mở chương trình mang tên *Ngẫu nhiên* với giải thưởng lên đến 2 triệu đôla (gấp đôi giải thưởng của ABC).

Sống thời hoang sơ

Một số đài truyền hình không muốn tăng giá trị giải thưởng đã thiết kế chương trình theo phong cách giật gân hơn. Mùa hè năm nay, đài truyền hình CBS đã mở màn

bác sĩ, một thủy thủ về hưu, một nữ luật sư, một cán bộ công ty, một nữ tài xế xe tải...) đi bè đến hòn đảo hoang Pulau Tiga ở Thái Bình Dương tự nguyện đóng vai người đắm tàu sống trong 39 ngày trên đảo. Kẻ "sống sót" cuối cùng sẽ nhận được giải thưởng 1 triệu đôla. Suốt thời gian này, đài truyền hình sẽ trực tiếp phát hình cảnh đấu tranh sinh tồn của họ cho công chúng thưởng lãm. Với giấy phép nhập khẩu đặc biệt, đài CBS đưa lên đảo rất nhiều loài bò sát. Các thí sinh chia thành 2 bộ lạc tự xoay xở dựng lều, nhóm lửa, câu cá, ăn chuột... Chương trình thi được thiết kế nhiều phần, thí dụ như 2 bộ lạc phải chạy đua, bộ lạc nào thắng sẽ được tặng diêm, khối phải cực công nhóm lửa bằng đá lửa. Bộ lạc bị thua phải hợp lại bỏ phiếu loại bỏ một người. Trung bình mỗi 3 ngày sẽ có một người bị loại. Người hướng dẫn chương trình của đài CBS đứng khuất ống kính chỉ đạo cho bộ lạc thua cuộc tổ chức đốt đuốc, nhảy múa quanh lửa hồng rồi viết tên người bị loại lên tấm bảng lớn để người xem đài tiện theo dõi. Các thí sinh sẽ loại bỏ người lớn tuổi và

người yếu ớt trước tiên. Ngày 1-6-2000, thí sinh nữ Sonjia 60 tuổi, nhạc sĩ, là người bị loại đầu tiên. Chương trình *Những kẻ sống sót* đã đẩy số lượng người xem lên 15,5 triệu. Say men thắng lợi, đài CBS đang chuẩn bị sẵn sàng chương trình *Những kẻ sống sót phần II* với cảnh quay ở châu Phi hoang dã.

Sinh hoạt riêng tư trần trụi

Không riêng gì Mỹ, nhiều nước khác ở châu Âu và Úc cũng không kém phần sáng tạo trong cuộc chiến giành giật người xem. Nếu ở Mỹ, đài truyền hình MTV đã mở chương trình *Thế giới thực* truyền hình trực tiếp cảnh 7 người Mỹ giam mình trong một căn phòng suốt 3 tháng thì ở Thụy Điển, người xem truyền hình được dịp chứng kiến đủ trò ti tiện, màn cãi vã phát sinh từ cuộc sống chung đung, thiếu lương thực mà 16 thanh niên nam nữ từ 18-24 tuổi được thả dù xuống một hòn đảo ở Philippines bắt đầu sống trong vòng 10 tuần từ đầu mùa hè năm 1999 với lối sinh hoạt của Robinson lạc vào đảo hoang. Mỗi tuần sẽ có một người bị loại. Ở Úc, chương trình truyền hình mang tựa đề *Ngôi*

nhà địa ngục giới thiệu cuộc sống của 6 thí sinh có tính tình xung khắc nhau chấp nhận sống chung đung trong 3 tháng. Ở Hà Lan, trò chơi *Big Brother* ra đời từ cuối năm 1999 và hiện nay đã phát

Cảnh hôn hít của chương trình *Gran Hermano*

triển sang Đức, Tây Ban Nha. Chương trình *Big Brother* ở Hà Lan phát hình trực tiếp cuộc sống của 9 thí sinh bên trong một phim trường nội bất xuất, ngoại bất nhập trong 100 ngày. Cứ sau 15 ngày, người xem truyền hình lại bỏ phiếu loại bỏ một thí sinh. Ai là người cuối cùng sẽ thắng cuộc với giải thưởng 120.000 đôla. Ở Tây Ban Nha, ngày 3-5-2000, thí sinh đầu tiên bị loại khỏi chương trình *Gran Hermano* là cô Maria José sau ngày thứ 10 tự nguyện giam mình sống chung với 9 thí sinh khác trong ngôi nhà kín. Mỗi thứ tư và chủ nhật, người xem truyền hình sẽ bỏ phiếu loại bỏ một người. Đài truyền hình tư nhân Tele 5 tổ chức chương trình này đã cố ý chọn 10 thí sinh còn độc thân từ 26-32 tuổi nhằm mục đích chờ đón những màn gợi dục và cãi vã sẽ phát sinh từ cuộc sống khép kín trong ngôi nhà rộng 160m² ở ngoại ô thủ đô Madrid. 29 máy quay phim bố trí khắp nhà sẽ phát hình ngày đêm cho 5,5 triệu người xem (khoảng 1/3 thị phần Tây Ban Nha) tận mắt nhìn thấy cô gái Silvia tắm rửa kỳ cọ trong phòng tắm hoặc Maria José

Cô dâu Darva Conger và chú rể Rick Rockwell kết hôn trước 23 triệu người xem đài Fox

AI MUỐN KẾT HÔN VỚI... GÃ LỪA ĐẢO?

Chỉ số người xem truyền hình trong tháng 2 là yếu tố quyết định thu hút quảng cáo. Chính vì vậy, đài truyền hình Fox của Mỹ đã vay mượn tên chương trình *Ai muốn trở thành triệu phú?* của đài ABC để thiết kế chương trình *Ai muốn kết hôn với tỉ phú?* Qua vòng sơ khảo, hàng ngàn thí sinh bị loại chỉ còn lại 50 thí sinh từ 14-45 tuổi. Ngày 15-2-2000 tại Las Vegas, trong bầu không khí rình rang không kém đêm chung kết cuộc thi hoa hậu Mỹ, 5 thí sinh cuối cùng lọt vào vòng chung kết trình diễn áo dạ hội, áo tắm và trả lời câu hỏi với sự theo dõi chăm chú của 23 triệu người xem. Nhà tỉ phú giấu mặt Rick Rockwell, 43 tuổi, làm nghề đầu tư địa ốc bước ra quỳ gối cầu hôn nữ y tá Darva Conger 35 tuổi, người mà anh ta chưa từng quen biết trước đó. Một thẩm phán sẽ làm thủ tục chứng nhận hôn lễ ngay tại chỗ. Darva Conger nhận được phần thưởng gồm một chiếc ô tô Isuzu 4 chỗ, một chiếc nhẫn trị giá 35.000 đôla và tuần trăng mật với chú rể ở vịnh Caribê. Một tuần sau, sự việc vỡ lở. Bạn bè nhà tỉ phú cho biết Rick Rockwell tên thật là Balkey, nguyên hành nghề diễn viên kịch ở quán cà phê và diễn viên đóng thế vai hạng xoàng. Anh ta chỉ sở hữu một căn nhà nhỏ một gác chứ không phải có tài sản 2 triệu đôla và 700.000 đôla tài khoản như đài truyền hình Fox công bố. Sau đó, trên trang Web *The Smoking Gun* (chuyên công bố hồ sơ về những nhân vật của công chúng) xuất hiện thông tin Rick Rockwell từng bị tòa án cấm tiếp xúc với một cô bạn gái hồi năm 1990 vì anh ta đã đánh đập cô này. Ngày 23-2-2000, cô dâu Darva Conger lên đài truyền hình ABC khóc lóc cho biết cô chẳng ham thích gì Rick Rockwell trong suốt tuần trăng mật và sẽ ly hôn. Trước sự thật của cú hồi mã thương này, đài truyền

hình Fox đành tuyên bố hủy bỏ buổi phát lại chương trình đêm chung kết chọn cô dâu ngày 15-2-2000 và hủy bỏ luôn chương trình *Ai muốn kết hôn với tỉ phú?* dự định sẽ thực hiện tiếp tục vào tháng 5-2000. Vở kịch hạ màn! Gã lừa đảo Rick Rockwell không mất gì cả trừ danh dự. Riêng Darva Conger phải chịu mang tiếng... có một đời chồng.

và anh bạn tình Jorge hôn nhau thắm thiết. Tuy công luận lên tiếng đả kích dữ dội và các nhà xã hội học đã nhận định chương trình *Gran Hermano* là hiện tượng thông tin hèn mạt nhất trong giới truyền hình rác rưởi chỉ biết tuân thủ theo logic "cái gì cũng bán được tốt", nhưng do chính phủ Tây Ban Nha không quan tâm gì đến hiện tượng này, tháng 7-2000, đài truyền hình nhà

nước Tve 1 sẽ phát chương trình *Cuộc thám hiểm Robinson* với 16 người tự nguyện đến sống chung đụng với nhau trên hoang đảo. Nhiều sáng kiến khác đã bắt đầu nở rộ như tổ chức cho trai gái sống với nhau trong hầm ngầm hoặc mời những nhân vật nổi tiếng tham gia cuộc chơi.

(Theo le Figaro, VSD, Libération 9.5, 6.6.2000)

1001 CHUYỆN từ internet

HOÀI VỌNG

chính thức với chính phủ rằng sẽ “giảm nhẹ hình ảnh và lời lẽ” trong quảng cáo trên truyền hình của họ, sau khi báo chí phản nân rất nhiều: có hãng bia dùng hình ảnh các thiếu nữ xinh đẹp trong bộ đồ tắm hai mảnh quây lấy một người đàn ông vừa uống bia của hãng xong, hoặc có đoạn quảng cáo dựng cảnh người uống bia bị nghẹt thở và được bác sĩ khuyên uống bia của chính hãng để “lành bệnh”. Hiện ở Brazil chưa có luật kiểm soát quảng cáo, dù cuộc cạnh tranh giành thị phần ở thị trường bia khổng lồ này đang ngày càng khốc liệt.

Tình huống trớ trêu trong vật sumo (Onion)

Tay vật sumo Asanokin (Nhật Bản) vừa thua một trận đấu do lỗi quần đai không kỹ, để lộ “cửa quý” ngay trước ống kính truyền hình quốc gia. Theo quy định nghiêm ngặt của môn vật sumo, bất cứ vận động viên nào quần đai *mawashi* không cẩn thận và để lộ “cửa quý” sẽ bị xử thua. Một viên chức Liên đoàn Sumo Nhật cho biết: “Đây là lần đầu tiên có người thua cuộc theo kiểu này trong vòng 83 năm qua”. Đối thủ được hưởng lợi trong trận đấu này là Chiyohakuho. Đai *mawashi* dài khoảng 7,8m và được quấn chặt nhiều vòng quanh thân người (như một dạng khố) của vận động viên.

Thiết bị dò thùng xe (New Scientist)

Các viên chức hải quan Anh sẽ được trang bị một hệ thống kính Xquang kỹ thuật cao. Bộ phận nghiên cứu và phát triển tại Sở Hải quan Anh đã phát minh loại kính có thể lục soát và nhìn thấu thùng, khoang xe hơi, xe tải mà không cần tháo rời. Bọn buôn lậu thường tháo rời các túi đệm khí trong xe và thay bằng túi chứa thuốc phiện, cần sa. Quy trình tháo rời xe rất mất thời gian và tốn kém tiền bạc. Hệ thống kính này cho phép nhân viên hải

Chuyện quảng cáo bia ở Brazil (AP)

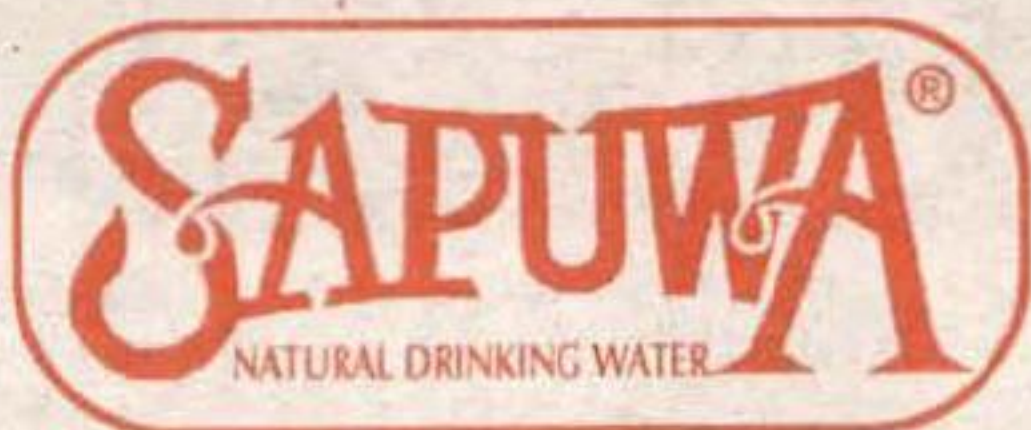
Các công ty bia ở Brazil đã đồng ý “tự kiểm chế hơn” trong các mẫu quảng cáo giành khách hàng tiêu thụ cho sản phẩm của mình. Các công ty Skol, Brahma, Antarctica và Schincariol cam kết không

**TRUNG TÂM DỊCH
VỤ GIA TĂNG GIÁ
TRỊ - INTERNET
WWW.VNN.VN**

• Hà Nội: 99 Triệu Việt Vương. ĐT:
9782235. Fax: 9780636. Email:
kd.vasc@vnn.vn • TP.HCM: 7 Phạm
Ngọc Thạch. ĐT: 8250724. Fax:
8235678. Email: vasc@vnn.vn

09 Quang Trung, Gò Vấp, TP.HCM - ĐT:
(848) 8941466 - 8958260 - Fax: (848)
8940060 - Email: sapuwa@hcm.vnn.vn

quan dò tìm được khắp nơi trên xe, chỉ trừ động cơ và thùng xăng. Hình ảnh chi tiết các khoang chứa sẽ được hiển thị trên một màn hình nhỏ. Các nhân viên hải quan Anh đã được huấn luyện cách sử dụng. Hải quan Pháp hiện được mời hợp tác vào dự án này.

Trường dạy yêu ở Paris (Reuters)

Khi mùa xuân về trên một trong những thành phố lãng mạn nhất thế giới - Paris, những con tim cô độc tại đây lại kéo nhau đến lớp dạy yêu! Các giảng viên đứng lớp tại Trường dạy quyến rũ ở Paris hứa sẽ truyền đạt cho những người e thẹn nhất cách tiếp cận người khác phải một cách tự tin nhất. Veronique Jullien, 42 tuổi, hiệu trưởng kiêm người sáng lập trường, cho biết: "Chúng tôi dạy đàn ông cách bày tỏ tình yêu với lòng dũng cảm, dạy phụ nữ cách quyến rũ với sự duyên dáng". Sau một bài trắc nghiệm tâm lý để nhận diện các điểm yếu, các học viên được học với giảng viên theo kiểu "một kèm một" hoặc làm các bài tập "đóng vai".

Phải bồi thường vì làm hỏng mẫu tinh trùng (AP)

Một phiên tòa đã xử số tiền bồi thường 15.000 đôla cho một người Đan Mạch sau khi bệnh viện làm hỏng mẫu tinh trùng của ông. Người đàn ông trung niên này đưa mẫu tinh trùng của mình vào một bệnh viện ở Tây Bắc Đan Mạch cách đây 5 năm, khi ông phát hiện mình bị ung thư tinh hoàn. Khi ông muốn lấy lại mẫu tinh trùng sau khi vô sinh, ông nhận được tin sét đánh: mẫu tinh trùng đã bị hủy do thời gian lưu trữ quá lâu. Những người hiến tặng tinh trùng ở Đan Mạch thường không được trả tiền, ngoại trừ chi phí vận chuyển chừng 30 đôla.

MỖI TUẦN MỘT ĐỊA CHỈ WEBSITE: www.euro2000.org/en/home

Đây là địa chỉ chính thức của Liên đoàn Bóng đá châu Âu (UEFA) dành cho Euro 2000 đang diễn ra sôi nổi. Mọi thông tin nóng hổi, bài tường thuật kèm hình ảnh trận đấu vừa mới diễn ra đều được tải trên website. Những fan bóng đá còn có thể tìm trên đây chân dung các ngôi sao mà mình ưa thích và bất ngờ với mục "1.001 sự kiện ít được biết về Euro".

HẬU TRƯỞNG EURO 2000:

Cuộc chiến với **HOOOLIGAN**

ĐINH CÔNG THÀNH

Vòng chung kết Euro 2000 là nơi “quây” lý tưởng của giới côn đồ bóng đá quốc tế. Các nhà tổ chức biết rõ như vậy. Đó là những bài học rút ra tại Rotterdam năm 1974, khi những cổ động viên của CLB Tottenham Hotspur (Anh) chạy như điên trong sân vận động De Kuip và thảm kịch tại sân Heysel ở Bruxelles (Bỉ) năm 1985. Lúc đó, 39 cổ động viên người Ý phải bỏ mạng trong cơn hỗn loạn của hooligan Liverpool (Anh).

Ngoài những chuẩn bị cật lực, các nhà tổ chức còn biết thêm một chân lý khác: hooligan vẫn là một thảm họa không thể nào kiểm chế được và vượt ngoài mọi ước đoán! Ông Alain Courtois, “giám đốc” Euro 2000 cho biết: “Điều chúng tôi muốn là phải tuyệt đối an toàn. Nhưng, chuyện đời chẳng có gì là hoàn hảo cả”.

Mặc cho nhiều tháng dài thực tập chống hooligan và bảo vệ an ninh của cảnh sát, chính quyền Đan Mạch đã không thể khống chế được bạo động trước trận chung kết Cúp UEFA mùa bóng 1999-2000. Xe buýt, xe hơi và rào cản bị phá

Sân vận động Charleroi, nơi diễn ra trận đấu giữa Anh và Đức là nguy hiểm nhất, vì nằm giữa trung tâm dân cư, kẹt xe thường xuyên, giới hooligan dễ dàng gây sự...

hủy trong cơn say hỗn loạn với 2 người bị đâm bằng dao. Hooligan còn tấn công cả những trạm y tế, nơi những kẻ bị thương được đưa vào. Cảnh sát đến rất chậm và phải sử dụng đến vòi nước, roi điện để tái lập trật tự.

Cổ động viên người Bỉ chưa nổi tiếng thích bạo động, nhưng cảnh sát đã và sẽ thật vất vả trong khoảng thời gian từ 10-6 đến 2-7-2000 khi hàng ngàn hooligan Anh và Đức tràn ngập đường phố của hai nước Bỉ và Hà Lan.

Đối với nhiều người, trận bạo động làm ô uest Cúp UEFA trong tháng 5-2000, khi cảnh sát bắt nhốt 64 tên gây rối người

Anh và Thổ Nhĩ Kỳ tại thủ đô Copenhagen (Đan Mạch) chỉ là khúc dạo đầu cho điều sắp xảy đến ở Bỉ và Hà Lan. Tuy vậy, các nhà tổ chức và cảnh sát cho biết: họ sẵn sàng chờ đợi bất kỳ điều gì xảy đến. Đại tá Herman Bliki, thuộc Tổ Phối hợp của Euro 2000 cho biết: "Những chuẩn bị dành cho Euro 2000 thật là kỹ lưỡng. Trong suốt thời gian thi đấu, lực lượng an ninh luôn ở trong tư thế sẵn sàng. Không có dấu hiệu nào cho thấy hooligan đang âm mưu gây bạo loạn. Tôi không tin có một tổ chức lớn nhằm đối phó với Euro 2000".

Có rất nhiều thay đổi kể từ sau thảm kịch Heysel xảy ra vào ngày 29-5-1985. Sân vận động Heysel mục nát đã được sửa sang thành sân vận động King Baudouin: khu vực khán đài 50.000 ghế ngồi đều có camera giám sát chặt chẽ với những ô phân chia để cách ly các nhóm cổ động viên.

Tất cả 8 sân vận động: 4 tại Bỉ và 4 tại Hà Lan đều được trang bị hiện đại, mỗi nơi có số ghế từ 30.000 đến 50.000. Có nhiều nơi, cổ động viên phải trải qua đến 4 lần lục soát trước khi đến ghế ngồi! Cảnh sát đã tập trận với hàng trăm hooligan giả. 1,2 triệu vé cho 31 trận đấu được ghi tên từng người với tên được in trên vé kèm theo số thứ tự. Tại hai nước chủ nhà, vé được phân phối bằng xe tải bọc thép để bảo đảm không bị trộm cắp và lọt vào tay bọn đầu cơ!

Mục tiêu của việc ghi tên từng người trên vé là để tránh nạn đầu cơ và không

Trận chiến tại Copenhagen ngày 17-5-2000 vẫn còn ám ảnh lực lượng an ninh của Euro 2000

cho bọn hooligan đột nhập sân bóng. Với lực lượng cảnh sát dày đặc chung quanh sân vận động, chính quyền Hà Lan và Bỉ hy vọng sẽ không có nhiều bạo động xảy ra. Tuy nhiên, kinh nghiệm trong nhiều năm qua, những vụ bạo động thê thảm nhất vẫn thường xảy ra bên ngoài sân bóng.

Câu hỏi lớn nhất vẫn là chuyện gì sẽ xảy ra tại 8 thành phố chủ nhà Euro 2000 và cả những vùng phụ cận trong vòng bán kính 200 km. Người ta nắm được tin các tổ chức hooligan đã thông báo cho nhau sẽ "quây" ở những khu vực cách xa lực lượng cảnh sát.

Tại Rotterdam (Hà Lan), cảnh sát sẽ sử dụng khinh khí cầu để giám sát 5 trận đấu! Quốc hội Bỉ đã phê chuẩn một đạo luật đặc biệt dành cho Euro 2000 để cảnh sát có thể bắt giữ hay trục xuất hooligan ngay tại chỗ. Hà Lan cũng thế.

Bỉ và Hà Lan sẽ tạm thời tái lập hàng rào biên giới, để có thể trục xuất ngay những kẻ bị tình nghi có *máu quây* tại biên giới! Anh và Đức đã bàn giao danh sách những hooligan nổi tiếng cho hai nước chủ nhà theo dõi.

Ngày 19-5-2000, chính phủ Anh đã giao danh sách những tên hooligan gây náo loạn tại trận chung kết Cúp UEFA vào ngày 17-5 cho cảnh sát châu Âu để ngăn chặn kịp thời trong Euro 2000. Cần nhất là phải thu hồi passport (hộ chiếu) của chúng trước khi khai mạc giải một ngày. Cảnh sát Anh không thể ngăn chặn được, bởi vì chúng đã được cảnh sát Đan Mạch phóng thích và không chịu trở về nước. Bộ Nội vụ Anh cho biết danh sách của 504 tên bị cấm tham gia xem bóng đá tại Anh đã được chuyển giao cho cảnh sát Bỉ, Hà Lan, Pháp và Đức!

Trong cuộc xung đột giữa cổ động viên Anh và Thổ Nhĩ Kỳ tại Copenhagen, có 23 người bị thương (6 rất nặng) và 64 người bị bắt. 4 người bị đâm bằng dao! Đây là vụ bạo động tồi tệ nhất kể từ sau World

Cup 1998 tại Pháp khi những cổ động viên quá khích quậy điên cuồng tại Marseille. Tại Copenhagen vừa qua, khi chuẩn bị lên máy bay về nước, các cổ động viên Anh và Thổ Nhĩ Kỳ lại còn đánh nhau thêm một trận nữa! Người ta rất sợ rằng những hooligan từ Anh, Thổ Nhĩ Kỳ và nhiều nước khác sẽ lại gây ra bạo loạn!

Cảnh sát Anh đang thu thập tin tức về những tên quậy phá tại Copenhagen. Sở Tình báo tội phạm quốc gia nhận liên tục những cú điện thoại trên đường dây nóng của những người nhận diện được bọn hooligan thông qua báo chí và truyền hình. Ông Bryan Drew, trưởng toán chống hooligan nói: "Hy vọng chúng tôi sẽ lập được danh sách của tất cả những phần tử quá khích. Tên tuổi và hình ảnh có thể giúp cho cảnh sát phát hiện ra chúng kịp thời"

Trong lúc đó, báo chí Anh phê phán ông tổng thư ký UEFA Gerhard Aigner khi tuyên bố: tình hình an ninh tại Copenhagen là... rất tốt và chê trách báo chí đã "thối phồng" quá đáng! Tờ *Daily Mirror* chạy trang bìa: *Thái độ ngạo mạn điên cuồng đến khó tin!* Một vài tờ khác khuyên: nước Anh nên bỏ kế hoạch đăng cai World Cup 2006 vì sẽ....*đắm máu quần hùng!*

Chủ tịch Hiệp hội Cổ động viên bóng đá Anh Ian Todd cảnh báo: không thể nào tránh khỏi hỗn loạn tại Euro 2000! Ông nói chính phủ không đủ kiên quyết để ngăn ngừa bọn hooligan người Anh đi đến Bỉ và Hà Lan: "Chính phủ đang vớt vát lại sai lầm khi không dám đưa ra điều khoản luật cấm những tên quậy nổi tiếng tham gia những ngày hội bóng đá."

Bộ trưởng Nội vụ Anh Jack Straw ngày 5-6-2000 nói rằng: sẽ làm mọi cách để ngăn chặn bọn hooligan Anh đến Euro 2000 quậy phá. Ông bác bỏ những cáo giác chính phủ bất lực. Người ta đang lo sợ hooligan châu Âu sẽ biến Euro 2000 thành một bãi...chiến trường! Sau một cuộc họp với các quan chức an ninh cao cấp, ông nói: "Bọn côn đồ bóng đá sẽ bị

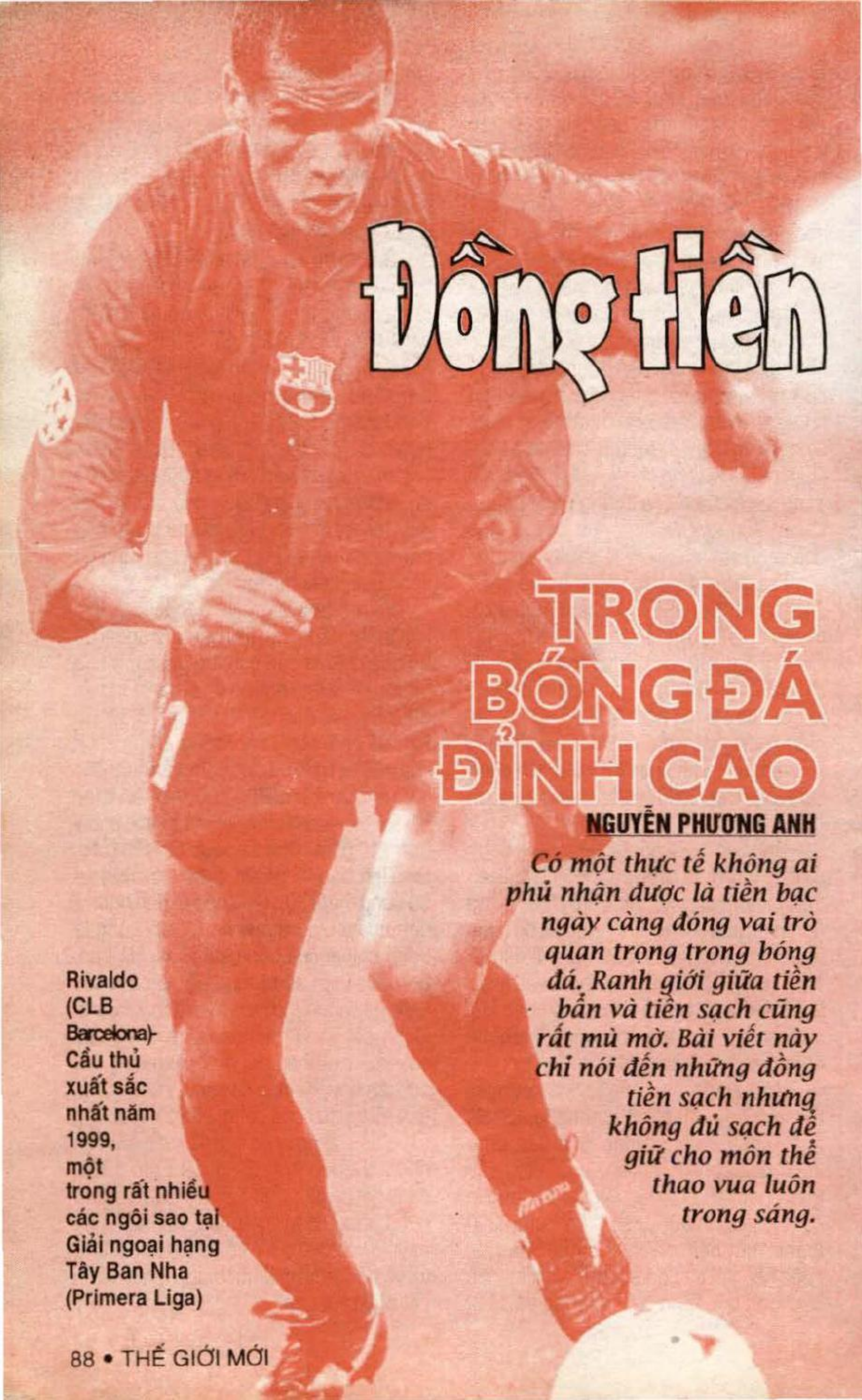
trừng trị thẳng tay".

Hai quốc gia chủ nhà cũng cam kết sẽ truy tố tất cả bọn hooligan! Các quan tòa Anh có thể cấm một kẻ bị ghép danh hiệu hooligan tham gia những cuộc thi đấu thể thao ở nước ngoài đến... 10 năm! Ông Straw cho biết như vậy.

Brian Drew, người cầm đầu Sở Tình báo tội phạm quốc gia Anh công nhận rằng: những tên quậy phá người Anh bị bắt trong World Cup 1998 tại Pháp đã không bị cảnh sát nhận diện trước đó. Nữ dân biểu đảng Bảo thủ - bà Anne Widdecombe, đặc trách an ninh nước ngoài đã kết tội ông Straw là vô trách nhiệm, khi giao vận mạng những tên côn đồ *của mình* cho nước ngoài xử lý! Với 409 tên có lý lịch bất hảo đã được cấp passport đi Bỉ và Hà Lan, bà cho rằng ưu tiên số một là phải thu hồi lại!

Ông Straw lại trách cứ các nhà làm luật thuộc đảng Bảo thủ hồi năm ngoái đã bỏ qua điều khoản tịch thu passport của những kẻ bị tình nghi là hooligan. Ông đã gửi cảnh sát Anh đến hai nước Bỉ và Hà Lan để phối hợp hành động. Danh sách của 409 tên này đã được chuyển giao cho lực lượng an ninh Euro 2000. 97 tên khác bị cấm tham gia xem bóng đá ở nước ngoài trong 10 năm cũng đã được chuyển giao. Sở Tình báo tội phạm quốc gia cũng sẽ bổ sung thêm 300 tên khác bị tình nghi là dân quậy! Ông Straw nói: "Cuối cùng là trách nhiệm của cảnh sát Bỉ và Hà Lan. Bọn hooligan sẽ bị tống cổ về nước tức khắc nếu chúng cố mon men đến với Euro. Cảnh sát đang chờ chúng ở tất cả các cửa khẩu và theo dõi mọi hành tung hết sức tận tình. Kẻ nào say sưa, hung hăng, gây rối trật tự công cộng, phân biệt chủng tộc... đều có nguy cơ bị trục xuất. Tôi còn nhớ khi nước Anh đăng cai Euro 1996, cảnh sát đã làm việc hết sức hiệu nghiệm nên không có tai họa nào xảy ra. Ngày nay, Euro 2000 cũng có hoàn cảnh tương tự, và trách nhiệm nằm trong tay của cảnh sát Bỉ và Hà Lan.

(Theo CNN)

Đồng tiền

TRONG BÓNG ĐÁ ĐỈNH CAO

NGUYỄN PHƯƠNG ANH

Có một thực tế không ai phủ nhận được là tiền bạc ngày càng đóng vai trò quan trọng trong bóng đá. Ranh giới giữa tiền bẩn và tiền sạch cũng rất mù mờ. Bài viết này chỉ nói đến những đồng tiền sạch nhưng không đủ sạch để giữ cho môn thể thao vua luôn trong sáng.

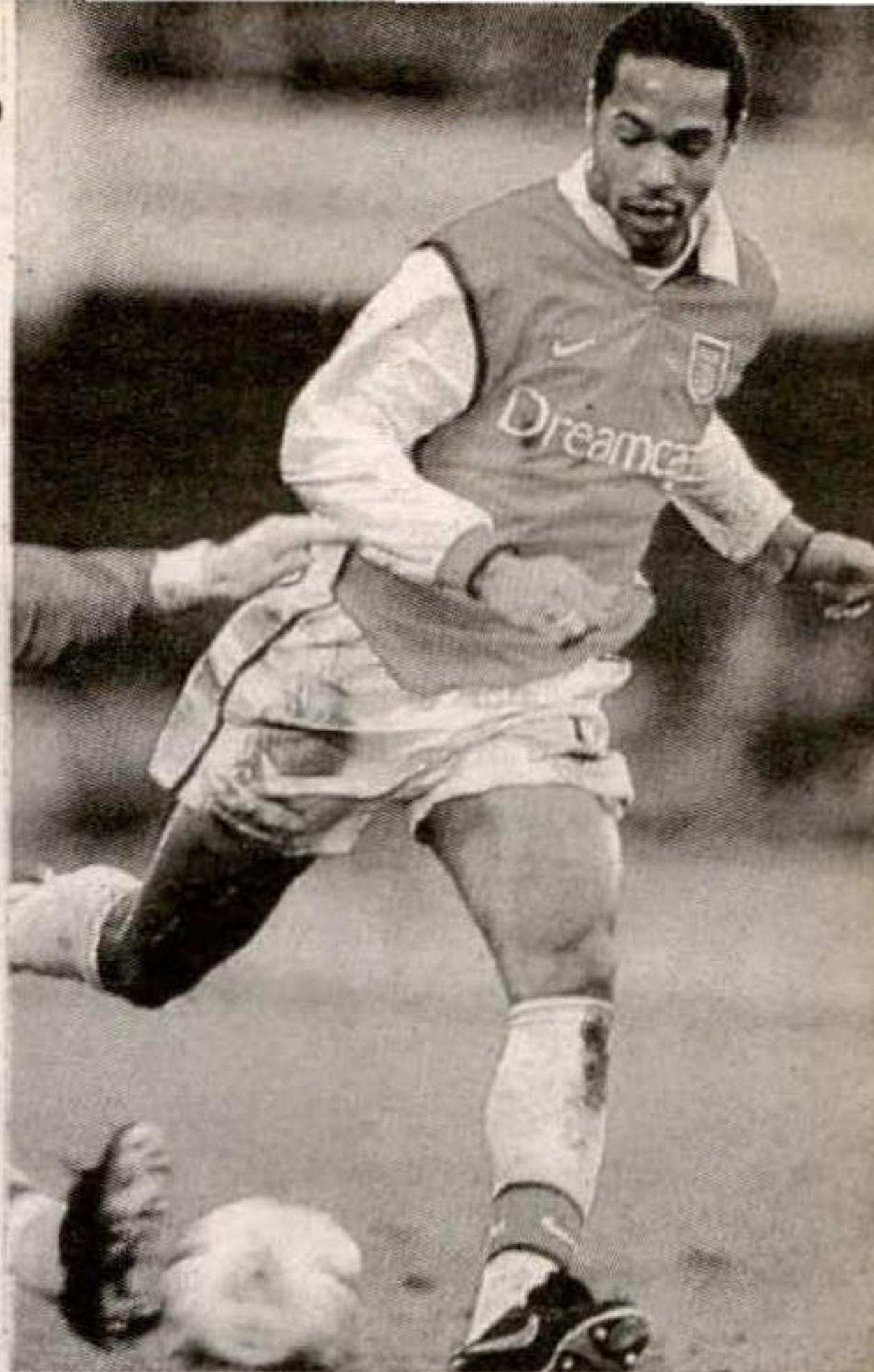
Rivaldo
(CLB
Barcelona)-
Cầu thủ
xuất sắc
nhất năm
1999,
một
trong rất nhiều
các ngôi sao tại
Giải ngoại hạng
Tây Ban Nha
(Primera Liga)

Thierry Henry, tiền đạo đội tuyển Pháp đang khoác áo CLB Anh Arsenal

Những cơ hội hái ra tiền

Bóng đá là môn thể thao tạo ra một sân chơi bình đẳng, nơi một nước nghèo nhất cũng có thể cạnh tranh và thắng một nước giàu nhất. Bóng đá cũng là thời nam châm thu hút các công ty đa quốc gia bị mê hoặc bởi số khán giả đông đảo mà nó muốn trục lợi. Vậy thì còn cơ hội nào tốt hơn vòng chung kết (VCK) Euro 2000, một dịp làm giàu chỉ thua có VCK cúp thế giới trong lĩnh vực bóng đá. Tiền đổ vào cuộc chơi càng nhiều khi số khán giả càng đông. Tại châu Âu, cái nôi của môn thể thao vua, các liên đoàn bóng đá (LĐBĐ) quốc gia hàng đầu chứng kiến sự gia tăng mạnh của doanh thu đến từ các hợp đồng truyền hình béo bở. Các câu lạc bộ (CLB) Tây Ban Nha như F.C. Barcelona và Real Madrid sẽ kiếm được tối thiểu 117 triệu đôla trong 8 năm tới. Tại Ý, tình hình còn sáng sủa hơn: mỗi năm bắt đầu từ 2003, các CLB Ý hàng đầu sẽ bỏ túi 44 triệu đôla. Những CLB ngoại hạng của LĐBĐ Đức (Bundesliga) còn "kinh hoàng" hơn khi cùng nhau chia chác 284 triệu đôla mỗi năm trong 4 năm tới. Còn tại Anh, quê hương bóng đá, chỉ riêng phần hợp đồng truyền hình tất cả các trận đấu của 20 CLB ngoại hạng Anh đã mang về 3 tỉ đôla trong 3 năm tới kể từ tháng 7-2000.

Dù không phải lúc nào tiền bạc cũng dẫn đến cái ác nhưng tiền bạc làm bản bóng đá là chuyện hiển nhiên. Việc thương mại hóa nhanh chóng bóng đá đã sản xuất ra một sân chơi không còn bình đẳng như lý thuyết nữa. Các CLB thi nhau mua bán các tài năng và ngôi sao

để thu hút khán giả đồng thời tăng giá trị của các hợp đồng quảng cáo, truyền hình. CLB càng giàu càng có cơ hội trả giá cao nhất để mua các cầu thủ xuất sắc nhất. Nhưng cũng có không ít CLB rơi vào nợ nần vì chạy theo cơn sốt mua bán chuyển nhượng này. Trong khi đó những người yêu bóng đá thấy chi phí mua cầu thủ bị tính vào giá vé và tiền trả cho các trận đấu được truyền hình trực tiếp.

VCK Euro 2000 đã để lộ một số tranh chấp giữa các CLB bóng đá và các LĐBĐ quốc gia về việc ai sẽ trả lương cho cầu thủ trong thời gian họ thi đấu cho đội tuyển quốc gia. Hiện nay, người trả lương vẫn là CLB. Nguyên nhân dẫn đến sự tranh chấp là nguy cơ các cầu thủ bị chấn thương khi chơi cho đội tuyển. Vấn đề này vẫn chưa được

UEFA (LĐBĐ châu Âu), cơ quan có thẩm quyền cao nhất tại cự lực địa về bóng đá giải quyết. Theo UEFA thì nhiều LĐBĐ quốc gia sẽ phá sản nếu phải trả lương cho các cầu thủ được gọi tham gia đội tuyển với mức lương như đang hưởng tại các CLB. Ví dụ như đội tuyển Na Uy gồm các cầu thủ chơi cho các CLB Anh và Đức sẽ không thể nào đáp ứng nổi yêu cầu này.

Tiền bạc đang giết bóng đá?

Sự rạn nứt cũng xuất hiện giữa các cầu thủ và khán giả. "Tiền đi vào bóng đá đã phá vỡ mối quan hệ truyền thống vốn có giữa các cầu thủ và người hâm mộ. Quan hệ trở nên ngày càng xa cách hơn" - Rogan Taylor, trưởng bộ môn nghiên cứu bóng đá tại ĐH Liverpool (Anh)

nói. Làm sao mà sự thân mật, xuề xòa còn duy trì được khi lương cầu thủ tăng 32% ở Ý trong giải Serie A (từ 1997-1998) và tăng 24% trong giải Première Division ở Pháp (từ 1998-1999). Lương tuần trung bình của 20 cầu thủ hàng đầu châu Âu là 50.000 đôla. Các cầu thủ ngôi sao như Alessandro Del Piero (Juventus, Ý) và Steve McManaman (Real Madrid, Tây Ban Nha) kiếm được 5 triệu đôla trở lên mỗi năm. Nói như Rene Vic, một fan của Real Madrid thì các cầu thủ này không còn nghĩ đến việc gì khác ngoài... tiền bạc! Họ biện bạch rằng sự nghiệp của họ không kéo dài như các ngôi sao điện ảnh vì vậy phải tranh thủ.

Nhưng giới yêu bóng đá khó tính

hơn giới mê phim. Đối với họ thể thao không chỉ là trò tiêu khiển mà còn là một lối sống. Nhiều người tin rằng tiền bạc đang giết bóng đá. Mùa bóng đá vừa qua, các ủng hộ viên của CLB Pháp Olympique Marseille đã chất vấn các cầu thủ sau khi CLB để thua một loạt trận đấu. Còn các fan của CLB Tây Ban Nha Atletico Madrid gọi đích danh các cầu thủ là "bọn lính đánh thuê" sau khi họ không thể đánh bại được CLB đồng hương Valencia chỉ còn 8 người trên sân. CLB Đức Borussia Dortmund cũng điều đứng vào

đầu năm nay khi bị các cổ động viên gọi là "bọn triệu phú rác rưởi". Khó có thể trách cứ được lòng căm phẫn của khán giả

hâm mộ bóng đá khi họ phải bỏ ra trả tiền vé (tăng 13% ở Pháp, 15% ở Đức và 11% ở Ý từ năm 1996 đến 1998) để phải chứng kiến những trận đấu quá dở giữa những kẻ được họ vỗ béo bằng đồng tiền mồ hôi nước mắt.

Xu hướng thương mại hóa tiếp tục bành trướng

Stefan Szymanski, giảng viên trường quản trị ICMS ở Luân Đôn, đồng tác giả cuốn *Mỹ hóa bóng đá châu Âu* tin rằng xu hướng thương mại hóa bóng đá vẫn sẽ tiếp tục. Sắp tới giá vé sẽ còn tăng cao hơn nữa và hoạt động quảng cáo ăn theo bóng đá còn mạnh hơn nữa. Người ta tin rằng các thay đổi trong bóng đá về sân bãi, luật thi đấu, việc mua bán cầu thủ bị chi phối bởi lòng tham nhiều hơn là thiện ý. Ra đời từ năm 1863 ở Anh và hiện được

Cầu thủ xuất sắc nhất châu Á Nakata (số 8, Nhật Bản) đang thi đấu tại Serie A (Giải vô địch Ý)

chơi tại 202 nước, bóng đá đang được điều hành bởi những người không yêu thể thao hoặc yêu tiền hơn nó. Các hợp đồng truyền hình béo bở bắt đầu từ những năm 1980 đã đưa rất nhiều tiền bạc vào bóng đá. Năm 1995, Tòa án tư pháp châu Âu ra một quyết định quan trọng được gọi là “phán quyết Bosman” liên quan đến vụ cầu thủ Bỉ Jean-Marc Bosman kiện các quan chức bóng đá và CLB Bỉ nơi anh thi đấu đã cố tình ngăn chặn việc chuyển nhượng anh cho một CLB Pháp. Phán quyết Bosman bảo đảm sự chuyển nhượng tự do các cầu thủ bóng đá trong Liên hiệp châu Âu (EU) và bãi bỏ chi phí chuyển nhượng đối với các cầu thủ đã hết hợp đồng. Nhờ phán quyết này mà các CLB lớn có thể vơ vét hết các ngôi sao nước ngoài, đẩy các cầu thủ trong nước vào thế không còn chỗ để thi thố tài năng. Lấy ví dụ CLB Chelsea (Anh) đoạt cúp FA của Anh tháng 5-2000 với đội hình chỉ có một cầu thủ duy nhất sinh ở Anh! Đó là Dennis Wise. Phần còn lại đến từ Ý, Hà Lan, Pháp... Để giảm bớt tình trạng lấn sân của các cầu thủ nước ngoài, cựu danh thủ Michel Platini của Pháp đã đưa ra giải pháp 6+5, trong đó buộc các CLB chuyên nghiệp châu Âu phải có ít nhất là 6 cầu thủ nội địa. Ý tưởng của Platini là nhằm duy trì bản sắc của từng quốc gia trong CLB nhưng ít có ai tin là phán quyết Bosman sẽ được xem lại.

Bắt chấp các công kích xu hướng thương mại hóa bóng đá, đa số

LĐBĐ quốc gia chọn phương án tăng cường tối đa sức cạnh tranh. Mới đây nước Pháp đã giới thiệu đạo luật trao quyền kinh doanh lớn hơn cho các CLB bóng đá. Một số CLB Tây Ban Nha được phép tham gia thị trường chứng khoán vào năm 2002. Tại Ý, CLB Lazio vô địch Serie A có mặt trên thị trường chứng khoán từ tháng 5-1998 và CLB chị em với nó AS Roma cũng theo chân vào tháng qua. Các CLB Anh đã làm việc này từ lâu (Tottenham Hotspur vào năm 1983 và 10 CLB khác nổi gót).

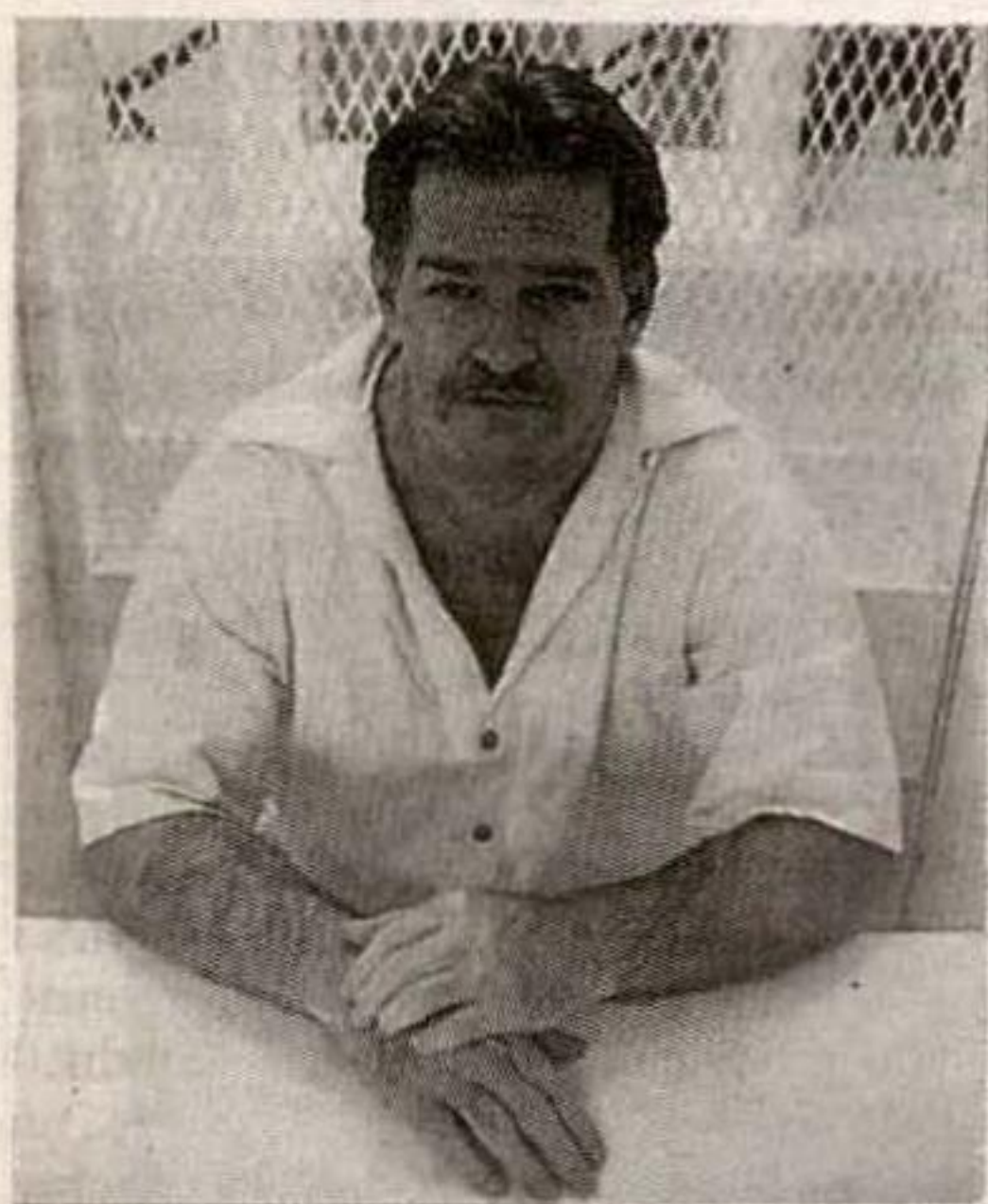
Sau khi có lời đe dọa thành lập giải thi đấu riêng từ phía 14 CLB hàng đầu châu Âu, UEFA đã tăng số tiền thưởng cho các CLB lọt vào vòng đấu bảng Champions' League. CLB Real Madrid đoạt cúp Champions' League năm nay được thưởng 32 triệu đôla mà phần lớn đến từ việc bán bản quyền trực tiếp truyền hình.

(Theo Time và APB Media 6.2000)

Xét nghiệm ADN:

TRÒ Ú TIM ĐỐI VỚI TỬ TỘI MỸ

TRUNG NGUYÊN

Ricky McGinn

Tin hay không tin ADN?

Trong những năm gần đây, xét nghiệm ADN đã giúp 72 tù nhân ở Mỹ thoát vòng tù tội, trong đó có 8 tử tù. Mỗi năm, các tiến bộ mới lại mở rộng số người được giải oan. Nhưng do sự can thiệp của các nhà chính trị, chỉ mới có hai bang New York và Illinois cho tù nhân quyền

Cuộc bầu cử tổng thống Mỹ đang là đề tài chính trị - xã hội nóng bỏng trên toàn lãnh thổ nước này. Ông Bush là một ứng cử viên sáng giá nhưng người Mỹ vẫn còn băn khoăn về thái độ của ông đối với án tử hình ở Mỹ, đặc biệt là ở bang Texas. Kỹ thuật xét nghiệm ADN là một hy vọng cho những tử tù bị kết án oan, nhưng việc ứng dụng nó lại tỏ ra vô cùng chậm chạp, thậm chí bị chống đối. Liệu các bang của Mỹ có tìm được tiếng nói chung về án tử hình?

sử dụng xét nghiệm ADN để gỡ tội. Nói thế có nghĩa là những tù nhân bị oan ức vẫn tiếp tục phải ngồi tù, thậm chí bị xử tử. Vừa qua, tại Texas, tử tù Ricky McGinn đã bị xử tử bằng cách tiêm chất độc do phạm tội cưỡng hiếp đứa con riêng 12 tuổi của vợ. McGinn hoàn toàn không được hưởng lợi ích của xét nghiệm ADN. Luật sư đại diện cho anh ta cũng làm việc quá lẽ mề. Mãi đến gần đây, tòa án quận Brown, Texas mới nhận được đề nghị xét nghiệm một sợi lông mu tìm được bên trong cơ thể nạn nhân (và cả một vết ố có thể là tinh dịch). Nhưng cơ may được giải oan của McGinn là số không, vì hệ thống chống án ở Texas thường dị ứng với các chứng cứ mới không chắc

Những trang sử của KHOA HỌC HÌNH SỰ

**Kỳ 6: SỰ RA ĐỜI CỦA FBI VÀ
SỰ TRÌ HOÃN CỦA NGƯỜI ANH**

Các thám tử tư ra tay

XUÂN HUYỀN

Thế kỷ 19, New York và cả nước Mỹ nói chung sa vào nạn tham nhũng, đặc biệt là cảnh sát. Cảnh sát cũng vất vả trong việc lập lại trật tự ở những khu vực đầy tội ác. Các bang cũng là một nơi để bọn tội phạm giỡn mặt pháp luật: chúng phạm tội ở bang này và chỉ cần chuồn sang bang khác là xong. Luật

pháp thiếu tập trung, do vậy, vai trò của cơ quan tư nhân càng nổi bật, đặc biệt là cơ quan của Allan Pinkerton. Nửa sau thế kỷ 19, rất nhiều người ở châu Âu cứ nghĩ Pinkerton là tên của lực lượng cảnh sát Mỹ, y như Sở Cảnh sát Anh (Scotland Yard) là của Anh. Allan Pinkerton

chào đời ở Glasgow (Scotland) năm 1819. Năm 1842, ông sang Mỹ và làm thợ đóng thùng tại Illinois. Allan tình cờ khám phá một đường dây làm bạc giả và say mê việc truy nã tội phạm với tư cách thám tử tư. Năm 1850, Allan đến Chicago và thành lập cơ quan Pinkerton. Huy hiệu của cơ quan này là một con mắt mở to, bên dưới là dòng chữ: "Chúng tôi không ngủ bao giờ". Mà đúng thật. Allan và 9 cộng tác viên là một đội thám tử kiên định và can đảm. Họ đã lặn lê bò toài trong ống cống, trên mái nhà, chạy bộ theo bọn cướp vào những khu vực mà cảnh sát có thách vàng cũng chẳng dám vào. Năm 1861, chính Allan đập tan một âm mưu ám sát Tổng thống Lincoln. Suốt thời kỳ nội chiến Nam Bắc Mỹ, cơ quan của Allan càng nổi như cồn. Nhưng rõ ràng, sở trường của ông là khoa học hình sự.

Sau nội chiến, người ta đổ xô về miền Tây tìm vàng, bạc và đất đai. Suốt vài thập niên, miền Tây nước Mỹ lâm vào cảnh hỗn loạn chưa từng có. Mọi loại côn đồ và trộm cướp

J. Edgar Hoover

tụ hội về đây, tấn công các đoàn xe lửa, xe ngựa, khách bộ hành. Ngân hàng bị cướp như rươi, bò ngựa thì mất trước mất sau đã mất. Các công ty hỏa xa và vận tải nhờ cơ quan Pinkerton "bảo kê". Các "dũng sĩ" của Allan không có cộng tác viên nào, nên đã cải trang làm dân đầu đường xó chợ và lặn vào những hang ổ tội phạm đáng sợ nhất. Cuối năm 1870, cơ quan Pinkerton xóa sổ hiệp hội Molly Magreires, một loại băng đảng chuyên gieo rắc kinh hoàng ở Pennsylvania. Jamie McParlan - một "dũng sĩ" của Allan, đã trà trộn suốt 3 năm vào hang ổ băng này và làm nhân chứng trước tòa. Các thành viên của Allan có lẽ là những người đầu tiên ở Mỹ dùng phương pháp chụp ảnh để mô tả chân dung tội phạm. Allan có cả một "thư viện" đầy hình ảnh và thẻ lý lịch của bọn đầu trộm đuôi cướp. Năm 1884, Allan qua đời, nhưng tổ chức của ông là một thành trì bất khả xâm phạm giữa đội quân bát nháo của cảnh sát Mỹ.

Phương pháp vân tay chính phục người Mỹ

Lúc này, có vài người Mỹ nghe nói về phương pháp vân tay (PPVT). Từ năm 1882, một kỹ sư đường sắt ở New Mexico - ông Gilbert Thompson - đã bắt các công nhân phải in dấu ngón cái lên giấy lĩnh lương để đề phòng giả mạo. Năm 1885, một thợ ảnh ở San Francisco đề nghị dùng dấu tay (DT) để quản lý các kiều dân Trung Hoa. Chính văn hào Mark Twain - trong tác phẩm *Trên dòng Mississippi* - đã nói về DT trong một vụ giết người. Nhân vật Ritter - vợ và con bị giết - đã lấy DT

hung thủ tại hiện trường rồi đem so với DT của từng người lính (thời nội chiến) và tìm ra thủ phạm. Thời ấy, phương pháp đo người được 150 trại cảnh sát và nhà tù áp dụng, trong đó có những nhà tù lớn như Sing Sing và Fort Leavenworth. Nhưng vì lý do kinh tế, cả hai nhà tù này đã dùng một số tù nhân làm một số việc thay cho cảnh sát, trong đó có việc đo người! Việc móc ngoặc giữa tù nhân xuất hiện, các số đo bị sửa đổi rất nhiều. Mùa xuân năm 1903, Warden McClaughry, giám đốc nhà tù Fort Leavenworth được một người bạn ở Anh gửi tặng quyển sách về PPVT, nhưng Warden không “mặn mà” gì lắm. Vài tháng sau, một người da đen tên là Will West bị tổng giam ở nhà tù này. Người ta dẫn hắn đến bộ phận đo người và một viên cai ngục đã nhận thấy thẻ lý lịch 3426 này có cái gì đó “quen quen”. Anh ta tìm trong mớ hồ sơ lưu trữ và rút ra tấm thẻ số 2626: “Anh đã bị bắt cách đây 8 tháng?”. Will West kích liệt phản đối: “Tôi mới phạm tội lần đầu, chưa bao giờ vào tù cả”. Nhưng cả hai cái thẻ đều ghi tên Will West và có các số đo giống nhau. Viên cai ngục báo lên cấp trên và nhận được câu trả lời kỳ lạ: tù nhân Will West với số thẻ 2626 đang làm việc trong xưởng tù! Người ta dặt gĩa lên và so sánh với Will West 3426. Cả hai có cùng vóc người. Đích thân McClaughry lấy số đo cả hai tên và thấy gần như giống nhau. Ông vội vã cho lấy dấu 10 ngón tay của từng tên và nhận thấy hoàn toàn khác nhau. McClaughry kêu lên: “Đúng là nên khai tử phương pháp đo người”.

Dù đã thế, cảnh sát Mỹ vẫn tỏ vẻ lạnh nhạt với PPVT. Tuy nhiên, năm 1904, viên cảnh sát Faurot (thuộc phân ban đo người New York) vẫn được cử sang Anh để học PPVT ở Scotland Yard. Thanh tra Collins của Anh nhiệt tình chỉ bảo và Faurot đã lĩnh hội cực nhanh. Nhưng khi về New York, anh vẫn nhận được sự lạnh nhạt khó hiểu. Thế là anh quyết định hành động bằng cách lấy DT của tất cả các tù nhân và đã có một pho tư liệu khổng lồ.

Nửa đêm (ngày 16-4-1906), trong lúc đi tuần qua khách sạn Waldorf-Astoria, Faurot chợt thấy một người đàn ông chân trần lạng lẽ đi ra từ tầng ba. Faurot dẫn y về đồn và được biết y tên là James Jones, cộng dân Anh. Y khai: “Tôi bị yếu tim, cần đi dạo cho khỏe”. Faurot lấy DT y và gửi một bản cho Collins ở Anh. Ngày 1-5, phía Anh hồi âm: “DT của James Jones hoàn toàn trùng khớp với DT của một người tên là Daniel Dolan - tự Henry Johnson - có trong hồ sơ của chúng tôi. Tên này 12 lần bị bắt về tội ăn cắp trong các khách sạn. Hiện chúng tôi đang truy nã hắn vì hắn đã đột nhập tư gia của một nhà văn và lấy đi 800 livre sterling. Có lẽ hắn đã trốn sang Mỹ...”. Những ảnh chụp kèm theo cho thấy Daniel chính là James. Khi người Mỹ gí vào mặt James bức thư này, hắn cúi đầu nhận tội. Báo chí New York và sau đó là báo chí cả nước Mỹ, đều đăng tin này.

Tháng 5-1911, một tên trộm tên là César Cella bị kết tội ăn cắp tại một cửa hàng thời trang ở Manhat-

tan. Chứng cứ hiển nhiên, nhưng lại có 5 nhân chứng thể sống thể chết rằng César vô tội, rằng y đến xem đua ngựa vào ngày hôm ấy và trở về

Hai bàn tay được xử lý bằng axit của John Dillinger

nhà với vợ, sáng sau mới ra khỏi nhà! Người ta phải nhờ đến Faurot. Faurot phát hiện nhiều DT trên cửa sổ cửa hàng thời trang và kết luận đó là DT của César, mặc cho luật sư biện hộ phản đối dữ dội. Chánh án vội mời 15 người vào một phòng riêng, yêu cầu họ in DT lên một cửa kính. Sau đó, yêu cầu 1 người in DT lên tấm kính của bàn chánh án. Sau đó, Faurot được yêu cầu: "Hãy chỉ rõ DT nào - trong số 15 DT trên cửa kính - là DT in trên bàn". Với một cái kính lúp và trong vòng 4 phút, Faurot đã thành công. Tiếng vỗ tay vang như sấm dậy. PPVT đã chinh phục rất nhiều người, nhưng rõ ràng là cần một cơ quan cấp liên bang để áp dụng và phổ biến nó.

FBI và hàng trăm triệu bản vân tay

Năm 1908, Tổng thống Theodore Roosevelt yêu cầu Bộ Tư pháp phải có một cơ quan cảnh sát. Lực lượng này sau đó mang tên *Federal Bureau of Investigation*, tức FBI - Cục Điều tra liên bang của Mỹ cho đến ngày nay. PPVT thực sự phát triển trong FBI vào năm 1924, khi nhà luật học J. Edgar Hoover được chuyển về đây. Nhưng mãi đến năm 1930, Hoover mới được lệnh xác định lý lịch tội phạm trên toàn liên bang. Thời gian từ năm 1924-1936 là lúc tội ác bùng nổ trên toàn nước Mỹ, nhưng FBI

và Hoover không ngần ngại đương đầu với những tên tội phạm dữ dằn nhất. Ở một đất nước mà các văn phòng quản lý di trú, hồ sơ cảnh sát

không có trong khách sạn thì VT là cách tốt nhất.

Ngày 6-1-1934, ba nhân viên của Hoover và một viên cảnh sát ở Chicago hạ một tên cướp mang tên Klutas, tự "Jack đẹp trai". Thông thường, cảnh sát vẫn phải lấy VT của người chết, để gach tên chúng trong danh sách lưu trữ. Nhưng kỳ lạ thay, các ngón của Klutas không có một đường vân nổi nào! Lẽ nào người ta có thể tẩy xóa VT? Hoover nhờ các nhà biểu bì học nghiên cứu các ngón tay của Klutas. Người ta kết luận: Klutas đã lột phần da ở đầu các ngón tay để trốn tránh pháp luật. Nhưng dù sao thì lớp da mới mọc cũng lộ rõ các đường vân y như cũ! Tháng 5-1934, băng cướp Barker-Carpis bị Hoover bao vây quá đã ra đầu thú. Một số tên cũng nhờ bác sĩ bóc đi lớp da ở đầu các ngón tay. Nhưng sau khi lành lặn, các phần da này vẫn lộ rõ những đường vân cũ. Vài tháng sau, vụ nổi cộm là trùm lưu manh John Dillinger đã chỉnh sửa gương mặt bằng phẫu thuật thẩm mỹ và phá vân tay bằng... axit. Nhưng ngày 22-7-1934, hắn vẫn bị FBI tóm cổ vì chỉ 2 tháng sau vụ dùng axit, các VT đã trở lại nguyên trạng. Ngày 31-10-1941, Robert Pitts, một tội phạm đặc biệt nguy hiểm, cũng bị bắt, nhưng người ta lại thấy hắn

♦ CHỦ TỊCH QUỐC HỘI NÔNG ĐỨC MẠNH NHẬN BẰNG TIẾN SĨ DANH DỰ.

Chiều 4-6-2000, tại phòng khách lớn Hội trường Ba Đình - Hà Nội đã diễn ra lễ trao tặng Chủ tịch Quốc hội Nông Đức Mạnh bằng tiến sĩ danh dự của Học viện Quốc gia kỹ thuật lâm nghiệp St Petersburg (Liên bang Nga), nơi ông từng theo học. Giám đốc học viện và đại sứ Liên bang Nga tại Việt Nam đã đến dự, đích thân trao tặng và chúc mừng Chủ tịch.

♦ **TRONG 5 THÁNG, PETRO VIỆT NAM ĐÃ KHAI THÁC 6,086 TRIỆU TẤN DẦU THÔ**, xuất khẩu 5,694 triệu tấn, đưa vào bờ 577,8 triệu m³ khí đồng hành. Đến ngày 2-6-2000, Xí nghiệp liên doanh Vietsovpetro đã khai thác tấn dầu thứ 80 triệu tấn.

♦ **CẦU MỸ THUẬN SAU NGÀY KHÁNH THÀNH ĐÃ ĐEM LẠI NHIỀU MỐI LỢI LỚN**, mở ra nhiều cơ hội làm ăn cho nhiều doanh nghiệp. Lượng hàng hóa nông sản từ miền Tây về TP. Hồ Chí Minh tăng 10%. Mỗi ngày cầu Mỹ Thuận đón từ 30.000 - 40.000 lượt khách tham quan. Tuy nhiên, tại đây đã xảy ra nhiều hiện tượng đáng buồn như: giao thông trật tự lộn xộn, đội quân bán dạo... ô ạt xuống đường (gấp 3 lần so với ở phà Mỹ Thuận cũ), xâm hại thân cầu... Chỉ trong ngày 31-5, nơi đây đã gom được 8m³ rác. Dư luận kêu gọi hãy sớm trả lại vẻ đẹp cho cầu như chính tên gọi của nó.

♦ **THÊM 3 HÃNG HÀNG KHÔNG MỸ** (United Airlines, Northwest Airlines và American Airlines) xin mở chuyến bay đến Việt Nam. Theo kế hoạch dự định, tổng số chuyến bay của 4 hãng trên sẽ là 30 chuyến/tuần.

♦ **ĐẠI KIẾN TƯỚNG QUỐC TẾ CỜ VUA ĐÀO THIÊN HẢI** sau khi đoạt chức vô địch giải cờ vua quốc tế khu vực 3.2A,

trở thành đấu thủ cờ vua đầu tiên của Việt Nam dự giải Vô địch cờ vua thế giới năm 2000, đã được Thủ tướng Chính phủ trao tặng bằng khen kèm 10 triệu đồng tiền thưởng.

♦ **GA SÀI GÒN GIẢM GIÁ VÀ BÁN VÉ LƯU ĐỘNG PHỤC VỤ HỌC SINH, SINH VIÊN ĐI THI ĐH.** Từ 7-6 đến 27-6-2000, Ga Sài Gòn tổ chức bán vé lưu động tại ĐH Sư phạm, ĐH Giao thông vận tải, ĐH Kinh tế, ĐH Sư phạm kỹ thuật, ĐH Kỹ thuật, ĐH Mở-Bán công TP. Hồ Chí Minh. HS đi thi ĐH (có giấy báo thi) được nhà ga bán giảm 10% giá vé nếu mua một lượt, giảm 30% giá vé cho mua khứ hồi.

♦ **PHÁT BIỂU VỚI BÁO CHÍ VỀ VỤ GIẢ DANH NHÀ BÁO ĐỂ TỔNG TIỀN**, Thượng tướng Lê Minh Hương, Bộ trưởng Bộ Công an cho biết ông đang yêu cầu báo cáo đầy đủ về sự việc này, nhất là những vấn đề liên quan đối với thượng úy Trần Quang Hà (Phòng 6, Cục Cảnh sát kinh tế, Bộ Công an). Ông nói: "Nếu có vi phạm thì phải xử lý kỷ luật, nhẹ nhất cũng là cảnh cáo, giáng chức; nếu vi phạm có hệ thống mà đã nhắc nhở rồi thì tước quân tịch, đuổi ra khỏi ngành..."

♦ **GIẢ DANH CON CHÁU NHỮNG CÁN BỘ CAO CẤP ĐỂ LỪA ĐÀO** đang là thủ đoạn mới của bọn tội phạm. Điển hình trong đám tội phạm này là Nguyễn Thị Vân Anh (sinh năm 1975 - ở Bích Trảng, Tiền Phong, Ân Thi, Hưng Yên). Mạo danh em ruột tổng giám đốc Tổng công ty Hàng không Việt Nam và là con nuôi thủ tướng (!), thị đã lừa rất nhiều người, kể cả người thân ruột thịt để lấy của họ hàng trăm triệu đồng "chí" cho việc chuyển hộ khẩu và xin việc. Thị đã bị lật tẩy và vào tù (tại Hà Nội) với hình phạt 7 năm tù giam.

♦ **NĂM BÀO NGƯ HAY NĂM SÒ**

được dùng làm thức ăn phổ biến ở châu Âu, hiện được trồng nhiều ở châu Á và một số địa phương nước ta. Nấm này chịu nhiệt, dễ trồng, thơm, thân mềm... không những là nguồn thực phẩm bổ dưỡng mà còn có nhiều giá trị y học như giúp người ăn kiêng giảm lượng mỡ.

♦ **SỐ NGƯỜI NHIỄM HIV TRONG TOÀN QUỐC ĐÃ LÊN ĐẾN CON SỐ 19.697.** Bệnh nhân AIDS là 3.572 người, trong đó có 1.822 trường hợp tử vong do AIDS. Chỉ số người nhiễm bệnh này ngày một gia tăng và có nguy cơ lan rộng cả về phạm vi lẫn đối tượng.

♦ **20 TRIỆU GALLON, TƯƠNG ĐƯƠNG 76 TRIỆU LÍT CHẤT ĐỘC HÓA HỌC VÀ CHẤT ĐỘC MÀU DA CAM** đã được Mỹ rải xuống 697.000 ha rừng rậm và cây trồng ở miền Nam Việt Nam từ tháng 3-1965 đến tháng 6-1970.

♦ **NHỮNG TÀN TÍCH CỦA THÀNH PHỐ AI CẬP CỔ HERAKLEION** vừa được phát hiện dưới đáy biển, cách bờ biển của thành phố Abukir (Ai Cập) 6km. Thành phố này rộng chừng 1km², từng là trạm thu thuế chủ yếu của Ai Cập cho đến năm 331 trước Công nguyên - thời điểm mà thành phố Alexandra được thành lập. Trong số những di vật vừa được phát hiện, có tượng các pharaon cao tới 5-6m, những quan tài bằng đá granit. Các cuộc nghiên cứu địa chấn do hai trường đại học tại Mỹ tiến hành (trong đó có trường Stanford) đã đưa ra bằng chứng cho thấy một trận động đất mạnh đã khiến cho thành phố Herakleion chìm xuống biển.

♦ **ĐẠI HỘI CÁC NHÀ NGHIÊN CỨU QUỐC TẾ VỀ DRACULA** lần thứ hai đã kết thúc sau 4 ngày làm việc tại Rumani. Nơi diễn ra đại hội là lâu đài của một bá tước Rumani tên là Vlad Tepes, người thường xuyên thống lĩnh những trận chiến giữa Rumani với Thổ Nhĩ Kỳ và có thói quen ăn bánh mì chấm... máu kẻ thù. Mặc dù truyền thuyết về quỷ hút máu người

xuất phát từ Rumani, nhưng người làm cho Dracula nổi tiếng lại là nhà văn Ireland B. Stoker. Sau bộ tiểu thuyết *Dracula* rùng rợn của ông, hơn 200 bộ phim về Dracula đã ra đời.

♦ **NHỮNG MẢNH VỠ CỦA VỆ TINH NHÂN TẠO COMPTON** đã rơi xuống Thái Bình Dương sau khi Cơ quan Hàng không và không gian Mỹ (NASA) quyết định phá hủy nó sau 9 năm hoạt động. Vệ tinh Compton nặng 17 tấn, to cỡ một chiếc xe buýt, trị giá 700 triệu đôla, được Mỹ phóng lên quỹ đạo Trái đất vào năm 1991, nhằm giúp các nhà khoa học nghiên cứu các tia gamma tạo ra do những chấn động mạnh trong vũ trụ.

♦ **MỘT CA CẤY GHÉP TIM ĐIỆN TỬ ĐÃ ĐƯỢC THỰC HIỆN THÀNH CÔNG TẠI PHÁP.** Bệnh nhân là một người đàn ông 70 tuổi, mắc bệnh tiểu đường và có tiền sử bệnh tim. Đây là ca phẫu thuật tim điện tử thứ hai trên thế giới sau ca thứ nhất tiến hành thành công tại Đức vào tháng 10-1999 với một bệnh nhân người Mỹ. Tim điện tử dùng pin được lắp bên trong cơ thể, có thể nạp điện từ bên ngoài, không cần nối dây ra ngoài như trước đây, do đó tránh được nguy cơ nhiễm trùng.

♦ **THUỐC NGỪA THAI CẤY DƯỚI DA CÓ TÊN IMPLANON** là sản phẩm mới sắp được Hãng Nouripharma tung ra thị trường. Thuốc có dạng que, dài 4cm, dày 2mm, được bác sĩ phụ khoa cấy dưới da cánh tay, có công hiệu lâu dài. Trái với các loại thuốc ngừa thai cổ điển, Implanon phóng thích thường xuyên trong vòng ba năm các hormone sinh dục nữ và có hiệu quả chắc chắn gần 100%. Ngoài ra, một phát hiện khác cho thấy tác dụng tốt của vitamin K giúp làm giảm nguy cơ gãy xương hông ở người. Theo các chuyên viên y học, những người dùng khoảng 254mg vitamin K mỗi ngày sẽ ít bị gãy xương hông hơn so với những người không dùng hay dùng ít hơn lượng vitamin K trên.

CÔNG TY GIẤY BÀI BẰNG

BAI BANG PAPER COMPANY

THỊ TRẦN PHONG CHÂU, HUYỆN PHÙ NINH, TỈNH PHÚ THỌ

Điện thoại: (0210) 829755 - 829181 - 829182 -

Telex: 411498 Scanmabbvt - Fax: (84.12) 829177

Tài khoản: 710A.00001 Ngân hàng Công thương khu vực Đền Hùng-Phủ Thọ

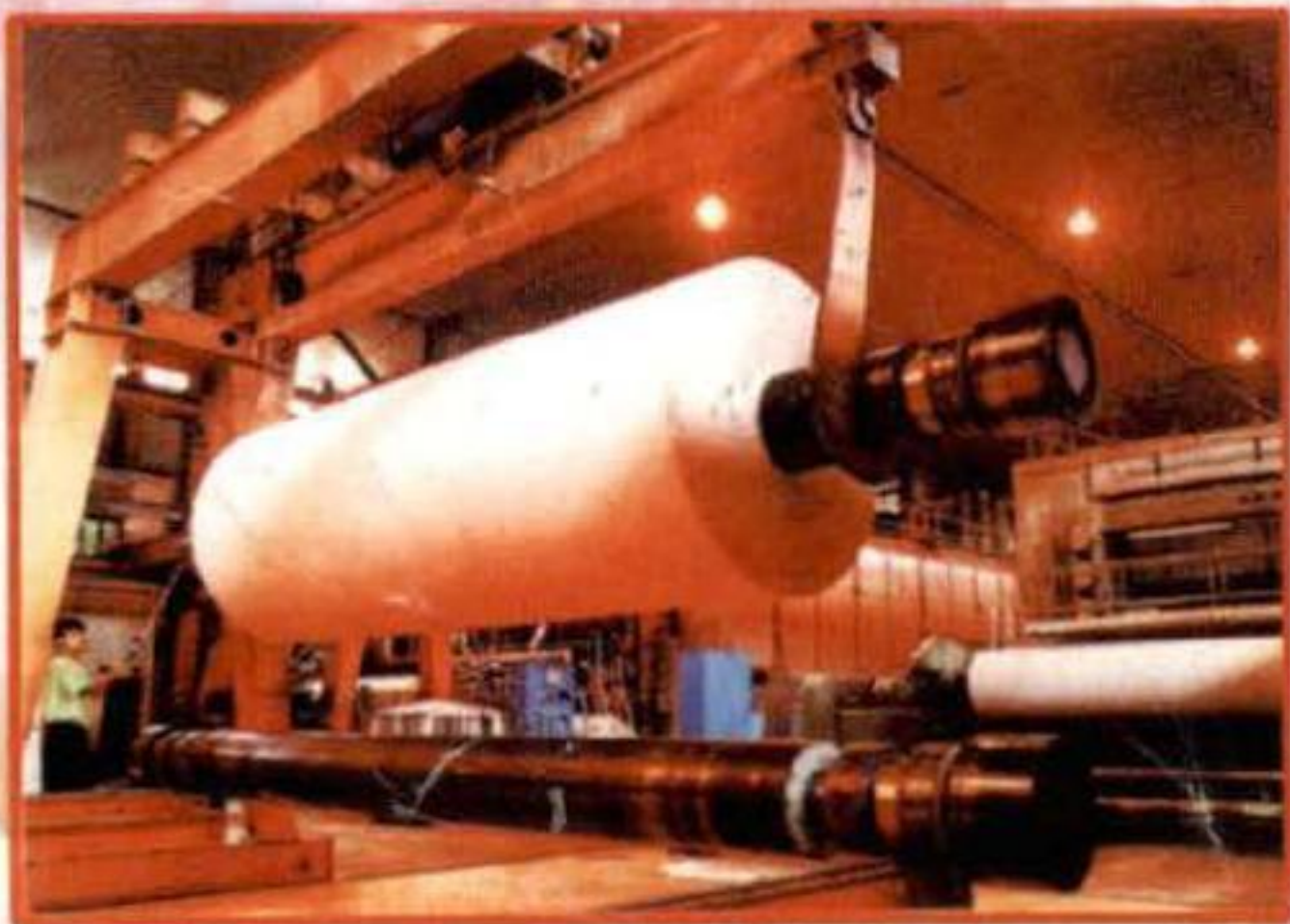
CHI NHÁNH:

- TẠI HÀ NỘI : 142 Đội Cấn-Ba Đình - Tel: 04.7220347

- TẠI TP.HỒ CHÍ MINH : 143/6C3 đường D2, Cư xá Văn Thánh Bắc, Phường 25, Quận Bình Thạnh - Tel/Fax: 08.8983871

Sản phẩm theo yêu cầu khách hàng

Giấy khổ lớn rộng 3,8 m

Trung tâm máy tính theo dõi chất lượng giấy

Công trình hợp tác Việt Nam - Thụy Điển. Công suất 55.000 tấn giấy/năm. Giấy được sản xuất theo yêu cầu của khách hàng có định lượng từ 50-120 g/m² và độ trắng từ 76-90 ISO. Sản phẩm chính:

- Giấy in, giấy viết, giấy tập kẻ ngang, vở học sinh.
- Giấy telex, giấy vi tính.
- Gỗ dán, trang thiết bị nội thất: bàn ghế, cửa các loại, đồ dùng văn phòng...

Tổng giám đốc
Kỹ sư Trần Ngọc Quế

Rất hân hạnh đón tiếp quý khách

391

THẾ GIỚI MỚI

EURO 2000:

Cuộc chiến với hooligan